

การเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลดิเรกสาร

นางสาวดวงกมล การไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CHANGE OF POLITICAL ROLES AND POWER OF ADIREKSARN FAMILY

Miss Duangkamol Karnthai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Government
Department of Government
Faculty of Political Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของ ตระกูลอติเรกสาร
โดย	นางสาวดวงกมล การไทย
สาขาวิชา	การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรทัย ก๊กผล)

ดวงกมล การไทย : การเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอดิเรกสาร (THE CHANGE OF POLITICAL ROLES AND POWER OF ADIREKSARN FAMILY) อ.ที่
 ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ตระกูล มีชัย, 128 หน้า.

การวิจัยเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอดิเรกสาร” มี
 วัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการเติบโตการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
 และการก่อตัวของกลุ่มธุรกิจเอกชนในจังหวัดสระบุรี 2) เพื่อศึกษาวิธีการสร้างและรักษาฐานเสียงของ
 ตระกูลอดิเรกสารในจังหวัดสระบุรี

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นศึกษาจากข้อมูลเอกสารชั้นรองและ
 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลในตระกูลอดิเรกสารและบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมืองใน
 จังหวัดสระบุรี เพื่อทำการวิเคราะห์แต่ละประเด็นในเชิงลึก ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

การเติบโตการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการก่อตัวของกลุ่มธุรกิจ
 เอกชนในจังหวัดสระบุรี ส่งผลต่อการการลดบทบาทและอำนาจทางการเมือง ตลอดจนการสร้างและ
 รักษาฐานเสียงของตระกูลอดิเรกสารในจังหวัดสระบุรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชา การปกครอง

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา การปกครอง

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2557

5580608624 : MAJOR GOVERNMENT

KEYWORDS: POLITICAL POWER / ROLES POWER / ADIREKSARN FAMILY

DUANGKAMOL KARNTHAI: THE CHANGE OF POLITICAL ROLES AND POWER OF ADIREKSARN FAMILY. ADVISOR: ASSOC. PROF. TRAKOON MEECHAI, 128 pp.

This research has two objectives 1) To study the growth and the change of economic , social ,politics and the formation of business group in Saraburi province. 2) To study the build and maintain the bastion of Adireksarn in Saraburi province.

The research choose to use qualitative research method. The focus is primarily on documentary analysis and interview the person who are in Adireksarn family and who are in relate to the Saraburi politics for the in – depth analysis of each topic. The result can be found that

The growth and the change of economic , social, politics and the formation of the business group in Sraburi province. It is effect to decrease in political roles and power of Adireksarn family and decrease in the build and maintain the bastion of Adireksarn family in Saraburi

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Department: Government

Student's Signature

Field of Study: Government

Advisor's Signature

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ และคำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รศ.ตระกูล มีชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ ศ.ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.อรทัย ก๊กผล กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความรู้และข้อแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ที่วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันพระปกเกล้า

ขอกราบขอบพระคุณสมาชิกตระกูลอดิเรกสาร และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี ที่ให้ความกรุณาในการตอบข้อซักถามแก่ผู้ศึกษา นอกจากนี้ยังขอระลึกในความกรุณาของ ป้าต๋อย น้าอร น้าหมวย ป้าจิม น้าต๋อย น้านิ ที่เป็นกำลังใจให้แก่หลานเสมอ ขอขอบคุณเพื่อน พี่ และ น้อง ที่เป็นกำลังใจแก่กันเสมอ

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ พ่อและแม่ ผู้เป็นกำลังใจสำคัญ ให้การสนับสนุนจนมีความสำเร็จในวันนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประโยชน์ใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ลูกขอระลึกไว้ให้พ่อกับแม่ ด้วยความรักและเคารพยิ่ง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญ.....	1
หน้า.....	1
บทที่ 1	2
บทนำ.....	2
1.1 ที่มาและความสำคัญ	2
1.2 คำถาม.....	5
1.3 สมมติฐาน	5
1.4 วัตถุประสงค์.....	5
1.5 ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.6 ระเบียบวิธีวิจัย	6
1.7 ข้อจำกัดในการศึกษา.....	7
1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ	8
1.9 คำโครงการนำเสนอผลการวิจัย.....	8
บทที่ 2	9
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	9
2.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	9
บทที่ 3	32
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในจังหวัดสระบุรี	32

3.1 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในจังหวัดสระบุรี	33
3.3 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรี	52
3.4 ตระกูลดิเรกสาร	54
บทที่ 4	74
วิเคราะห์	74
4.2 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองของจังหวัดสระบุรี	80
บทที่ 5	98
สรุปและข้อเสนอแนะ	98
รายการอ้างอิง	102
ภาคผนวก.....	105
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	128

สารบัญ

หน้า

ภาพที่ 1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรีปีพ.ศ.2520.....	33
ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรีปีพ.ศ.2530.....	34
ภาพที่ 3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรีปีพ.ศ.2540.....	35
ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรีปีพ.ศ.2550.....	36
ภาพที่ 5 แสดงธุรกิจของตระกูลดิเรกสาร.....	60
ภาพที่ 6 แสดงธุรกิจของตระกูลดิเรกสารในช่วงปีพ.ศ.2494 – พ.ศ.2532.....	75
ภาพที่ 7 แสดงโครงสร้างการร่วมทุนทางการเมืองของกลุ่มธุรกิจโรงสีข้าว.....	77

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

เมื่อพิจารณาถึงตระกูลอติเรกसारแล้ว ตระกูลดังกล่าวเป็นตระกูลการเมืองซึ่งเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ เนื่องจากเป็นตระกูลการเมืองหนึ่งที่เป็นเสาหลักของกลุ่มราชครู ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองที่มีบทบาทและอำนาจทางการเมืองในประเทศไทยอย่างเด่นชัดในช่วงปีพ.ศ.2490 ตระกูลอติเรกसारยังเป็นตระกูลการเมืองเก่าแก่ในจังหวัดสระบุรี เมื่อกล่าวถึง “บ้านใหญ่” ซึ่งเป็นคำเรียกที่ชาวสระบุรีใช้เรียกตระกูลอติเรกसार เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่าตระกูลดังกล่าวคือ ตระกูลการเมืองที่มีชื่อเสียงยาวนานที่สุดในจังหวัดสระบุรีกว่า 50 ปี

ตระกูลอติเรกसारเริ่มต้นเข้าสู่เส้นทางการเมืองของประเทศไทยและจังหวัดสระบุรีโดยการนำของพลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร โดยการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกในปี พ.ศ. 2495 ซึ่งในขณะนั้นจังหวัดสระบุรีทั้งจังหวัดถือเป็นหนึ่งเขตเลือกตั้งพลเอกประมาณ อติเรกสาร เป็นผู้สมัครหน้าใหม่ในพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกันสามารถได้รับความไว้วางใจได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนจังหวัดสระบุรีจนทำให้สามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีได้เป็นสมัยแรกในปี พ.ศ.2495 โดยสามารถเอาชนะคู่แข่งคือ พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ก่อนพลเอกประมาณ อติเรกสาร

การตัดสินใจลงแข่งขันในสนามการเมืองของพลเอกประมาณ อติเรกสาร ครั้งนี้ เนื่องมาจากการถูก พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด สบประมาท ว่า เป็นคนอกตัญญู พลเอกประมาณ อติเรกสาร รู้สึกว่าตนถูกดูหมิ่นเกียรติอย่างรุนแรงจึงลาออกจากการรับราชการทหารและหันหน้าเข้าสู่สนามการเมือง โดยการลงสมัครแข่งขันกับ พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด เพื่อเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้กล่าวถึงความยากลำบากในการหาเสียงในสมัยแรกนี้ว่าต้องบุกน้ำ ลุยโคลน ไปกับทหารและตำรวจคนสนิท ไปตามพื้นที่นอกเมืองค่อนข้างลำบาก นอกจากนี้วิธีการเข้าถึงประชาชนของพลเอกประมาณ อติเรกสาร ก็คือการเข้าไปหา ผู้ใหญ่บ้าน

พ่อค้าคบดี ที่เป็นที่รู้จักและเคารพนับถือของชาวบ้านในแถบนั้น ช่วยพาเข้าไปทำความรู้จักกับชาวบ้าน

ต่อมาในสมัยที่สองปีพ.ศ.2500 พลเอกประमाण อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีและได้รับเลือกตั้งมาโดยตลอดตั้งแต่ปีพ.ศ.2495 จนกระทั่งถึงปีพ.ศ.2538 รวมทั้งสิ้น 12 สมัย โดยตั้งแต่ปีพ.ศ.2518 ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในนามพรรคชาติไทยตลอดมาจนกระทั่งถึงปีพ.ศ.2538

สมาชิกของตระกูลอติเรกสารคนต่อมาซึ่งนับเป็นลำดับที่ 2 ของตระกูลคือ นายปองพล อติเรกสาร บุตรชายคนโตของ พลเอกประमाण อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกในนามพรรคชาติไทยในปี พ.ศ.2526 และได้รับการเลือกตั้งเป็นสมัยแรกเช่นกัน ต่อมาได้ย้ายเข้าสังกัดพรรคไทยรักไทยและถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองอันเนื่องมาจากคดียุบพรรคไทยรักไทยในปี พ.ศ.2549

สมาชิกของตระกูลอติเรกสารคนต่อมาซึ่งนับเป็นลำดับที่ 3 ของตระกูลคือ นายวีระพล อติเรกสาร บุตรชายคนเล็กหรือคนที่ 3 ของพลเอก/พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกในปีพ.ศ.2539 และได้รับการเลือกตั้งสมัยแรกเช่นกัน ซึ่งนายวีระพล อติเรกสาร ก่อนจะลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีนั้นเคยลงสมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีและได้รับเลือกตั้ง จึงเป็นที่รู้จักของประชาชนชาวจังหวัดสระบุรีเป็นอย่างดี แต่ต่อมาในปีพ.ศ.2550 ได้ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองอันเนื่องมาจากคดียุบพรรคพลังประชาชน

สมาชิกของตระกูลอติเรกสารคนต่อมาซึ่งนับเป็นลำดับที่ 3 ของตระกูลคือ นายพศ อติเรกสาร บุตรชายคนรองหรือคนที่ 2 ของพลเอกประमाण อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกในปี พ.ศ.2544 ในนามพรรคไทยรักไทย และได้รับการเลือกตั้งเป็นครั้งแรกเช่นกัน จนกระทั่งถึงปีพ.ศ.2548 แต่ในสมัยต่อมานั้นไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองอันเนื่องมาจากคดียุบพรรคไทยรักไทยในปีพ.ศ.2549

สมาชิกของตระกูลอติเรกสารคนต่อมาซึ่งนับเป็นลำดับที่ 5 ของตระกูลคือ ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ซึ่งเป็นบุตรชายของนายปองพล อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในนามพรรคไทยรักไทยครั้งแรกในปีพ.ศ.2548 และได้รับการเลือกตั้งเป็นสมัยแรกต่อเนื่องถึงสมัยที่ 2 ในการเลือกตั้งปี พ.ศ.2550 และในสมัยต่อมาในปีพ.ศ.2554 ร้อยตรีปรพล

อดีเรกสาร์ ได้ย้ายเข้าสังกัดพรรคภูมิใจไทย และลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 2 ของจังหวัดสระบุรีแต่ก็พ่ายแพ้ให้แก่ นายอรรถพล วงษ์ประยูร บุตรชายของ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร หรือ ผู้ใหญ่ อ้อต ซึ่งเป็นอดีตหัวหน้าคณะแนวของตระกูลอดีเรกสาร์

ดังที่กล่าวมานี้เราจะพบว่า การเปลี่ยนแปลงของบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอดีเรกสาร์ ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปโดยบริบททางสังคมของจังหวัดสระบุรีในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งปรากฏการณ์อย่างนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตระกูลการเมืองเก่าแก่ที่สุดในจังหวัดสระบุรี ในขณะเดียวกัน การลดทอนของการเกาะกลุ่มฐานเสียงซึ่งเป็นฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลอดีเรกสาร์อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสระบุรีนั้น จึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการศึกษาดังกล่าวไม่เพียงแต่ จะตอบคำถามที่เกิดขึ้นจากงานชิ้นนี้เพียงเท่านั้น หากแต่ยังสามารถขยายผลไปสู่เขตพื้นที่อื่น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีตระกูลการเมืองที่เก่าแก่แต่ในขณะเดียวกันบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองเหล่านั้นก็ค่อยถูกลดทอนลง เช่น ตระกูลอังกินันท์ ตระกูลฉายแสง ตระกูลตันเจริญ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามสมาชิกของตระกูลอดีเรกสาร์ได้ทยอยกันเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองของจังหวัดสระบุรีอย่างต่อเนื่องถึง 5 คน ซึ่งนับได้เป็น 3 รุ่น คือ รุ่นพ่อ รุ่นลูก และ รุ่นหลาน ตลอดระยะเวลา กว่า 50 ปี ที่ตระกูลอดีเรกสาร์ได้โลดแล่นอยู่ในเส้นทางทางการเมืองของจังหวัดสระบุรี ในขณะเดียวกันก็ มีผู้มีอิทธิพลประจำถิ่น ได้มีโอกาสพักพิงอิงแอบอยู่กับตระกูลอดีเรกสาร์ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีโอกาสในการสะสมทุนจากการประกอบธุรกิจของตนเอง จนกระทั่งในที่สุดสามารถที่จะมีโอกาสลงสู่สนามการเมืองในจังหวัดสระบุรีทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศได้

นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวสามารถสร้างผลงานทางการเมืองให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของประชาชนจังหวัดสระบุรี ประกอบกับบุคคลกลุ่มดังกล่าวดำรงชีวิตประจำวันอยู่ในจังหวัดสระบุรี ซึ่งต่างกับตระกูลอดีเรกสาร์ซึ่งส่วนใหญ่ดำรงชีวิตในกรุงเทพมหานคร ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ห่างไกลกับประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงเป็นโอกาสสำคัญของกลุ่มบุคคลที่มีที่มีอิทธิพลในพื้นที่และมีการสะสมทุนจนกระทั่งสามารถเข้าสู่สนามการเมืองจังหวัดสระบุรีทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ และสร้างผลงานในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในจังหวัดสระบุรี

ดังนั้นในที่สุดกลุ่มบุคคลเหล่านี้จึงสามารถพัฒนาตนเองโดยการสะสมทุนของตนจนกระทั่งสามารถเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองดังที่กล่าวมา และสร้างผลงานให้กับจังหวัดสระบุรี จนกระทั่งสามารถ

เข้าแทนที่ตระกูลดิเรกสารไปได้โดยปริยาย และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลดิเรกสารในจังหวัดสระบุรี

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลดิเรกสารนั้น จึงเป็นกรณีศึกษาเพียง 1 ตระกูลการเมืองเท่านั้น ที่สภาพเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสระบุรีนั้นได้ส่งผลกระทบต่อการเกาะกลุ่มการสร้างฐานเสียงของตระกูลดิเรกสาร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงนำไปสู่ประเด็นคำถามของงานการศึกษาชิ้นนี้ต่อไป

1.2 คำถาม

1. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของจังหวัดสระบุรี มีผลกระทบต่อการเกาะกลุ่มการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลดิเรกสารหรือไม่

2. ตระกูลดิเรกสารมีวิธีการสร้างและรักษาฐานเสียงอย่างไร

1.3 สมมติฐาน

การเติบโตและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการก่อตัวของกลุ่มธุรกิจเอกชนในจังหวัดสระบุรีส่งผลกระทบต่อพลบทบาทและอำนาจทางการเมือง ตลอดจนการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลดิเรกสารในจังหวัดสระบุรี

1.4 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการก่อตัวของกลุ่มธุรกิจในจังหวัดสระบุรี

2. เพื่อศึกษาวิธีการสร้างและรักษาฐานเสียงของ ตระกูลดิเรกสารในจังหวัดสระบุรี

1.5 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาวิธีการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลดิเรกสารตั้งแต่ปีพ.ศ.2495 – ปัจจุบัน ในบริบททางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสระบุรีที่เปลี่ยนแปลงไป

1.6 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวិทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยขอจัดประเภทของระเบียบวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ประการ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร

จะทำการรวบรวมข้อมูลเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ อันได้แก่ ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดสถาบันพระปกเกล้า และแหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆบน อินเทอร์เน็ต

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จะทำการสัมภาษณ์บุคคลในตระกูลดิเรกสารตลอดจนบุคคลต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับการตระกูลดิเรกสาร ดังนี้

1. บุคคลในตระกูลดิเรกสาร
2. บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการตระกูลดิเรกสาร

นายจิระศักดิ์ เลี้ยวไพโรจน์

นายธีระศักดิ์ ทังสวัสดิ์

นายสุวิชา ศิริบุญ

นายเอนก พงษ์สว่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์แล้วนั้น จะนำมาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสระบุรี มีผลต่อการเกาะกลุ่มการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารหรือไม่ และตระกูลอติเรกสารมีวิธีการในการสร้างและรักษาฐานเสียงอย่างไร

1.7 ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากวิทยานิพนธ์เรื่อง การเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสาร เป็นการศึกษาบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรี ตั้งแต่ปีพ.ศ.2495 – พ.ศ.2550 ซึ่งนับเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนานกว่า 50 ปี ดังนั้น ปัญหาที่เป็นข้อจำกัดในการศึกษาที่ผู้วิจัยพบคือ ปัญหาในเรื่องการหาข้อมูล

ปัญหาการหาข้อมูลตระกูลอติเรกสาร

แม้ว่าพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และนายปองพล อติเรกสาร จะได้ถ่ายทอดชีวิตทางการเมืองของตนและครอบครัวไว้ในหนังสือหลายเล่ม แต่ในขณะเดียวกันข้อมูลที่ถ่ายทอดไว้เหล่านั้นไม่ได้เป็นข้อมูลในเชิงลึกพอที่จะนำมาศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารในช่วงระยะเวลากว่า 50 ปี จึงทำให้ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกในประเด็นของการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมือง ตลอดจนการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรีได้ยาก

สิ่งที่ผู้วิจัยทำได้คือการพยายามสอบถามจากบุคคลต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมืองกับตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรี ไม่ว่าจะเป็น สมาชิกตระกูลอติเรกสาร หัวคะแนน นักการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลที่อยู่ร่วมสมัยกับการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกในปีพ.ศ.2495 ของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ก็ได้รับความร่วมมือมากบ้างน้อยบ้างตามความสมัครใจของผู้ให้สัมภาษณ์

ปัญหาการหาข้อมูลเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรี

ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรีตลอดระยะเวลากว่า 50 ปี ตั้งแต่พ.ศ.2495 – พ.ศ.2550 นั้นเป็นข้อมูลที่เข้าถึงได้ยากเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากไม่มีผู้ใดทำการศึกษาความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไว้ จะมีข้อมูลอยู่บ้างในช่วงปีพ.ศ.2550 แต่ก็ไม่ใช่ข้อมูลเชิงลึก ดังนั้นในส่วนของข้อมูลทางเศรษฐกิจที่จะนำมาวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงมีเพียงข้อมูลตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมในจังหวัดสระบุรีตั้งแต่ปีพ.ศ.2520 – พ.ศ.2550 เพียงเท่านั้น ซึ่งสามารถทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในจังหวัดสระบุรี

ในส่วนของสังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรีตั้งแต่ปีพ.ศ.2495 – พ.ศ.2550 นั้น ไม่มีผู้ใดศึกษาไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี และกล่าวถึงเพียงความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองที่เกี่ยวข้องกับตระกูลดิเรกสารเพียงเท่านั้น เนื่องจากปัญหาข้อจำกัดในการหาข้อมูล

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. มีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสระบุรี มีผลต่อการเกาะกลุ่มการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลดิเรกสาร
2. มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลดิเรกสาร

1.9 คำโครงการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

บทที่ 3 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรี

บทที่ 4 วิเคราะห์

บทที่ 5 สรุป

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

2.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

2.1.1 แนวความคิดเรื่องอำนาจ

การศึกษาอำนาจและอำนาจหน้าที่ทางสังคม มีความสำคัญยิ่งในการที่เราจะทำความเข้าใจการเมืองและสังคมในลักษณะต่างๆ การเมืองสมัยใหม่ ได้ปรากฏขึ้นในรูปของรัฐและรัฐบาล ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การเมือง คือ กระบวนการของการกระทำ (action) และ การโต้ตอบ (reaction) ซึ่งในที่นี้ การกระทำ คือ การตัดสินใจหรือการดำเนินการของอำนาจโดยปัจเจกบุคคลและกลุ่มต่างๆ ในขณะที่ การโต้ตอบ คือ วิธีทางที่กลุ่มต่างๆ ได้กระทำการโต้ตอบ (Kourvetaris, 1994c) แต่อย่างไรก็ตามสำหรับการเมืองแล้ว ส่วนประกอบที่สำคัญก็คือ อำนาจ หรือความสามารถในการควบคุมและการแสดงอิทธิพลต่างๆ และในขณะเดียวกัน อำนาจ ก็เป็นสิ่งที่สลับซับซ้อนอีกด้วย (Kourvetaris, 1994a)

Max Webber ได้เสนอสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการเมืองไว้ว่า เป้าหมายของการเมืองคือความพยายามในการแบ่งสรรอำนาจ หรือความพยายามที่จะมีอิทธิพลในการแบ่งสรรอำนาจ ในขณะเดียวกัน Webber ก็ได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะของคนซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ 1. “of politics” คือ ผู้ที่ใช้การเมืองเป็นอาชีพ 2. “for politics” คือ ผู้ที่มีความหลงใหลในการเมือง ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่มีอิสระทางเศรษฐกิจ มีธุรกิจเป็นของตัวเอง ซึ่งจะทำให้คนเหล่านี้เป็นผู้ที่มีเวลาให้การเมืองอย่างเต็มที่ ดังนั้น พวกเขาเหล่านี้ก็จะมีการเมืองเป็นงานอดิเรกและไม่ใช่เป็นแหล่งที่มาของรายได้ (Kourvetaris, 1994b)

Harold D. Lasswell (1951) ได้ชี้ให้เห็นว่า “การเมือง คือ อะไร อย่างไร และ ทำไม” แม้ว่า การเมือง เป็นสิ่งสำคัญในการศึกษา อำนาจ แต่อำนาจก็ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่เรื่องของการเมืองแต่เป็นสิ่งที่แพร่หลายในสังคม (Kourvetaris, 1994c)

Amos Hawley (1963) ได้ชี้ให้เห็นว่า “ทุกการกระทำในสังคม คือ การปฏิบัติของอำนาจ และทุกความสัมพันธ์ในสังคมคือ ความสมดุลของอำนาจ และทุกกลุ่มหรือระบบในสังคมคือ องค์กรของอำนาจ” (Kourvetaris, 1994c)

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ให้ความหมายของอำนาจไว้ว่า เป็นสมรรถภาพ (capacity) ซึ่ง สมรรถภาพนี้จะผลักดันให้คนอื่นทำตามที่ตนปรารถนา บางคนเรียกสมรรถภาพนี้ว่า อิทธิพล (influence) อำนาจในตัวของมันมีลักษณะเป็นเพียงศักยภาพ (potential)(ผ่องแผ้ว, 2527)

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า อำนาจ หรือ Power เป็นส่วนสำคัญของระบบการเมืองและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าลักษณะหรือสิ่งที่จะทำให้เขาเป็นผู้นำทางการเมืองได้ก็คือ การที่เขาใช้อำนาจนั่นเอง ซึ่งอำนาจ ในที่นี้ ก็คือความสามารถที่จะทำให้ผู้อื่นเชื่อฟังและปฏิบัติตามได้ (สุจิต บุญบงการ)

อำนาจทางการเมือง

การศึกษาอำนาจในสังคมเป็นการศึกษาอำนาจทางการเมือง เพราะอำนาจดำรงอยู่จริงในความสัมพันธ์ทางการเมืองของสังคมทุกแบบ อำนาจปรากฏอยู่ในกระบวนการทางการเมืองของสังคมทุกสังคม ซึ่งสังคมทุกสังคมเป็นสังคมการเมือง เพราะคนเป็นสัตว์การเมือง ซึ่งการเมืองนี้เป็นปัจจัยให้มนุษย์ปลอดภัย (มีความมั่นคง) ความปลอดภัยนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้มนุษย์มารวมกันเป็นสังคมการเมือง(สุรวุฒิ ปัดไทสง)

ทรัพยากรทางการเมือง

ทรัพยากรทางการเมืองเป็นแหล่งที่มาของอำนาจทางการเมือง ซึ่งการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีอำนาจทางการเมืองมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับว่า บุคคล ผู้ นั้น มีทรัพยากรทางการเมืองมากเพียงใด ซึ่งทรัพยากรทางการเมือง หมายถึง สิ่งใดๆที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอาจนำมาใช้เพื่อให้เกิดอำนาจทางการเมืองขึ้น ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะด้วยกัน(สุรวุฒิ ปัดไทสง)

โรเบิร์ต เอ ดาล์ห์(Robert A. Dahl) ชี้ให้เห็นว่า การมีอยู่ของทรัพยากรทางการเมือง ได้แก่ ความมั่งคั่ง รายได้ ความรู้ ความมีชื่อเสียง ความสามารถในการควบคุมการสื่อสาร ความสามารถในการควบคุมกำลังตำรวจและทหาร(สุรวุฒิ ปัดไทสง)

วาร์เรน อิลช์แมน และ นอร์แมน โทมัส อัฟฮอบส์ (Warren Illchman and Norman Thomas Upoff) กล่าวว่า ทรัพยากรทางการเมืองได้แก่ สินค้า และบริการทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร กำลัง ความชอบธรรม อำนาจหน้าที่ และการยินยอม(สุรวุฒิ ปัดไทสง อำนาจและทรัพยากรทางการเมือง:ศึกษากรณีจอมพล ป. พิบูลสงคราม)

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ เสนอว่าทรัพยากรทางการเมืองได้แก่(สุรวุฒิ ปัดไทสง)

1. โครงสร้างของสังคมที่สังกัดอยู่ โครงสร้างของสังคมจะกำหนดแหล่งที่อยู่ของคน เมื่ออยู่ในตำแหน่งที่สูงมากจะเป็นที่มาของการมีอำนาจได้

2. บุคลิกภาพเป็นทรัพยากรทางอำนาจอันเกิดจากการมีรูปร่างหน้าตา นิสัยใจคอ สติปัญญา เขาวนไหวพริบ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และประสบการณ์

3. ประวัติความเป็นมาทำให้เกิดความสำคัญอย่างเช่น เกิดความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญ ความภูมิใจ

4. ความเป็นเจ้าของคือเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ข้อมูล ข่าวสารความรู้

5. ความสัมพันธ์กับคนอื่น อันเป็นความสัมพันธ์ในเชิงการสร้างพันธมิตร และความเป็นพรรคพวก

ดังที่กล่าวมานี้ เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าทรัพยากรทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นฐานะทางเศรษฐกิจในประเด็นของความมั่งคั่ง ความสามารถในการควบคุมกำลังทหารและตำรวจ ตลอดจนความชอบธรรมในประเด็นของการได้รับการยอมรับทางสังคม ดังที่กล่าวมานี้คือแหล่งที่มาของอำนาจทางการเมือง บุคคลใดก็ตามที่มีความต้องการจะมีอำนาจทางการเมืองมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทรัพยากรทางการเมืองหรืออาจเรียกได้ว่าทรัพยากรทางอำนาจเหล่านี้

ในส่วนของทรัพยากรทางการเมืองนี้ ผู้ศึกษาจะนำมาประกอบการอธิบายในประเด็นของความมั่งคั่งฐานะทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการสะสมทุนของกลุ่มบุคคลที่ประกอบธุรกิจในจังหวัดสระบุรี จนกระทั่งสามารถมีทุนทรัพย์ในการลงสู่สนามการเมืองในจังหวัดสระบุรีได้

การลงสู่สนามการเมืองนั้น นักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นตลอดจนนักการเมืองระดับประเทศ ทุนทรัพย์ ความมั่งคั่ง ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นทรัพยากรทางการเมืองที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองให้แก่บุคคลนั้นๆ เนื่องจากนักการเมืองในทุกระดับมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์พื้นฐานเพื่อเป็นฐานเสียงให้กับตน และในขณะเดียวกันก็ต้องมีค่าใช้จ่ายต่างๆในการสร้างและรักษาฐานเสียงของตน ดังนั้นความมั่งคั่ง ฐานะทางเศรษฐกิจจึงกลายเป็นทรัพยากรทางอำนาจที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่า นักการเมืองที่สามารถลงสู่สนามการเมืองได้นั้นจะต้องมี ทุนทรัพย์ ในการลงสู่สนามการเมืองเพื่อต่อสู้กับผู้สมัครคนอื่นๆที่เป็นคู่แข่งทางการเมืองของตน ซึ่งทุนทรัพย์อาจเกิดจากการมีผู้ให้การสนับสนุนหรืออาจเกิดจากการสะสมทุนจากการประกอบธุรกิจของตนเอง จนกระทั่งมีความมั่นคงทางการเงินและมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ และกลายเป็นทรัพยากร

ทางการเมืองที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ก่อตัวขึ้น กระทั่งสามารถผลักดันนักการเมืองคนนั้นๆลงสู่สนามการเมืองได้ในที่สุด

2.1.2 แนวคิดการสะสมทุนขั้นต้น

เศรษฐกิจ คือ เรื่องของกิจกรรมและความสัมพันธ์ของคนในด้านการผลิต การบริการ และการกระจายหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของตน ครอบครัว และสมาชิกในชุมชน

ในระบบทุนนิยม ชนชั้นนายทุนนับเป็นชนชั้นที่มีบทบาทมากที่สุด อย่างไรก็ตามชนชั้นนายทุนไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นในยุคของระบบทุนนิยม แต่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้นแล้ว และเรียกกระบวนการในยุคสะสมทุนก่อนยุคทุนนิยมว่า “การสะสมทุนขั้นต้น” (Primitive Accumulation of Capital)(Eric Hobsbawn, 1978)

ในยุคก่อนทุนนิยม เมื่อผู้ผลิตต้องการขายผลผลิตของตนเองเพื่อให้ได้เงินมาเป็นค่าเช่า การผลิตเพื่อบริโภคจึงกลายมาเป็นการผลิตเพื่อขาย และพ่อค้าได้เข้ามาดำเนินการเป็นคนกลางในการขายผลผลิตแก่ผู้บริโภค และสามารถสะสมทุนจากมูลค่าส่วนเกินที่เกิดขึ้นในรูปของกำไร และต่อมาเมื่อทุนที่สะสมอยู่ในมือพ่อค้ารายใหญ่ หากไม่ลงทุนซ้ำในการค้าที่ขนาดใหญ่ขึ้นก็จะนำกำไรส่วนใหญ่ไปลงทุนในกิจการอื่น คือ การกว้านซื้อที่ดินเพื่อให้ผู้ผลิตเช่า และออกเงินกู้ทั้งในรูปของบุคคลและในรูปของธนาคารพาณิชย์(Mandle., 1974)

นักวิชาการหลายคนกล่าวถึงการสะสมทุนขั้นต้นว่า ชนชั้นนายทุนไม่ได้มีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับโครงสร้างส่วนบน และไม่ได้เป็นอิสระจากรัฐหรือกลไกของรัฐรวมทั้งข้าราชการของรัฐ แต่กลับต้องพึ่งพิงอำนาจรัฐหรือข้าราชการของรัฐ

E.Fox-Genovese และ E.D. Genovese กล่าวว่า บทบาทของนายทุนในระยะก่อนทุนนิยมมีบทบาทสองด้าน คือ ด้านที่เข้มแข็ง ซึ่งหมายถึง มีบทบาทที่เป็นตัวสลายความสัมพันธ์ทางสังคมแบบศักดินา และด้านที่อ่อนแอ ก็คือมีบทบาทอนุรักษ์เงื่อนไขทางสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการสะสมทุน และมีลักษณะที่พึ่งพิงอำนาจรัฐ

นายทุนในฐานะที่เป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมจะแสดงบทบาทหลายประการในระยะที่ระบบทุนนิยมก่อกำเนิดและขยายตัว เช่น 1) กำหนดแบบแผนของแรงงานที่มีหลายประเภท 2) รวบรวมกำไรจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือจากระบบเศรษฐกิจที่แตกต่างกันมาก 3) สามารถดำรงอยู่ร่วมกับสถาบันการเมือง อุดมการณ์ และการปกครองทุกรูปแบบ 4) เชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจหลายระบบด้วยการควบคุมส่วนเกินตามลำดับขั้น 5) สนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและจนถึงขั้นหนึ่งที่ต้องจำกัดการเจริญเติบโตไปอยู่ภายในแบบแผนความสัมพันธ์ทางการผลิตที่ต้องการ แต่พลังของนายทุนจะเข้มแข็งเพียงใดขึ้นอยู่กับการพึ่งพิงอำนาจรัฐหรือการร่วมมือของชนชั้นปกครอง ดังจะพบว่า มีพ่อค้าอยู่กับผู้ผลิตแห่งหนึ่งก็จะมีพ่อค้าอยู่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกแห่งหนึ่ง (Fox-Genovese, *E.D. Fruits of Merchant Capital.*, 1983)

Umberto Mellotti กล่าวว่า ในประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศโลกที่สามนั้น ข้าราชการและระบบราชการมีอำนาจเหนือชนชั้นนายทุน ดังนั้น นายทุนยอมประสานผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุนเข้ากับผลประโยชน์ของชนชั้นข้าราชการ เพื่อผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุนในการแสวงหาส่วนเกินให้มากขึ้น และการสะสมทุนที่สะดวกขึ้น (Mellotti, 1977)

Maurice Dobb กล่าวว่า แม้ชนชั้นนายทุนจะแข่งขันกันเอง แต่พวกเขาก็พร้อมที่จะร่วมมือกันเพื่อผลประโยชน์ของชนชั้น ด้วยการพยายามเข้าไปควบคุมองค์กรหรือนโยบายของรัฐ ซึ่งเห็นได้จากการเป็นนักวิ่งเต้น หรือแม้แต่การเข้าสู่ระบบรัฐสภา

จากสิ่งที่นักคิดทั้ง 3 ได้กล่าวมานั้น เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่านายทุนในช่วงระยะก่อนทุนนิยมนั้นมีลักษณะคล้ายๆกับตัวกลางเชื่อมระหว่างรัฐกับรัฐกับประชาชน เนื่องจากนายทุนในระยะก่อนทุนนิยมมีบทบาทใน 2 ด้านดังที่ E.Fox-Genovese และ E.D. Genovese ได้ชี้ให้เห็นว่า บทบาทของนายทุนในระยะก่อนทุนนิยมมีบทบาทสองด้าน คือ ด้านที่เข้มแข็ง ซึ่งหมายถึง มีบทบาทที่เป็นตัวสลายความสัมพันธ์ทางสังคมแบบศักดินา และด้านที่อ่อนแอ ก็คือมีบทบาทอนุรักษเจือปนไขทางสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการสะสมทุน และมีลักษณะที่พึ่งพิงอำนาจรัฐ ซึ่งนี่เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความยืดหยุ่นในการปรับตัวของนายทุนเพื่อที่จะดำรงผลประโยชน์ของตนไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับสิ่งที่ Umberto Mellotti และ Maurice Dobb ได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะและการปรับตัวของนายทุน

โดย Umberto Mellotti ได้ชี้ให้เห็นถึง ในประเทศโลกที่สาม นายทุนย่อมประสานผลประโยชน์เข้ากับชนชั้นข้าราชการ เนื่องจากลักษณะโครงสร้างทางการเมืองในประเทศโลกที่สามนั้นชนชั้นข้าราชการยังคงมีอำนาจอยู่มาก ดังนั้นเพื่อการดำรงอยู่และการเพิ่มขึ้นของผลประโยชน์ นายทุนจึงต้องประสานผลประโยชน์ของตนเข้ากับข้าราชการ ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับสิ่งที่ Maurice Dobb ได้กล่าวไว้

ซึ่งในส่วนของ Maurice Dobb นั้นได้ชี้ให้เห็นถึงความพยายามในการปรับตัวของชนชั้นนายทุนเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตนเอง ไม่ว่าจะชนชั้นนายทุนจะมีการแก่งแย่งแข่งขันกันอย่างไร แต่ในขณะเดียวกันชนชั้นนายทุนก็พร้อมที่จะร่วมมือกันเพื่อผลประโยชน์ของชนชั้น ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปควบคุมองค์กรหรือนโยบายของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการวิงวอน หรือแม้แต่การเข้าสู่ระบบรัฐสภา ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าชนชั้นนายทุนเหล่านั้นนอกจากจะมีความสามารถในการสะสมทุนแล้ว ยังสามารถเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยมีการสะสมทุนของตนเป็นฐานทางอำนาจในการเข้าสู่เส้นทางทางการเมือง เพื่อที่จะมีโอกาสในการควบคุมองค์กรต่างๆตลอดจนนโยบายของรัฐ

ผู้ศึกษาจะนำแนวความคิดการสะสมทุนขึ้นต้นเป็นหลักในการอธิบายการประกอบธุรกิจของตระกูลอติเรกสาร ตลอดจนการเกิดขึ้นของกลุ่มบุคคลต่างๆที่มีการสะสมทุนจนกระทั่งสามารถเข้าสู่สนามการเมืองจังหวัดสระบุรีได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ

ซึ่งในส่วนของตระกูลอติเรกสารนั้นมีการสะสมทุนที่สอดคล้องกับแนวความคิดการสะสมทุนของ Umberto Mellotti ที่ชี้ให้เห็นว่า ในประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศโลกที่สามนั้น ข้าราชการ และระบบราชการมีอำนาจเหนือชนชั้นนายทุน ดังนั้น นายทุนย่อมประสานผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุนเข้ากับผลประโยชน์ของชนชั้นข้าราชการ เพื่อผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุนในการแสวงหาส่วนเกินให้มากขึ้น และการสะสมทุนที่สะดวกขึ้น

เนื่องจากพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ผู้นำคนสำคัญของตระกูลอติเรกสาร มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับกลุ่มราชครูเนื่องจากเป็นบุตรเขยของจอมพลผิน ชุณหะวัณ ผู้นำในการรัฐประหารปี พ.ศ.2490 ดังนั้นกลุ่มราชครูจึงเป็นกลุ่มที่มีอำนาจทางทหารอย่างเต็มกำลัง

นอกจากกลุ่มราชครูจะมีอำนาจในทางทหารแล้ว ยังมีบทบาทในทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร มีโอกาสได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการองค์การรับส่ง

สินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) ในปีพ.ศ.2491 ต่อมาในปีพ.ศ.2494 ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ต่อมาในช่วงปีพ.ศ.2496 ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม พร้อมกัน 2 ตำแหน่ง และในช่วงก่อนการรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งถือเป็นตำแหน่งสุดท้ายก่อนการปิดฉากลงของกลุ่มราชครู โดยการรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

อย่างไรก็ตามในช่วงปีพ.ศ.2491-2500 เป็นช่วงระยะเวลาที่ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้มีโอกาสปฏิบัติงานทางด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงทำให้มีโอกาสเรียนรู้งานทางด้านธุรกิจจนกระทั่งสามารถก่อตั้งธุรกิจต่างๆที่เป็นธุรกิจของกลุ่มราชครูและตระกูลอติเรกสารได้อย่างหลากหลาย

แม้ว่าในช่วงปีพ.ศ.2500 ที่กลุ่มราชครูต้องหมดบทบาททางทหารและการเมืองลงเนื่องจากการรัฐประหารโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นั้น แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นช่วงที่ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้ให้ความสำคัญกับการทำธุรกิจอย่างเต็มที่ โดยเริ่มจากการทำอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในนาม บริษัทอุตสาหกรรมทอผ้าไทย บริษัทไทเทยีน บริษัท เทยีนโพลีเอสเตอร์ บริษัท ไทยที.ซี. บริษัทสยามร่วมค้า และบริษัท ไทยเท็กซ์ไทล์ฟิनिชชิง เป็นต้น

ดังที่กล่าวมานี้เราจะพบว่า การสะสมทุนของตระกูลอติเรกสาร โดยการนำของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร นั้น เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ในช่วงที่ กลุ่มราชครู ยังดำรงอยู่ซึ่งเป็นกลุ่มชนชั้นนำที่มีบทบาททั้งในทางทหารและการเมือง และแม้ว่าภายหลังการรัฐประหารในปี พ.ศ.2500 แล้วนั้นตระกูลอติเรกสาร ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกของกลุ่มราชครูที่ถูกโค่นอำนาจลงไปในนั้น ยังคงประกอบกิจการทางธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการตกลงกันระหว่าง พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร พลตรีศิริ สิริโยธิน กับ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดังที่พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้กล่าวไว้ว่า

“ผมต้องขอชมน้ำใจของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และขอบันทึกไว้ คือ ท่านไม่ลืมเพื่อนที่เคยร่วมเป็นร่วมตายในการทำรัฐประหารมาด้วยกันเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2490 ได้ให้คนไปตามผมและพลตรีศิริ สิริโยธิน ไปพบและถามผมทั้งสองว่า ต้องการที่จะกลับมารับราชการทหารอีกหรือไม่ ผมทั้ง

สองได้ตอบขอบคุณท่านและขอตัวที่จะไม่กลับไปรับราชการทหารอีก ต้องการที่จะไปประกอบอาชีพส่วนตัว และขออย่าให้ใครมารังแกก็แล้วกัน จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ได้ปฏิบัติตามที่เราขอร้องทุกประการ”(พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร, 2540)

นี่จึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าระบบราชการอยู่เหนือชนชั้นนายทุน ซึ่งการที่นักธุรกิจจะสามารถสะสมทุนและดำรงธุรกิจอยู่ได้นั้นก็ด้วยการได้รับความช่วยเหลือจาก ระบบราชการ ดังเช่นที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ปฏิบัติตามที่ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และ พลตรีศิริ สิริโยธิน ขอร้อง

อย่างไรก็ตามเราไม่อาจลืมได้ว่า พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้เข้าสู่เส้นทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีโดยการลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ครั้งแรก ในปีพ.ศ. 2495 จนกระทั่งถึง ปี พ.ศ.2538 รวมทั้งสิ้น 12 สมัย แม้ว่าจะมีช่วงเว้นวรรคทางการเมืองไปในช่วงปี พ.ศ.2500-2517 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่อยู่ภายหลังการรัฐประหารในปี พ.ศ.2500 แต่เมื่อต่อมาในปี พ.ศ.2518 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในนามพรรคชาติไทย ซึ่งตนเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค และมีการลงสมัครรับเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึง ปี พ.ศ.2538

อย่างไรก็ตามตลอดช่วงระยะเวลาปี พ.ศ.2518-2535 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้มีโอกาสร่วมงานกับ นายสละ หนูเงิน นายเงิน บุญสุภา นายบัญญัติ วงษ์ประยูร โดยการที่บุคคลทั้ง 3 ที่กล่าวมานี้ เป็นผู้มียุทธิพลในเขตพื้นที่จังหวัดสระบุรี และเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าบุคคลเหล่านี้ได้รับความไว้วางใจจาก พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ในนามพรรคชาติไทย และบุคคลทั้ง 3 ก็ได้รับการเลือกตั้ง

ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ นายเงิน บุญสุภา ได้ประกอบ โรงโมหินสุภา โรงงานหินอ่อนบุญสุภา โรงงานหินอ่อนเกียรติกมล จนกระทั่งมีการสะสมทุนอย่างต่อเนื่องและสามารถเป็นฐานทางการเงินให้แก่ นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคประชาธิปัตย์ ในช่วงปี พ.ศ.2548-2554

นอกจากนี้ตระกูลอติเรกสารยังได้เข้าไปมีหุ้นลมในบริษัทปูนซีเมนต์ในจังหวัดสระบุรี เพื่อที่จะให้การคุ้มครองแก่บริษัทดังกล่าวด้วย

ดังนั้นสิ่งที่กล่าวมานี้จึงสอดคล้องกับทฤษฎีการสะสมทุนเบื้องต้นที่นักธุรกิจจะต้องมีผลประโยชน์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การดำเนินธุรกิจและการสะสมทุนนั้นจึงเกิดขึ้นได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง

2.2 งานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 งานศึกษาเกี่ยวกับการสร้างฐานคะแนนเสียง

การศึกษาของอภิชาติ พุ่มแก้ว(อภิชาติ พุ่มแก้ว, 2532) เรื่อง พรรคการเมืองไทยกับฐานคะแนนเสียง: ศึกษากรณีพรรคประชากรไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าพรรคประชากรไทยสามารถสร้างฐานคะแนนเสียงในเขตกรุงเทพมหานครได้โดยอาศัยบุคลิกภาพของนายสมักร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด นอกจากนี้การรักษาและขยายฐานเสียงก็ด้วยการทำประโยชน์ในลักษณะที่ตอบสนองต่อความต้องการของฐานคะแนนเสียงทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ก็เป็นไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดการพบปะติดต่อ ฟังพากัน ช่วยเหลือกันเป็นประจำและสม่ำเสมอ

การศึกษาของจิราภรณ์ คำจันทร์(จิราภรณ์ คำจันทร์, 2547) เรื่อง ความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ : ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 และที่ 10 จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ไม่ได้เกิดจากการสร้างระบบฐานคะแนนเสียงที่มีประสิทธิภาพของพรรคอันได้แก่บทบาทของสาขาพรรค บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและหัวหน้าคะแนน แต่เกิดจากมุมมองและแบบแผนทางการเมืองของคนใต้ อันประกอบไปด้วยอิทธิพลของครอบครัวและสังคมคนใต้ที่เข้ามามีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อความนิยมและการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้พรรคประชาธิปัตย์จนพัฒนาเป็นความผูกพันและการตัดสินใจเลือกพรรคประชาธิปัตย์ อย่างต่อเนื่อง ด้วยมุมมองของความผูกพันที่สำคัญคือ ความซื่อสัตย์ โกงกินน้อย ความเก่าแก่มั่นคงของพรรค นโยบายพรรค ผลงานและระบบการทำงานที่เป็นประชาธิปไตยของพรรค

การศึกษาของพจนีย์ เขมร(พจนีย์ เขมร, 2548) เรื่อง พรรคการเมืองและฐานคะแนนเสียง : ศึกษากรณีพรรคไทยรักไทยในกรุงเทพมหานคร เขตบางซื่อและบางพลัด พบว่า “ฐานคะแนนเสียงส่วนบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับเลือกตั้งมากกว่าฐานคะแนนเสียงของพรรค ดังจะเห็นได้จากประชาชนในเขตบางซื่อเลือกเพราะความนิยมของประชาชนต่อผู้สมัคร การลงพื้นที่

พบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และกระแสของประชาชน เช่นเดียวกับประชาชนในเขตบางพลัด เพาะครอบครัวมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ การลงพื้นที่พบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และกระแสของประชาชน

พรรคไทยรักไทยพยายามสร้างฐานคะแนนเสียงใหม่โดยการนำเสนอภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรค นโยบายพรรค กิจกรรมและภาพพจน์ของพรรคด้วยวิธีการใหม่ควบคู่ไปกับการพบปะติดต่อกับประชาชนแบบประจำสม่ำเสมอไม่ใช่ชั่วคราว

ศักยภาพในการพัฒนาฐานคะแนนเสียงส่วนบุคคลให้เป็นฐานคะแนนเสียงของพรรคนั้น ยังไม่ปรากฏชัดเจนต้องดูการเลือกตั้งหลายครั้งประกอบกัน และด้วยงานวิจัยชิ้นนี้เสร็จลงหลังจากที่มีการเลือกตั้งผ่านมาแล้ว 2 ครั้ง ซึ่งพรรคไทยรักไทยได้เป็นรัฐบาลทั้ง 2 ครั้ง พบว่าฐานคะแนนเสียงส่วนบุคคลและฐานคะแนนเสียงของพรรคเปลี่ยนไปตามกระแสในช่วงการเลือกตั้งนั้นๆ”

2.2.2งานศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจกับการเมืองไทย

การศึกษาของ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม(เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2524) เรื่อง ลักษณะการเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่และการผูกขาดในระบบเศรษฐกิจของไทย โดยต้องการที่จะศึกษาดูว่า ในภาคเศรษฐกิจที่สำคัญต่างๆมีลักษณะการกระจุกตัวทางธุรกิจอย่างไร

ข้อมูลหลักที่นำมาศึกษาได้แก่ งบการเงินและบัญชีผู้ถือหุ้นของบริษัทต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ได้มาจากกระทรวงพาณิชย์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้อมูลปี 2521 และ 2522 และข้อมูลจากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาข้อมูลของบริษัทต่างๆนั้น ได้ทำการสำรวจงบการเงินและบัญชีผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดเกือบทุกบริษัทที่ได้ยื่นต่อกรมทะเบียนการค้า ในระหว่างปี 2521 และ 2522 งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ทั้งงบการเงินและบัญชีผู้ถือหุ้นของบริษัทต่างๆ ที่เป็นบริษัทในเครือของกลุ่มธุรกิจต่างๆ เป็นจำนวนมากกว่า 1,000 บริษัท

ผลของการวิจัยได้พบว่า ในภาคเศรษฐกิจที่สำคัญต่างๆ มีการกระจุกตัวหรือการผูกขาดทางธุรกิจสูงมาก และบริษัทต่างชาติก็ได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรม

ในการศึกษาลักษณะการขยายตัว และการเกาะกลุ่มของธุรกิจต่างๆพบว่า การขยายตัวในธุรกิจต่างๆ ได้วิวัฒนาการไปในลักษณะที่มีการผูกขาดทางเศรษฐกิจมากขึ้น ธุรกิจการเงินมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการขยายตัวของกลุ่มธุรกิจต่างๆ กลุ่มธุรกิจที่สำคัญต่างๆ จะเป็นกลุ่มธุรกิจการเงินหรือ

มีการเกาะกลุ่มกับธุรกิจการเงิน อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่านโยบายส่งเสริมการลงทุนและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่ได้ใช้มาตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมา มีส่วนช่วยให้เกิดการรวมตัวและการผูกขาดในทางเศรษฐกิจมากขึ้นด้วย

การศึกษาของวิสุทธิ ธรรมวิริยะวงศ์(วิสุทธิ ธรรมวิริยะวงศ์, 2528) เรื่อง ขนชั้นนำทางธุรกิจกับการเมืองไทย ศึกษาเฉพาะกรณีการเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรง มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาถึงบทบาทการเมืองโดยตรงของกลุ่มขนชั้นนำทางธุรกิจอันเป็นกลุ่มขนชั้นนำที่สำคัญกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยปัจจุบัน นอกเหนือจากกลุ่มขนชั้นนำทางทหารและกลุ่มข้าราชการพลเรือนชั้นนำ

นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าจากการศึกษาข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีแจงนับความถี่ แล้วเสนอข้อมูลในตารางประกอบการวิเคราะห์ พบว่า

1. พรรคการเมือง จากการศึกษาตำแหน่งทางการเมืองในระดับพรรคการเมือง ซึ่งจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ.2517 ปรากฏว่า พรรคการเมืองสำคัญๆ ที่มีบทบาทในการจัดตั้งรัฐบาลเสมอมา ภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2516 นั้น มีนักธุรกิจชั้นนำเข้าร่วมในตำแหน่งต่างๆ ในคณะกรรมการอำนวยการพรรคที่สำคัญได้แก่ พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคสังคมชาตินิยม พรรคธรรมสังคม พรรคเกษตรสังคม และพรรคประชาธิปไตย โดยเฉพาะเข้ามาดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค รองหัวหน้าพรรค หรือเลขาธิการพรรค

2. รัฐสภา

2.1 สภาผู้แทนราษฎร กลุ่มอาชีพธุรกิจในสภาผู้แทนราษฎร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดมา นับแต่การเลือกตั้งครั้งที่ 10 (15 ธันวาคม 2500) โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มข้าราชการซึ่งมีแนวโน้มต่ำลง เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มนักธุรกิจชั้นนำของไทย ผลปรากฏว่า นักธุรกิจชั้นนำได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในสภา มาก่อนหน้าการเปลี่ยนแปลงในเดือนตุลาคม 2516 คือเริ่มเห็นชัดในสภา ชุดที่ 11 (25 กุมภาพันธ์ 2500) อย่างไรก็ตาม ได้ทวีจำนวนมากขึ้นในสภา ชุดที่ 14,15,16 ซึ่งเป็นสภาผู้แทนราษฎรภายหลังปี 2516 อนึ่ง นักธุรกิจชั้นนำที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ล้วนแต่สังกัดพรรคการเมืองทั้งสิ้น

2.2 วุฒิสภาหรือสภาที่มาจากแต่งตั้ง จำนวนนักธุรกิจชั้นนำในวุฒิสภาหรือสภาที่มาจากแต่งตั้งมีน้อยมาก ไม่เด่นชัด ยกเว้นแต่เฉพาะสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดที่ 2 (แต่งตั้งเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2516)

3. คณะรัฐมนตรี จำนวนนักธุรกิจชั้นนำในคณะรัฐมนตรีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัดนับแต่ภายหลังปี พ.ศ.2516 โดยเฉพาะในคณะรัฐมนตรีชุดที่ 37,38,39 และ 43 อันเป็นรัฐบาลผสมที่มาจากตัวแทนพรรคการเมืองสำคัญหลายพรรค มีนักธุรกิจชั้นนำร้อยละ 30.8 , 30.6 , 32.4 และ 34.2 ตามลำดับ

จำนวนนักธุรกิจชั้นนำที่ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีนั้น ส่วนใหญ่มาจากการเลือกตั้งและสังกัดพรรคการเมืองทั้งสิ้น สามารถเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองสูงสุดถึงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธุรกิจ ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ ตามลำดับ

กล่าวสรุปได้ว่า เมื่อระบบการเมืองเปิด นักธุรกิจชั้นนำของไทยมีแนวโน้มเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรงมากขึ้น โดยเฉพาะในระดับคณะรัฐมนตรีและสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ นักธุรกิจการเมืองชั้นนำรุ่นเก่าและรุ่นใหม่

ผลการศึกษาครั้งนี้ สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่าในระบบการเมืองแบบเปิดที่มีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูง ชนชั้นนำทางธุรกิจมีแนวโน้มเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรงมากขึ้น

การศึกษาของนคร เสรีรักษ์(นคร เสรีรักษ์ 2528) เรื่อง “นักธุรกิจในการเมืองไทย : กรณีศึกษามูลเหตุจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง” นี้เป็นการวิจัยภาคสนาม ซึ่งดำเนินการวิจัยในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2527 มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับทัศนคติทางการเรื่องมูลเหตุจูงใจให้นักธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และได้ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักธุรกิจด้านอื่นอีก 2 ประการคือ ความพึงพอใจในการประกอบอาชีพธุรกิจ และความเข้าใจในบทบาททางการเมือง โดยศึกษาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (X) ของนักธุรกิจที่

เป็นประชากรในการศึกษา 2 กลุ่ม คือกลุ่มนักธุรกิจที่ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทัศนคติของนักธุรกิจทั้งสองกลุ่มเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจ ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักธุรกิจที่เป็น ส.ส.มีคะแนนเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิตของมูลเหตุจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำกว่านักธุรกิจที่ไม่ได้เป็น ส.ส. แต่ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างนักธุรกิจทั้งสองกลุ่ม มีทัศนคติอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ไม่ยอมรับว่ามีมูลเหตุจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐ เพื่อที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อที่จะให้ได้มาและรักษาผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นผู้ประกอบการในธุรกิจขนาดกลาง ดังนั้น ความจำเป็นที่จะต้องอาศัยอำนาจทางการเมือง เพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตนเอง จึงยังไม่เห็นได้ชัดเจน และยังไม่จำเป็นนัก ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักธุรกิจที่เป็น ส.ส. นั้น ผู้วิจัยอธิบายว่า กลุ่มตัวอย่างต้องแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นผู้แทนราษฎร จึงมีอคติที่จะตอบคำถามในลักษณะรักษาเกียรติภูมิของตนเองมากกว่าจะตอบตามความคิดเห็นที่แท้จริง และสำหรับทัศนคติเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาททางการเมืองนั้น ปรากฏว่านักธุรกิจที่เป็น ส.ส. มีคะแนนเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิตสูงกว่านักธุรกิจที่ไม่ได้เป็น

ส.ส. แต่สำหรับความพึงพอใจในการประกอบอาชีพธุรกิจ ปรากฏว่านักธุรกิจทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ปรากฏว่า ตัวแปรอายุมีส่วนทำให้ทัศนคติของนักธุรกิจมีความเปลี่ยนแปลง แต่จากการศึกษาปรากฏว่า ตัวแปรการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทัศนคติของนักธุรกิจแต่อย่างใด ผู้วิจัยอธิบายว่าการที่อายุมีความสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้และกล่อมเกลாதองศาสังคม เมื่อมีวัยสูงขึ้นบุคคลก็จะมีกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์มากขึ้น ความคิดความเชื่อตลอดจนทัศนคติจึงย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทัศนคติทางการเมืองก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัยเช่นเดียวกัน สำหรับกรณีการศึกษาซึ่งไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคตินั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีส่วนหนึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพของระบบการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งไม่ค่อยจะมีบทบาทในเรื่องการอบรมกล่อมเกลารวมทั้งเรื่องของทัศนคติเท่าใดนัก

การศึกษาของ ประภาศศักดิ์ ธาณินพงศ์(ประภาศศักดิ์ ธาณินพงศ์, 2528) เรื่อง นักธุรกิจกับการเมือง : การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ชี้ให้เห็นว่า จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ได้กำหนดสาระสำคัญในการระดมความร่วมมือจากเอกชนเพื่อให้มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาประเทศ และเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล วิธีการเช่นนี้อาจทำให้การบริหารงานทางด้านเศรษฐกิจประสบความสำเร็จเร็วขึ้น ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาถึงทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาถึงทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง อันได้แก่ ประเภทของธุรกิจ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อายุ และระยะเวลาในการทำงาน

ผลจากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันนี้บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจได้เพิ่มมากขึ้น โดยดูได้จากอัตราร้อยละของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันมีสูงมาก มีผู้เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อย และส่วนมากต้องการเข้ามามีส่วนในการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองไว้ นอกจากนั้นอิทธิพลของกลุ่มธุรกิจได้เพิ่มมากขึ้นทุกที

การศึกษาวิจัยสามารถพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ คือนักธุรกิจจากต่างประเภทจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันไป นักธุรกิจที่ระดับการศึกษา ระดับรายได้แตกต่างกัน ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และพบว่าปัจจัยอายุและระยะเวลา

ในการทำงานของนักธุรกิจที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ประการใด ส่วนนักธุรกิจที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงกว่านักธุรกิจที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

จากการศึกษาของ ธวัชชัย ไชยเทพ(ธวัชชัย ไชยเทพ, 2539) เรื่อง ความคิดเห็นของนักธุรกิจในจังหวัดภูเก็ตต่อการกระจายอำนาจทางการเมือง ได้ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะทราบว่า นักธุรกิจในจังหวัดภูเก็ตมีความคิดเห็นเรื่องการกระจายอำนาจในปัจจุบันอย่างไร โดยมีสมมติฐานว่า นักธุรกิจมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐในปัจจุบันและนักธุรกิจที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันจะมีผลให้ความคิดเห็นเรื่องการกระจายอำนาจต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า นักธุรกิจมีความคิดเห็นไม่พึงพอใจในการกระจายอำนาจในปัจจุบัน เพราะ มีข้อจำกัดขอบเขตและควบคุมจากส่วนกลางอยู่มากทั้งด้านการกำกับดูแลโดยกฎหมาย และการส่งตัวแทนจากส่วนกลางกำกับดูแล ทำให้การดำเนินงานของท้องถิ่นมีอุปสรรคไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักธุรกิจที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเรื่องการกระจายอำนาจแตกต่างกัน

การศึกษาของ จุมพล พงษ์สุวรรณ(จุมพล พงษ์สุวรรณ, 2530) เรื่อง การเมืองเรื่องกัญชา : การศึกษาในมิติของการใช้อำนาจและอิทธิพลในโครงสร้างอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ได้ชี้ให้เห็นว่าการศึกษานี้มีจุดประสงค์ ที่จะศึกษาการเมืองเรื่องกัญชา โดยมุ่งพิจารณาการเมืองในมิติของการใช้อำนาจและอิทธิพลของกลุ่มชนชั้นนำในการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชา ทั้งนี้โดยมีหน่วยของการวิเคราะห์คือชนชั้นนำในท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้าราชการฝ่ายปกครอง) นักการเมือง (ส.ส., ส.จ., ส.ท., และอื่นๆ) พ่อค้ายักธุรกิจ โดยตั้งสมมติฐานไว้ในลักษณะที่ว่า กลุ่มชนชั้นนำผู้มีอำนาจในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับขบวนการค้ากัญชา ทั้งในลักษณะที่เป็นผู้ร่วมขบวนการและผู้สนับสนุนช่วยเหลือขบวนการ ทั้งนี้โดยการใช้อำนาจและอิทธิพลของตนในการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชา

จากผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มชนชั้นนำในท้องถิ่นคือกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ตำรวจในท้องถิ่น) กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น (เป็นกลุ่มเดียวกับพ่อค้านักธุรกิจ) มีความสัมพันธ์กับขบวนการค้ากัญชาอย่างเด่นชัดที่สุดในลักษณะที่มีส่วนช่วยเหลือขบวนการทางอ้อม และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชาโดยตรง
2. กลุ่มชนชั้นนำดังกล่าวใช้อำนาจและอิทธิพลของตนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ขบวนการค้ากัญชาในลักษณะต่างๆมากมาย
3. กลุ่มชนชั้นนำดังกล่าวและขบวนการค้ากัญชาต่างได้รับผลประโยชน์จากการลักลอบค้ากัญชา และขบวนการค้ากัญชายังคงดำรงอยู่ได้โดยสามารถรอดพ้นจากการถูกทำลายโดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของรัฐ

ดังนั้นตราบิตที่ชนชั้นนำกลุ่มหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) ได้ร่วมกับผู้กระทำผิด (ขบวนการค้ากัญชา) แสวงหาประโยชน์จากสิ่งผิดกฎหมาย (กัญชา) แล้ว แม้ว่ารัฐบาลจะมีแนวทางแก้ปัญหากัญชาอย่างไรก็ตามโดยไม่มุ่งแก้ที่ผู้รักษากฎหมายเป็นเบื้องต้น หากกลับไปมุ่งแก้ที่ราษฎรที่ปลูกกัญชาให้เลิกกระทำผิด ในขณะที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของรัฐบาลซึ่งเป็นผู้ใช้วิจารณญาณในการรักษากฎหมายแต่กลับใช้ให้เกิดประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญแล้ว ตราบนั้นรัฐบาลก็ยังคงต้องสูญเสียทรัพยากรในการแก้ปัญหาโดยไม่มีที่สิ้นสุด โดยที่ผู้ใช้ทรัพยากรสำหรับแก้ปัญหานั้นเป็นตัวปัญหาเสียเอง นี่คือปมสำคัญของปัญหากัญชาซึ่งในลักษณะนี้เป็นปัญหาทางการเมืองการปกครองที่สำคัญประการหนึ่ง

2.2.3 งานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น เศรษฐกิจและสังคม ในจังหวัดสระบุรี

การศึกษาของจรงค์ศักดิ์ สุวรรณประดิษฐ์(จรงค์ศักดิ์ สุวรรณประดิษฐ์, 2520) เรื่อง ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างคณะเทศมนตรีกับสภาเทศบาล ศึกษาเปรียบเทียบถึงกรณีของเทศบาลเมืองสระบุรี เทศบาลตำบลแก่งคอย และเทศบาลตำบลหนองแค

ได้ชี้ให้เห็นว่า การปกครองท้องถิ่นถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นหน่วยการปกครองย่อยที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมากที่สุด โดยที่ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนของตน ขึ้นทำหน้าที่บริหารและนิติบัญญัติของท้องถิ่นเพื่อดำเนินกิจการบงบอย่างสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้น การบริหารงานท้องถิ่นโดยฝ่ายบริหาร และการควบคุมโดยฝ่ายนิติบัญญัติของสภาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ จึงมีผลต่อความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

เทศบาลเป็นการปกครองท้องถิ่นไทยรูปหนึ่ง ที่ได้เริ่มต้นตั้งขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย โดย บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 และได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขเรื่อยมาเพื่อให้เหมาะสมกับสถานะสังคมและการเมืองของแต่ละยุคแต่ละสมัยจนถึงปัจจุบัน โดยมีพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งใช้เป็นหลักในขณะนี้ ด้วยการแบ่งองค์กรของเทศบาล ออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีอันเป็นการเลียนแบบการปกครองของประเทศ มาใช้

การปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาลนี้ กำหนดให้ความสัมพันธ์ระหว่างคณะเทศมนตรีสภา เทศบาลมีต่อกันโดยใกล้ชิด อันจะก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ เพราะเป็นเป้าหมายที่สำคัญ คือการให้ ทั้งสองฝ่ายมีการถ่วงดุลแห่งอำนาจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้โดยให้สภาเทศบาลในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ มี บทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหาร คือ คณะเทศมนตรี และให้คณะเทศมนตรีมีความรับผิดชอบต่อสภา เทศบาล ดังนั้น จึงย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งต่อกันได้ง่ายที่สุด หากว่าสมาชิกสภาเทศบาลไม่ปฏิบัติ ตัวตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้

ดังนั้น ทั้งคณะเทศมนตรีและสภาเทศบาลจะต้องให้ความร่วมมือต่อกันในการบริหารงาน เทศบาล และปัจจัยที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ท้องถิ่นได้ ก็คือ การอาศัยความร่วมมือระหว่างสมาชิกสภาเทศบาลที่ให้การสนับสนุนให้ความไว้วางใจ ในข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ แก่ท้องถิ่นต่อคณะเทศมนตรี ความร่วมมือที่สำคัญดังกล่าวก็คือ การพิจารณาอนุมัติเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ของคณะเทศมนตรีที่จะนำเงินไปใช้จ่ายดำเนินการตามโครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้พบว่า ความขัดแย้งระหว่างคณะเทศมนตรีและสภาเทศบาลของ เทศบาลทั้งสามแห่งนี้ ความขัดแย้งจะมีมาตั้งแต่เริ่มต้นด้วยการที่สมาชิกสภาเทศบาลแบ่งเป็นกลุ่มๆ เพื่อแย่งชิงในการที่จะเข้ามาเป็นฝ่ายบริหาร พวกที่ไม่ได้เป็นคณะเทศมนตรีก็จะมีกรรมร่วมกันเป็น ฝ่ายค้าน พยายามที่จะโค่นล้มคณะเทศมนตรีอยู่ตลอดเวลา ซึ่งลักษณะของความขัดแย้งที่รุนแรงที่สุดในแต่ละเทศบาลนั้นจะพบได้ในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่ง กฎหมายได้เปิดโอกาสให้สภาเทศบาลสามารถโค่นล้มเทศมนตรีได้อย่างง่ายดาย โดยที่คณะเทศมนตรี ไม่มีโอกาสจะยุบสภาโดยตรงได้เลยจากการประมวลข้อมูลที่ได้จากการกรอกแบบสอบถามของ นายกเทศมนตรี เทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลทั้ง 3 แห่ง จำนวน 42 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมา ทั้งสิ้นจำนวน 37 ชุด แยกเป็นเทศบาลเมืองสระบุรี จำนวน 13 ชุดเทศบาลตำบลแก่งคอย จำนวน 12 ชุด และเทศบาลตำบลหนองแค จำนวน 12 ชุด และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ทั้งจากส่วนกลาง คือ กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง และส่วนภูมิภาค คือ สำนักงาน ผู้ตรวจการท้องถิ่น จังหวัดสระบุรี และพนักงานเทศบาลทั้ง 3 แห่ง

ผลปรากฏว่า สาเหตุสำคัญแห่งการขัดแย้งระหว่างคณะเทศมนตรีกับสภาเทศบาลทั้ง 3 แห่งนี้ สืบเนื่องมาจากการช่วงชิงอำนาจที่จะให้ได้มาซึ่งการเป็นผู้นำทางด้านการบริหาร คือ นายกเทศมนตรี เทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลแต่ละคนมีอาชีพเป็น พ่อค้า นักธุรกิจ และเจ้าของกิจการต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 89.08 ซึ่งการเป็นผู้นำทางการบริหารเทศบาลนั้น กฎหมายได้มอบอำนาจหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการเงิน การจ้าง การบริหารงานบุคคล การสร้างสิ่งสาธารณูปโภค และสาธารณูปการของเทศบาลให้กับประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นการเสริมสร้างคะแนนนิยมให้กับตัวเองอีกโสดหนึ่ง ดังนั้น การมาบริหารเทศบาลของบุคคลเหล่านี้ จึงเป็นการดึงเอาเทศบาลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจการของเอกชนที่ตนเป็นเจ้าของอยู่ หรือกิจการที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ด้วย เป็นเหตุให้สมาชิกสภาเทศบาลที่ไม่ได้รับอำนาจเหล่านี้มีการรวมตัวกันเพื่อโค่นล้มคณะเทศมนตรีอยู่ตลอดเวลา

และสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการที่กฎหมายเอื้ออำนาจให้สภาเทศบาลสามารถถอดถอนเทศมนตรีได้ง่ายเกินไป กล่าวคือ ตามบทบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ให้อำนาจแก่เทศบาลในการที่จะถอดถอนคณะเทศมนตรีด้วย การที่สภาเทศบาลเพียงแต่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีเท่านั้น คณะเทศมนตรีก็ต้องออกจากตำแหน่งไป โดยที่คณะเทศมนตรีไม่มีอำนาจหรือโอกาสที่จะยุบสภาเทศบาลให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้เป็นผู้ตัดสินใจว่า คณะเทศมนตรีชุดนี้เหมาะสมที่จะบริหารงานต่อไปหรือไม่ อันเป็นไปตามหลักการแห่งการถ่วงดุลอำนาจ ซึ่งการใช้ อำนาจดังกล่าวนี้ จากการวิจัยพบว่ากฎหมายได้ให้อำนาจสภาเทศบาลในการควบคุมคณะเทศมนตรีมาก คิดเป็นร้อยละ 69.45 และเห็นว่าการใช้อำนาจนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา 45 (2)ส่วนใหญ่ เป็นไปด้วยความไม่เป็นธรรมคิดเป็นร้อยละ 54.81 และเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลได้มีการเข้าไปก้าวก่ายการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรีคิดเป็นร้อยละ 32.2 อันเป็นการแสดงให้เห็นแล้วว่าการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลมีความขัดแย้งกันอยู่

นอกจากนี้ จะพบว่าการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรีในบางครั้งสามารถมีอำนาจเหนือสภาเทศบาลอยู่ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการขาดความรู้และความสามารถของสมาชิกสภาเทศบาลเอง คิดเป็นร้อยละ 41.90 ซึ่งนับว่าเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่สภาเทศบาลไม่สามารถควบคุมคณะเทศมนตรีได้

สำหรับแนวความคิดของผู้วิจัยที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ คือจัดให้มีการปรับปรุงโครงสร้างของเทศบาลในปัจจุบันนี้ใหม่ เพราะในช่วงเวลา 40 ปีที่ผ่านมาไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงโครงสร้างของเทศบาลแต่ประการใดเลย ทั้งนี้โดยที่โครงสร้างของเทศบาลไม่จำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาจากระดับประเทศแต่ประการใด ควรที่จะยึดถือถึงสภาพของเหมาะสมในท้องถิ่นเป็นสำคัญ คืออาจเป็นไปในรูปของแบบผู้ช่วยการ แบบคณะกรรมการ หรือแบบเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรงก็ได้

การศึกษาของสมพล ปิตกวงษ์(สมพล ปิตกวงษ์ 2550) เรื่อง ความสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในจังหวัดสระบุรี

ได้ชี้ให้เห็นว่า การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1) เพื่อศึกษาผลจากการพัฒนากิจกรรม สามารถกระตุ้นผลผลิตจังหวัด (GPP)กับการกระจายรายได้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชุมชนจังหวัดสระบุรี

2) เพื่อศึกษากลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนากิจกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตของผลิตภัณฑ์จังหวัดของจังหวัดสระบุรี

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงเอกสารเป็นหลัก เพื่อทำการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นเชิงลึก ประกอบกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมระดมสมองโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในจังหวัดสระบุรี รวมทั้งสิ้น 292 ซึ่งผลการวิจัย แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน

ผลการวิจัยในส่วนแรก ศึกษาความสำคัญของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)ที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสระบุรี พบว่า ผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP)แสดงสภาวะการผลิตของจังหวัด เป็นข้อมูลใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาจังหวัด และเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการพัฒนาของจังหวัด

ในส่วนที่สอง ผลจากการพัฒนากิจกรรมสามารถกระตุ้นผลผลิตของผลิตภัณฑ์จังหวัด ที่มีต่อการนำไปสู่การกระจายรายได้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชุมชนของจังหวัดสระบุรี พบว่า การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์จังหวัดเป็นการพัฒนาโดยให้ความสำคัญในด้านความเจริญเติบโต ในระดับมหภาคและเป็นภาพรวมกว้างๆรวมทั้งใช้ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจเป็นเครื่องวัด ส่วนตัวแปรทางด้านสังคม มักจะถูกกละเลย ซึ่งไม่สามารถนำไปสู่การกระจายรายได้ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในจังหวัดสระบุรี

ในส่วนที่สาม กลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนากิจกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตของผลิตภัณฑ์จังหวัดของจังหวัดสระบุรี คือ กลุ่มทุนอุตสาหกรรม กลุ่มทุนพาณิชย์ กลุ่มบริษัทข้ามชาติ กลุ่มธุรกิจเอกชน และกลุ่มนักการเมือง

2.2.4งานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตระกูลการเมือง

การศึกษาของ ธวัชชัย กฤตยาภิชาติกุล(ธวัชชัย กฤตยาภิชาติกุล, 2541) เรื่อง การสร้างทายาททางการเมืองของตระกูลการเมืองไทย

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายศึกษาถึงตระกูลการเมืองไทยว่า ประกอบด้วยตระกูลใดบ้าง มีพื้นฐานอาชีพมาจากอาชีพใด แต่ละตระกูล มีระดับของความสัมพันธ์ในการสืบทอดอำนาจอย่างไร สาเหตุ วิธีการและแนวทางในการสร้างทายาททางการเมืองของตระกูลการเมือง ศึกษาวิเคราะห์การ

สร้างทายาทของ 5 ตระกูลการเมือง รวมถึงศึกษาแนวโน้มในการสร้างทายาททางการเมือง เพื่อพัฒนาเป็นตระกูลการเมืองต่อไปในอนาคต โดยสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นทายาททางการเมืองตระกูลต่างๆ

จากผลการศึกษาพบว่า นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งแรกในปี พ.ศ.2476 เป็นต้นมา มีตระกูลการเมืองทั้งสิ้น จำนวน 97 ตระกูล ความสัมพันธ์ในการสืบทอดทายาททางการเมือง เป็นการสานต่อในลักษณะจากบิดามารายังบุตรมากที่สุด สาเหตุในการสร้างทายาททางการเมือง เพื่อต้องการสานต่ออุดมการณ์ทางการเมือง ส่วนวิธีการวิธีการสานต่อทายาททางการเมืองที่นิยม คือ การลงสมัครรับเลือกตั้งคู่กัน ระหว่างบุคคลที่เป็นนักการเมือง กับ บุคคลที่เป็นทายาททางการเมือง กระบวนการเข้าสู่การเมืองของตระกูลการเมือง ส่วนใหญ่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่ผ่านการเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อน ช่วงระยะเวลาในการเคลื่อนไหวทางการเมืองระหว่างเวลา 20-30 ปี มีจำนวนมากที่สุด พื้นฐานอาชีพของทายาททางการเมืองก่อนเข้าสู่การเมือง พบว่า เป็นนักธุรกิจมากที่สุด ขณะที่การศึกษาถึงตระกูลการเมืองไทย 5 ตระกูล ได้แก่ ตระกูล “ทองสวัสดิ์” จังหวัดลำปาง ตระกูล “ลิ้มปะพันธุ์” จังหวัดสุโขทัย ตระกูล “อังกินันท์” จังหวัดเพชรบุรี ตระกูล “มาศดิตถ์” จังหวัดนครศรีธรรมราช ตระกูล “จूरีมาศ” จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า สาเหตุการสร้างทายาททางการเมืองแตกต่างกัน ตามเหตุผลและเงื่อนไขของแต่ละตระกูล แต่เหตุผลสำคัญประการหนึ่ง คือ ความผูกพันกับประชาชนในพื้นที่ที่ตระกูลนั้น มีการเคลื่อนไหวทางการเมืองมาเป็นเวลานาน และต้องหาทายาทมาสานต่อทางการเมือง นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มตระกูลการเมืองอีก 75 ตระกูลที่จะพัฒนามาเป็นตระกูลการเมืองต่อไปในอนาคต

ดังนั้น จึงสามารถสรุปว่า การสร้างทายาททางการเมืองของตระกูลการเมืองไทย เป็นการสานต่อในลักษณะจากบิดามารายังบุตร ด้วยสาเหตุต้องการสานต่ออุดมการณ์ทางการเมือง และใช้วิธีการลงสมัครรับเลือกตั้งคู่กัน ระหว่างบุคคลที่เป็นนักการเมือง กับ บุคคลที่เป็นทายาททางการเมือง และจะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่ผ่านการเมืองระดับท้องถิ่น

2.2.5 งานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลทางการเมือง

การศึกษาของ สมบัติ จันทรวงศ์(จันทรวงศ์, 2535) เรื่องบทบาทของเจ้าพ่อท้องถิ่นในเศรษฐกิจและการเมืองไทย : ข้อสังเกตเบื้องต้นได้ชี้ให้เห็นถึงความพยายามเบื้องต้น ในการมองวิวัฒนาการความเติบโตใหญ่ของเหล่าเจ้าพ่อทั้งหลายในมุมกว้าง คือในส่วนที่เป็นบทบาททางเศรษฐกิจและการเมือง และความสัมพันธ์ที่บทบาทดังกล่าวของเจ้าพ่อโยงใยกับปัจจัยทางวัฒนธรรม และโครงสร้างของสังคมไทยมาแต่เดิม ในขณะเดียวกันบทความนี้พยายามให้ความกระจ่างยิ่งขึ้น ในเรื่องของกรณีที่ผู้กล่าวหาเป็นนัยว่า กระบวนการประชาธิปไตย เอื้อต่อความเจริญเติบโตทางการเมืองของเจ้าพ่อ เป็นข้อกล่าวหาที่สมควรหรือไม่อย่างไร ซึ่งจากการศึกษาพบว่า กระบวนการเลือกตั้ง

กลายเป็นช่องทางสำคัญที่ทำให้ชนชั้นชนนำในท้องถิ่นหรือเจ้าพ่อสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างสูงสุด โดยการที่เจ้าหน้าที่รัฐหรือนักการเมือง เป็นผู้ชักนำเจ้าพ่อเข้าสู่วงการการเมืองผ่านระบบการเลือกตั้ง ตามกระบวนการประชาธิปไตย

2.2.6งานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตระกูลอิเรกสาร

การศึกษาของนรนิติ เศรษฐบุตร(นรนิติ เศรษฐบุตร, 2543) ในหนังสือกลุ่มราชครูในการเมืองไทย ได้ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาวิจัย บทบาทของก๊กการเมืองนอกระบบพรรค : ศึกษารณีกกลุ่มราชครู นับเป็นกรณีศึกษาถึงการพัฒนาของกลุ่มการเมืองในเมืองไทยกลุ่มหนึ่ง ที่โยงโยกันเริ่มแรกด้วยความสัมพันธ์ทางญาติที่มีขึ้นตอนในความพยายามที่จะสร้างกลุ่มของตนให้เข้มแข็งขึ้นมา เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่จะรักษาบทบาททางการเมือง หรือเพื่อการก้าวเข้าไปมีบทบาททางการเมืองอีกครั้ง

เมื่อมีการศึกษาเรื่องพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์นั้น หลายครั้งที่มองพรรคการเมืองผ่านการพิจารณาแบบพรรคการเมืองในประเทศตะวันตกแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจไม่ได้ภาพที่ชัดเจนของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีสายสัมพันธ์ของความเป็นญาติ ที่มีส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้การพัฒนาองค์กรอย่างพรรคการเมืองนั้นดำเนินไปได้อย่างยาวนานและมั่นคง

ในระยะเวลา 50 ปีที่ผ่านมา มีการกล่าวถึงกลุ่มราชครูอยู่บ้าง แต่ก็ยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจังในรูปแบบใดเลย จะมีการศึกษาบ้างก็คือ เรื่องฐานทางธุรกิจ ซึ่งบางครั้งก็เน้นถึงความมั่งคั่งและการเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ดูจะไม่เป็นผลดี พอถึงเรื่องการเมือง การศึกษาวิจัยจะไปดูที่พรรคชาติไทยโดดๆ

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงย้อนไปดูตั้งแต่การเริ่มต้นของกลุ่ม ตั้งแต่ครั้งที่ได้อำนาจรัฐมาโดยการรัฐประหาร แยกแยะประเด็นมองในแง่มุมต่างๆเฉพาะที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาสู่การสร้างตัวของกลุ่มและการเปลี่ยนรูปกับผลได้ของกลุ่ม ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พรรคชาติไทยเป็นพรรคการเมืองที่มีความหมาย

การศึกษาที่ผ่านมาได้ยึดถือ เพราะการตามหาเอกสารที่จะช่วยให้ศึกษาเรื่องได้เป็นไปด้วยความยาก การติดต่อสอบถามก็ไม่ได้ได้รับความสะดวก ดังนั้นข้อมูลเปิดที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ อันเป็นความเห็นที่มีผู้คนเขียนเอาไว้ ทั้งคนในกลุ่มเอง และเป็นคำสัมภาษณ์ในวาระต่างๆกัน

การศึกษาครั้งนี้มีเนื้อหาทั้งสิ้น 8 บท โดยตั้งแต่เริ่มนั้นมีเนื้อหากล่าวถึงยุคเริ่มต้นทางอำนาจของกลุ่มราชครูที่ได้มาโดยการยึดอำนาจ จนกระทั่งการเข้าสู่ยุคเสื่อมของกลุ่มราชครูภายในระยะเวลา 50 ปีต่อจากนั้น

ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า หนังสือเล่มนี้ จะเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (case study) เกี่ยวกับกลุ่มราชครูซึ่งวิวัฒนาการมาเป็นพรรคชาติไทย ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงกระบวนการการเปลี่ยนรูปจากกลุ่มที่เข้ายึดอำนาจโดยใช้กำลัง มาเป็นกลุ่มที่มุ่งรักษาอำนาจโดยใช้ทั้งกำลังและหาความชอบ

ธรรมด้วยวิธีการเลือกตั้ง จนท้ายที่สุดมาเป็นกลุ่มที่ต่อสู้โดยสันติวิธีตามรัฐธรรมนูญ เพื่อจะได้มีบทบาทในการกำหนดตัวผู้ปกครองและกำหนดนโยบายของรัฐ

นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึงบทบาททางการเมืองของตระกูลอติเรกสาร ในประเด็นที่ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เป็นผู้ที่มีส่วนในการขยายอาณาจักรทางธุรกิจของกลุ่มราชครุ ตลอดจนมีบทบาทในทางการเมืองไทยเมื่อเกิดการก่อตั้งพรรคชาติไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการพยายามธำรงรักษาอำนาจทางการเมืองของกลุ่มราชครุไว้ หากแต่ความสัมพันธ์ของทายาททางการเมืองกลุ่มราชครุในยุคของ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ผู้เป็นเขยและเป็นลูกชายของจอมพลผิน ชุณหะวัณ นั้นทั้งสองมีความสัมพันธ์ต่อการที่ไม่ค่อยดีนัก และเมื่อเข้าสู่ยุคของรุ่นหลานคือ นายปองพล อติเรกสาร นายกร ทักษะรัง นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ ยิ่งทำให้การเมืองของกลุ่มราชครุแตกแยกออกไปอีกเมื่อหลาานๆเหล่านี้แยกย้ายกันไปอยู่ตามพรรคต่างๆ ซึ่งเป็นคนละขั้วการเมืองเสียด้วยซ้ำ

งานเขียนของ ประมาณ อติเรกสาร เรื่อง วิทยานิพนธ์เมื่อข้าพเจ้าร่ำรวยผิดปกติ(พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร, 2534) ได้ชี้ให้เห็นว่าการที่ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ถูก คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ หรือ รสช. ตั้งกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ภายหลังจากการยึดอำนาจของคณะทหารดังกล่าว โดยหนังสือเล่มนี้ ได้บันทึกการกระทำต่างๆของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งนับว่าเป็นเหตุการณ์ที่เลวร้ายและทำให้ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ต้องได้รับความอับอายและเสียชื่อเสียงเป็นอย่างมาก

งานเขียนของ ประมาณ อติเรกสาร เรื่อง ร้อยประสบการณ์และความคิด(พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร 2543) เป็นหนังสือที่เขียนรวบรวมและเรียบเรียงขึ้นโดย พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร มีเนื้อหาที่กล่าวถึงประสบการณ์และความคิดต่างๆที่ได้ตกผลึกมาจากระยะเวลาอันยาวนานในการดำเนินชีวิตตลอดจนเส้นทางทางการเมือง นอกจากนี้หนังสือเล่มนี้ยังกล่าวถึงประเทศไทยในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา ตลอดจนกล่าวถึงจอมพล ป.พิบูลสงคราม และ นายปรีดี พนมยงค์

งานเขียนของประมาณ อติเรกสาร เรื่อง ชีวิตที่พบพานและผ่านพ้น(พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร, 2541) ของ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ซึ่งหนังสือเล่มนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกในวาระครบรอบวันคล้ายวันเกิดของปีที่ 85 ของ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้มีการกล่าวถึง พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ในการเป็นผู้นำด้านเศรษฐกิจ ในประเด็นด้านอุตสาหกรรมของไทย โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมทอผ้า อีกทั้งยังรวบรวมข้อความจากหนังสือพิมพ์ต่างๆที่กล่าวถึงการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินโดย รสช.

งานเขียนของประมาณ อติเรกสาร เรื่อง ชีวิตเมื่อผ่านไป 84 ปี (พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร 2540) หนังสือเล่มนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกครบ 7 รอบนักษัตรในวันที่ 31 ธันวาคม 2540 ซึ่งนับเป็นปีที่ 84 ในการดำเนินชีวิตของ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร หนังสือเล่มนี้นับเป็นเล่มที่สมบูรณ์ที่สุดในการกล่าวถึงพลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เนื่องจากมีการกล่าวถึงประวัติส่วนตัวตั้งแต่กำเนิด การเรียน การเริ่มต้นการทำงาน การสมรส การเข้าสู่เส้นทางการเมือง ตลอดจนการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีทั้งสิ้น 12 สมัย

งานเขียนของประมาณ อติเรกสาร เรื่อง แลหลัง'88 (พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร 2545) ได้เน้นความสำคัญในการกล่าวถึงประวัติส่วนตัวของ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ตลอดจนเส้นทางทางการเมืองที่ผ่านมาตลอดระยะเวลากว่า 50 ปี ซึ่งเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ส่วนใหญ่เป็นการยกย่องอัตลักษณ์ของ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตครอบครัว ด้านการเมืองในประเด็นของการเป็นผู้นำ

งานเขียนของประมาณ อติเรกสาร เรื่อง UNSEEN ราชครู (พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร, 2547) หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาที่แหวกแนวที่สุดในบรรดาหนังสือที่ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้เขียนมา สิ่งที่น่าสนใจเริ่มตั้งแต่คำโปรยในหน้าปกที่กล่าวว่า “ประมาณ อติเรกสาร เปิดตำนาน ‘ราชครู’ ที่ยังไม่เคยเปิดเผย” และ “บึกมาณ ย้อนอดีตถึง ‘บรรหาร’ และ ‘รศช.’ อย่างหมดเปลือก” ซึ่งเมื่อเปิดอ่านเนื้อหาในด้านในแล้วก็ล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่มีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ตลอดจนวงการการเมืองไทยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ถูกถ่ายทอดโดยตัว พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เอง ในสิ่งที่ตัวเขานั้นต้องประสบพบเจอมาด้วยตนเองในเส้นทางทางการเมืองที่เกือบจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีหากแต่ก็ต้องพลาดไปทุกทีที่มีโอกาส

สำหรับงานเขียนที่กล่าวมาทั้งหมดนี้มีส่วนช่วยให้ได้ทำความเข้าใจและเรียนรู้ในวิถีการศึกษา ตลอดจนอุปสรรคในการศึกษาของผู้ศึกษาผลงานแต่ละชิ้น เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสาร ซึ่งภายหลังจากที่ได้ทบทวนวรรณกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้แล้ว จึงทำให้พบว่า ยังไม่มีวิทยานิพนธ์ตลอดจนงานเขียนเรื่องใดที่ได้จัดทำเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสาร ในมิติของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอันส่งผลต่อการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรี แม้ว่างานของ สมพล ปิตกวงษ์ ที่เขียนถึงความสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในจังหวัดสระบุรี จะมีส่วนในการกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสระบุรี แต่ก็ยังมีได้เจาะไปที่ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรี

อีกทั้งงานการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองตลอดจนตระกูลการเมืองในจังหวัดสระบุรี ที่เกี่ยวข้องกับตระกูลดิเรกสารก็ยังไม่ปรากฏเป็นที่เด่นชัดว่ามีผู้ใดศึกษา ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วนั้น การศึกษาในประเด็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลดิเรกสารในจังหวัดสระบุรีนั้น ยังคงเป็นประเด็นที่ยังไม่มีผู้ใดศึกษา

บทที่ 3

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในจังหวัดสระบุรี

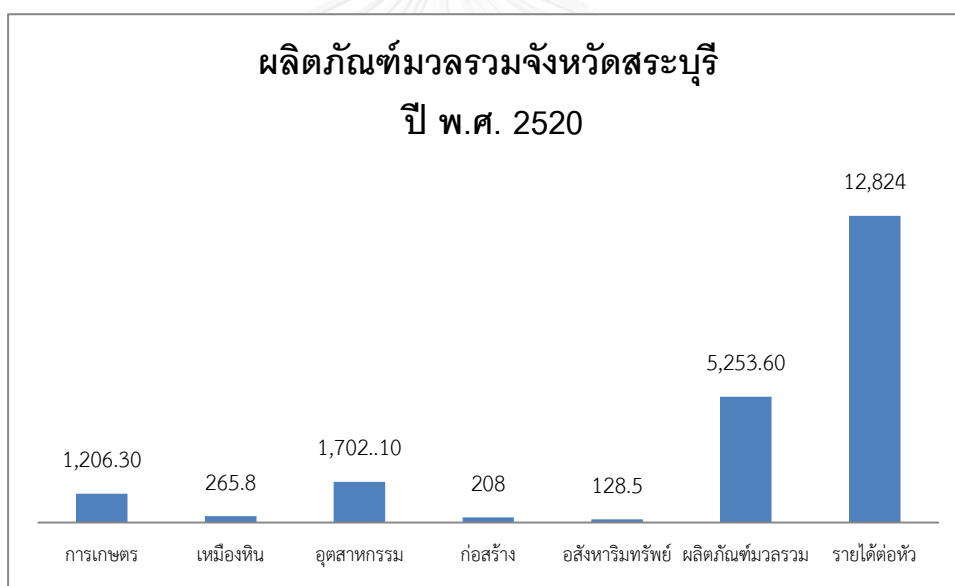
ตระกูลอติเรกสารเป็นตระกูลการเมืองใหญ่เพียงตระกูลเดียว ที่สามารถครองพื้นที่ทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 50 ปี นับแต่ ปีพ.ศ.2495 จนกระทั่งถึงปีพ.ศ. 2550 ตลอดช่วงระยะเวลาดังกล่าวบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของจังหวัดสระบุรี มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ในขณะที่เดียวกันความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นสิ่งที่ตระกูลอติเรกสารต้องประสบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากจังหวัดสระบุรีเป็นพื้นที่ฐานเสียงหลักและเป็นพื้นที่ฐานเสียงเดียวของตระกูลอติเรกสาร ในการขึ้นมามีบทบาทและอำนาจทางการเมืองตั้งแต่ระดับท้องถิ่น จนกระทั่งระดับประเทศ

ดังนั้นในส่วนของบทที่ 3 นี้ ผู้วิจัยขอกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงภายในตระกูลอติเรกสาร ในทางการเมือง การประกอบธุรกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของจังหวัดสระบุรีตั้งแต่ปีพ.ศ. 2495 – พ.ศ.2550 เนื่องจากในปีพ.ศ.2495 เป็นปีที่ พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร เข้าสู่สนามการเมืองในจังหวัดสระบุรี และตลอดระยะเวลาเปลี่ยนผ่านกว่า 50 ปี สมาชิกในตระกูลอติเรกสารรุ่นต่อมา คือ นายปองพล อติเรกสาร นายพศ อติเรกสาร นายวีระพล อติเรกสาร และ ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ล้วนแล้วแต่มีโอกาสดำรงตำแหน่งการเมืองในจังหวัดสระบุรี ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ จนกระทั่งในปีพ.ศ.2550 นับเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งสุดท้ายที่ ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ซึ่งเป็นสมาชิกตระกูลอติเรกสารรุ่นหลาน ปรากฏนามในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีเป็นสมัยสุดท้าย และในการเลือกตั้งครั้งต่อมาในปีพ.ศ.2554 ก็ไม่ปรากฏนามผู้ใดในตระกูลอติเรกสารดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ในจังหวัดสระบุรีอีกเลย

โดยเนื้อหาในการกล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงภายในตระกูลอติเรกสารในทางการเมือง การประกอบธุรกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของจังหวัดสระบุรีตั้งแต่ปีพ.ศ. 2495 – พ.ศ.2550 ผู้ศึกษาขอกล่าวถึงในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรีเพียงเท่านั้น

3.1 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในจังหวัดสระบุรี

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ ดังนั้นจึงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำ การเกษตรกรรม เช่น การปลูกข้าว ในขณะที่เดียวกันในเขตอำเภอพระพุทธบาท ยังเป็นเขตพื้นที่ที่มี ภูเขาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเราจะพบว่า การประกอบอาชีพจนสามารถขยายเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการทางธุรกิจในจังหวัดสระบุรีนั้น จึงหลักไม่พ้น ธุรกิจโรงสีข้าวและธุรกิจโรงไม้หิน ซึ่ง นับเป็นธุรกิจที่สามารถทำรายได้อย่างมหาศาลให้กับผู้ประกอบการทางธุรกิจนั้นๆ ในปัจจุบันจังหวัด สระบุรีมีโรงสีข้าวถึง 31 แห่ง นอกจากนี้ยังมีธุรกิจด้านอุตสาหกรรม การก่อสร้าง และ อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก แผนภูมิแสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 – พ.ศ.2550ของจังหวัดสระบุรีดังต่อไปนี้

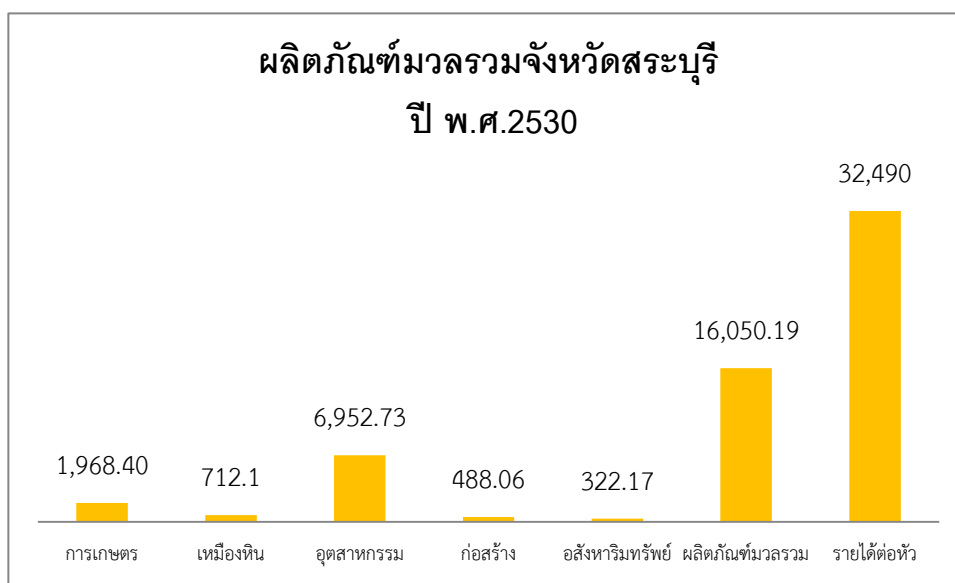

ภาพที่ 1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรีปีพ.ศ.2520

ที่มา : ข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคจังหวัดสระบุรี ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2520 พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 12,824 บาทต่อปี โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมตามราคาประจำปี 5,253.60 ล้านบาท ซึ่งสาขาการผลิต ด้านการเกษตรอยู่ที่ 1,206.30 ล้านบาท สาขาการผลิตด้านการทำเหมืองแร่และเหมืองหินอยู่ที่ 265.8 ล้านบาท สาขาการผลิตด้านอุตสาหกรรมอยู่ที่ 1,702.10 ล้านบาทสาขาการผลิตด้านการ

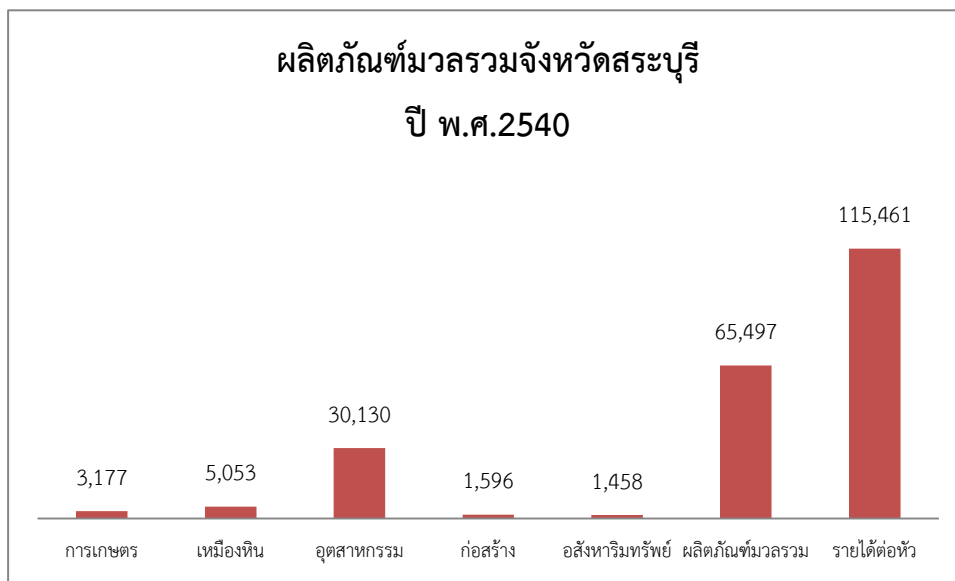
ก่อสร้างอยู่ที่ 208 ล้านบาท สาขาการบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจอยู่ที่ 128.5 ล้านบาท

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรีปีพ.ศ.2530

ที่มา : ข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคจังหวัดสระบุรี ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

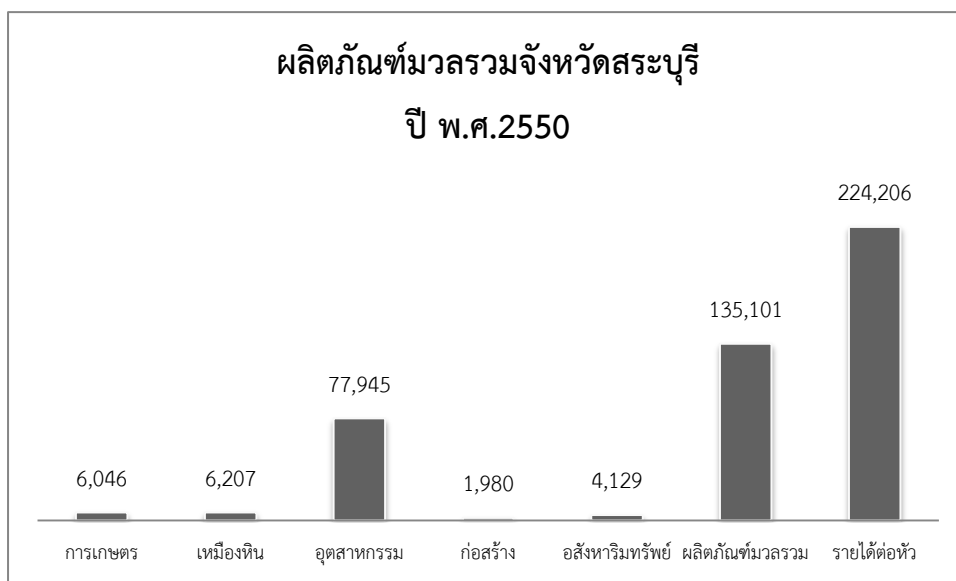
สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.250 พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 32,490 บาทต่อปี โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมตามราคาประจำปี 16,050.19 ล้านบาท ซึ่งสาขาการผลิตด้านการเกษตรอยู่ที่ 1,968.40ล้านบาท สาขาการผลิตด้านการทำเหมืองแร่และเหมืองหินอยู่ที่ 712.1 ล้านบาท สาขาการผลิตด้านอุตสาหกรรมอยู่ที่ 6,952.73 ล้านบาทสาขาการผลิตด้านการก่อสร้างอยู่ที่ 488.06 ล้านบาท สาขาการบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจอยู่ที่ 322.17 ล้านบาท

ภาพที่ 3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรีปีพ.ศ.2540

ที่มา : ข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคจังหวัดสระบุรี ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2540 พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 115,461 บาทต่อปี โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมตามราคาประจำปี 65,497 ล้านบาท ซึ่งสาขาการผลิตด้านการเกษตรอยู่ที่ 3,177 ล้านบาท สาขาการผลิตด้านการทำเหมืองแร่และเหมืองหินอยู่ที่ 5,053 ล้านบาท สาขาการผลิตด้านอุตสาหกรรมอยู่ที่ 30,130 ล้านบาทสาขาการผลิตด้านการก่อสร้างอยู่ที่ 1,596 ล้านบาท สาขาการบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจอยู่ที่ 1,458 ล้านบาท

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรีปีพ.ศ.2550

ที่มา : ข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคจังหวัดสระบุรี ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2550 พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 224,206 บาทต่อปี โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมตามราคาประจำปี 135,101 ล้านบาท ซึ่งสาขาการผลิตด้านการเกษตรอยู่ที่ 6,046 ล้านบาท สาขาการผลิตด้านการทำเหมืองแร่และเหมืองหินอยู่ที่ 6,207 ล้านบาท สาขาการผลิตด้านอุตสาหกรรมอยู่ที่ 77,945 ล้านบาทสาขาการผลิตด้านการก่อสร้างอยู่ที่ 1,908 ล้านบาท สาขาการบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจอยู่ที่ 4,129 ล้านบาท

จากตัวเลขรายได้เฉลี่ยต่อหัว ผลิตภัณฑ์มวลรวม และภาคการผลิตในสาขาการเกษตร สาขาการผลิตด้านการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน สาขาการผลิตด้านอุตสาหกรรม สาขาการผลิตด้านการก่อสร้าง สาขาการบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ ของจังหวัดสระบุรีที่กล่าวมา ซึ่งในแต่ละช่วงมีระยะเวลาห่างกัน 10 ปี โดยเริ่มจากปีพ.ศ.2520 พ.ศ.2530 พ.ศ.2540 และ พ.ศ.2550 จะพบว่าตัวเลขทางเศรษฐกิจทุกด้านที่กล่าวมามีสัดส่วนเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับผู้ประกอบการทางธุรกิจที่เข้าสู่สนามการเมืองในจังหวัดสระบุรี เช่น นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงสีข้าวรายใหญ่ในอำเภอเสาไห้และอำเภอนิคมอง

การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน

ในส่วนของธุรกิจการทำเหมืองแร่และเหมืองหินนั้นส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหน้าพระลาน อำเภอพระพุทธบาท ในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีการประกอบธุรกิจโรงโม่หิน โรงงานหินอ่อน นักการเมืองในจังหวัดสระบุรีที่ประกอบธุรกิจด้านนี้คือ นายเงิน บุญสุภา ได้ประกอบธุรกิจ โรงงานหินอ่อนสุภา โรงโม่หินเกียรติกมล และ โรงโม่หินสุภา ซึ่งธุรกิจดังกล่าวสามารถทำรายได้ถึงปีละ 15 ล้านบาท ซึ่งธุรกิจนี้ได้ดำเนินกิจการในช่วงปี พ.ศ.2530-2550 ก่อให้เกิดการสะสมทุนอย่างต่อเนื่องแก่นายเงิน บุญสุภา เพื่อใช้ดำรงชีพและเลี้ยงดูครอบครัว อีกทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์ในทางการเมือง เช่น ในการลงพื้นที่หาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำอุปกรณ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง และผลักดันนักการเมืองรุ่นใหม่ เช่น นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย เป็นต้น

อุตสาหกรรม

ธุรกิจด้านอุตสาหกรรมในจังหวัดสระบุรีเป็นภาคการผลิตที่มีตัวเลขสูงที่สุดในบรรดาภาคการผลิตทั้งหมด จากข้อมูลสถิติทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม ของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2550) จังหวัดสระบุรีมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 1,274 โรงงาน จำนวนเงินลงทุน 358,868.19 ล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างงาน จำนวน 68,439 คน แยกเป็นชาย 46,956 คน หญิง 21,483 คน เครื่องจักรจำนวน 9,724,431.03 แรงม้า(Saraburi.go.th)

จังหวัดสระบุรี เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งพลังงานเพื่อการอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากได้รับการกำหนดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมการลงทุน(BOI ZONE 2) ในปัจจุบันมีนิคมอุตสาหกรรมที่พร้อมไปด้วยสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อประกอบอุตสาหกรรม 3 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมหนองแค นิคมอุตสาหกรรมสระบุรี และ เขตอุตสาหกรรมเครือซีเมนต์ไทย(Saraburi.go.th)

ธุรกิจด้านอุตสาหกรรมที่เด่นชัดที่สุดในจังหวัดสระบุรี คือ ธุรกิจโรงงานปูนซีเมนต์ เนื่องจากทรัพยากรทางธรรมชาติคือ ภูเขา ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในจังหวัดสระบุรี จึงเป็นทรัพยากรที่เอื้ออำนวยแก่การประกอบธุรกิจดังกล่าว ซึ่งธุรกิจในส่วนนี้ได้ก่อให้เกิดการสร้างงานแก่ชาวจังหวัดสระบุรีเป็นจำนวนมาก ในช่วงปีพ.ศ.2533 จนกระทั่งปัจจุบัน อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ยังคงดำรงอยู่ในจังหวัดสระบุรีอย่างมั่นคง เช่น

1. บริษัทสามัคคีซีเมนต์ ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2533
2. บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัดมหาชน ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ.2536
3. บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2537
4. บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ.2537
5. บริษัทปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด (มหาชน) ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ.2539

จากข้อมูลดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้รับมาจาก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เมื่อนำมาพิจารณาจากรายชื่อกรรมการในแต่ละบริษัทนั้น พบว่าเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในทางธุรกิจและมีความสนิทส่วนตัวกับตระกูลอติเรกสาร เช่น นายชัชชน รัตนรักษ์ จากตระกูลรัตนรักษ์ นายประดาป พิบูลสงคราม จากตระกูลพิบูลสงคราม ในฐานะกรรมการบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัดมหาชน

นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ จากตระกูลเลี้ยวไพรัตน์ กรรมการบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยเป็นอย่างดีกับตระกูลอติเรกสาร เนื่องจากนายทรง เลี้ยวไพโรจน์ ชาวไทยเชื้อสายจีน ผู้ประกอบธุรกิจสถานบันเทิงในจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นญาติสนิทของนายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ เป็นบุตรบุญธรรมของ จอมพลถนอม กิตติขจร และมีความสนิทสนมกับพลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร เป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงส่งผลให้ครอบครัวของนายทรง เลี้ยวไพโรจน์ และ นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ กับตระกูลอติเรกสารมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันดี และจากคำสัมภาษณ์ของนายพศ อติเรกสาร บุตรชายคนที่สอง ของพลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “กับคุณประชัย เลี้ยวไพรัตน์ ก็สนิทกัน คุณพ่อ (พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร)ได้ช่วยเหลือในการก่อตั้งโรงปูนแต่เป็นแบบถูกกฎหมาย”(พศ อติเรกสาร, 2558) นอกจากนี้นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ ยังมีธุรกิจโรงงานทอกระสอบในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสระบุรี ชื่อ บริษัทอุตสาหกรรมสหรัญพีช จำกัด ในช่วงการเลือกตั้งทุกครั้งพนักงานในโรงงานทุกคนจะถูกสนับสนุนให้เลือกบุคคลจากตระกูลอติเรกสาร(ผู้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ออกนาม)

นอกจากนี้ นายทรวง เลี้ยวไฟโรจน์ ยังเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยตระกูลอติเรกสารถาเสียงเลือกตั้งจากชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสระบุรี บริเวณตลาดสดเทศบาลเมืองสระบุรี เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงวัยเดียวกันกับ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสารถา และมีความสนิทสนมกันมาเป็นเวลายาวนานจนกระทั่งบุคคลทั้งสองเสียชีวิตลง

การก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์

ธุรกิจด้านการก่อสร้างและบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ จากตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรีเป็นธุรกิจที่ทำรายได้เป็นจำนวนมากในช่วงปี พ.ศ. 2530-2550 ผู้ประกอบการธุรกิจด้านนี้ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี คือ นายวิบูลย์ สุขxonันตธรรม เจ้าของธุรกิจหมู่บ้านสุขxonันต์ และธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ซึ่งมีบทบาทในการเป็นผู้สนับสนุนทางการเมืองในด้านเงินทุนให้กับนักการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระบุรี

สรุป

ดังที่กล่าวมานี้เพื่อชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรีที่ส่งผลต่อบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารถา ซึ่งบุคคลที่กล่าวถึงมานั้นประกอบไปด้วย ในส่วนการเกษตร คือ ผู้ที่ประกอบธุรกิจโรงสีข้าว คือ นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ คือผู้ที่สะสมทุนจากธุรกิจของตนจนกระทั่งสามารถเข้าสู่เส้นทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี และสามารถต่อสู้เพื่อแย่งชิงพื้นที่ฐานเสียงของตระกูลอติเรกสารถาได้ ซึ่งในส่วนของบุคคลทั้ง 2 นี้ ผู้วิจัยของกล่าวถึงในหัวข้อต่อไปคือ บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี

ในส่วนของธุรกิจการทำเหมืองหินและเหมืองแร่ ผู้วิจัยขอกกล่าวถึง นายเงิน บุญสุภา เพียงคนเดียว เนื่องจาก นายเงิน บุญสุภา เป็นนักการเมืองที่เติบโตมาจากการสะสมทุนจากการประกอบธุรกิจโรงงานหินอ่อน และ โรงโม่หิน ในเขตพื้นที่ อำเภอพระพุทธบาท

ในส่วนของอุตสาหกรรมนั้น นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ และ นายทรวง เลี้ยวไฟโรจน์ ไม่ได้เป็นคู่แข่งทางการเมืองกับตระกูลอติเรกสารถา แต่เป็นผู้สนับสนุนตระกูลอติเรกสารถาในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นหัวคะแนนให้กับตระกูลอติเรกสารถา แต่เป็นหัวคะแนนที่มีธุรกิจใหญ่เป็นของตนเอง และเป็นผู้ที่พึ่งพาตระกูลอติเรกสารถาในการประกอบธุรกิจโรงงานปูนซีเมนต์ในจังหวัดสระบุรี

ในส่วนของธุรกิจการก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ ผู้วิจัยขอกกล่าวถึงนายวิบูลย์ สุขอนันตธรรม เพียงผู้เดียว เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความสนิทสนมกับ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และได้รับการช่วยเหลือจากตระกูลอติเรกสารในทางธุรกิจ แต่ในเวลาต่อมาในช่วงปีพ.ศ.2550 ได้ให้การสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระบุรี ซึ่งเดิมตระกูลอติเรกสารเป็นผู้ให้การสนับสนุน และนักการเมืองที่นายวิบูลย์ สุขอนันตธรรม ให้การสนับสนุนนั้นคือ นายภานุพงศ์ ทิพยเศวต นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรีในปัจจุบัน ซึ่งเป็นบุคคลที่ตระกูลอติเรกสารไม่ให้การสนับสนุน ซึ่งรายละเอียดในส่วนนี้ผู้วิจัยขอกกล่าวถึงอย่างละเอียดต่อไปในส่วนของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี

ดังที่กล่าวมานี้เป็นกลุ่มคนที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับตระกูลอติเรกสารและเข้ามามีบทบาททางการเมืองในจังหวัดสระบุรี โดยการสะสมทุนจากธุรกิจของตนจนกระทั่งสามารถเข้าสู่เส้นทางการเมืองจังหวัดสระบุรี และสามารถต่อสู้กับตระกูลอติเรกสารซึ่งเป็นตระกูลการเมืองใหญ่ และมีทุนใหญ่จากการประกอบธุรกิจของครอบครัว ซึ่งบุคคลทางธุรกิจที่เข้ามามีความเกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี ผู้ศึกษาขอกกล่าวถึงในส่วนต่อไป

3.2บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี

นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน”

นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” เกิดเมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ.2476 เป็นบุตรของนายธรรม – นางหุ่น บุญสุภา สมรสกับ นางจินตนา บุญสุภา มีบุตรด้วยกันทั้งสิ้น 4 คน คือ นายจุมพล บุญสุภา นายสมเกียรติ บุญสุภา นางสาวเกศินี บุญสุภา นายปฏิพันธ์ บุญสุภา(มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี)

การศึกษา

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
- ระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราษฎร์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่พุกควิทยาคม

- ศึกษาและฝึกงานหลักสูตรการสำรวจแร่หินอ่อน วิธีการผลิตหินอ่อน การใช้เครื่องจักรผลิตหินอ่อนจากวิศวกรชาวอิตาลี เป็นเวลา 18 เดือน
- อบรมหลักสูตรการพูดในที่ชุมชน จากสถาบันการฝึกพูด

ประวัติการทำงาน

- อาชีพเกษตรกร
- ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลต้นตาล อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี
- พนักงานรักษาความปลอดภัย โรงงานหินอ่อนสระบุรี
- ผู้จัดการโรงงานหินอ่อนสระบุรี
- ก่อตั้งโรงโม่หินสุภา โรงงานหินอ่อนบุญสุภา และโรงงานหินอ่อนเกียรติกมล

ตำแหน่งทางการเมือง

- พ.ศ.2518 เป็นสมาชิกสภาจังหวัดสระบุรี
- พ.ศ.2519-2522 เป็นประธานสภาจังหวัดสระบุรี 4 สมัย สมัยละ 1 ปี
- พ.ศ.2526 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 1
- พ.ศ.2529 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 2 และ ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- พ.ศ.2531 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 3
- พ.ศ.2535 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 4 และ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นายเงิน บุญสุภา เป็นนักการเมืองที่เป็นที่มียศชื่อเสียงและเป็นที่ยึดถือของชาวจังหวัดสระบุรี ตั้งแต่ในช่วงปี พ.ศ.2518 จนกระทั่งเสียชีวิตลงในปีพ.ศ.2556 ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น นายเงิน บุญสุภา เป็นที่เคารพนับถือแก่นักการเมืองจังหวัดสระบุรีในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะในเขตพื้นที่อำเภอเสนาห์ เนื่องจากเป็นบ้านเกิด จึงเป็นพื้นที่ฐานเสียงหลักที่ให้การสนับสนุน นายเงิน บุญสุภา ตลอดมา ในระยะเวลาต่อมาที่ นายเงิน บุญสุภา ได้ประกอบธุรกิจโรงงานหินอ่อนและโรงโม่หิน ในเขตพื้นที่

ตำบลหน้าพระลาน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จึงทำให้มีฐานคะแนนเสียงที่สำคัญในเขตพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติซึ่งเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอพระพุทธบาท

ในขณะที่เดียวกันหากว่ามีนักการเมืองหน้าใหม่ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่น ตลอดจนระดับประเทศ บุคคลเหล่านั้นได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเข้าพบเพื่อทำการคารวะ แนะนำตัวกับ นายเงิน บุญสุภา เพื่อให้เป็นที่รู้จักและขอปรึกษาตลอดจนขอความช่วยเหลือในการสนับสนุนฐานคะแนนเสียงในเขตพื้นที่ฐานเสียงของนายเงิน บุญสุภา และในขณะเดียวกันเพื่อสังเกตท่าทีของ นายเงิน บุญสุภา ว่าเห็นด้วยหรือให้การสนับสนุนตนหรือไม่ หากว่าให้การสนับสนุน บุคคลเหล่านั้นจะสามารถลงพื้นที่หาเสียงในเขตพื้นที่ของนายเงิน บุญสุภา ได้อย่างสะดวกสบาย มีบุคคลในพื้นที่ซึ่งเป็นคนของ นายเงิน บุญสุภา เป็นผู้นำทางในพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกันหากว่า นายเงิน บุญสุภา มีท่าทีที่ไม่เห็นด้วยและไม่ให้การสนับสนุนนักการเมืองหน้าใหม่คนใดก็ตาม บุคคลเหล่านั้นจะไม่มีโอกาสเข้าหาเสียงในเขตพื้นที่ของ นายเงิน บุญสุภา และมีโอกาสยากในการเติบโตทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี เนื่องจากนายเงิน บุญสุภา ถือเป็นนักการเมืองผู้ใหญ่และมีอิทธิพลในจังหวัดสระบุรี

นายเงิน บุญสุภา มีความเกี่ยวข้องกับตระกูลดิเรกสารโดยการเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย และเป็นหัวหน้าคณะให้กับตระกูลดิเรกสาร แต่มีบางโอกาสที่ นายเงิน บุญสุภา ย้ายจากพรรคชาติไทยเพื่อเข้าสังกัดในพรรคการเมืองอื่น จึงส่งผลให้ในบางพื้นที่ตระกูลดิเรกสารขาดการสนับสนุนในด้านของฐานเสียงจากนายเงิน บุญสุภาไป

นายเงิน บุญสุภา มีโอกาสผลักดันนักการเมืองรุ่นใหม่ในจังหวัดสระบุรีหลายคน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ แต่ผู้ที่มีความโดดเด่นที่สุดคือ นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย หรือ “ส.ส.นก” เป็นหลานสาวของภรรยา นายเงิน บุญสุภา โดยการเป็นฐานเสียงและเป็นแรงสนับสนุนด้านการเงิน ตั้งแต่ครั้งที่ นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จนกระทั่งการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

ในปัจจุบันนายเงิน บุญสุภา ได้เสียชีวิตลงในปีพ.ศ.2556 ธุรกิจโรงงานหินอ่อน และ โรงโม่หิน ได้ปิดกิจการลง ชื่อของนายเงิน บุญสุภา ค่อยๆจางหายไปจากวงการการเมืองของจังหวัดสระบุรี ในทุกขณะ แต่นักการเมืองในจังหวัดสระบุรีทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศที่ นายเงิน บุญ

สุภา ได้ให้การสนับสนุนนั้นยังคงโลดแล่นอยู่ในเวทีการเมืองจังหวัดสระบุรีอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย เป็นต้น

นายบัญญัติ วงษ์ประยูร หรือ “ผู้ใหญ่อ้อต”

นายบัญญัติ วงษ์ประยูร เกิดเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2480

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2504 ผู้ช่วยรักษาเงิน ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ สาขาอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

พ.ศ.2518 ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

พ.ศ.2520 ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ สาขาอำเภอพัฒนานิคม จ.ลพบุรี

ตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ.2522 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรีสมัยที่ 1

พ.ศ.2529 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 1

พ.ศ.2529 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 2

พ.ศ.2555 – ปัจจุบัน นายกเทศมนตรีตำบลพูก่าง

นายบัญญัติ วงษ์ประยูร เป็นชาวจังหวัดสระบุรีโดยกำเนิด มีโอกาสในการเติบโตทางการเมืองจากการลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งผู้ใหญ่อ้อต ในเขตอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ซึ่งก่อนหน้านั้นได้ประกอบอาชีพคนขับรถให้กับธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การจนกระทั่งได้เป็นผู้จัดการธนาคารดังกล่าว ในช่วงของการปฏิบัติงานในธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การเป็นช่วงที่ทำให้ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร มีโอกาสในการช่วยเหลือประชาชนในด้านการอนุมัติเงินกู้ยืม จึงเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อฐานเสียงของนายบัญญัติ วงษ์ประยูร เมื่อก้าวเข้าสู่การเมืองจังหวัดสระบุรีทั้งในระดับท้องถิ่นตลอดจนระดับประเทศ ประกอบกับภรรยาของ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร เคยเป็นผู้จัดการธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การและมีฐานะทางการเงินที่มั่งคั่ง จึงส่งผลให้นายบัญญัติ วงษ์ประยูร ได้รับการสนับสนุนทั้ง

ในด้านฐานเสียงจากประชาชนและในด้านการเงินจากภรรยา จึงทำให้นายบัญญัติ วงษ์ประยูร มีความพร้อมในการลงสมัครรับเลือกตั้ง

นายบัญญัติ วงษ์ประยูร เป็นนักการเมืองในจังหวัดสระบุรีที่เติบโตมาพร้อมกับ นายเฉลิม วงษ์ไพโร หรือ “นายกดี” นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีคนปัจจุบัน และ นายขจรศักดิ์ นันทปัญญา หรือ “นายกอืด” นายกเทศมนตรีเทศบาลพระพุทธบาทคนปัจจุบัน ทั้ง 3 มีการประกอบธุรกิจเพื่อสะสมทุนคล้ายๆกัน คือ การประกอบธุรกิจเดินรถรับส่งพนักงานโรงงานปูนซีเมนต์ในจังหวัดสระบุรี ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจค้าที่ดิน เป็นต้น ซึ่งธุรกิจดังกล่าวมาส่งผลให้บุคคลทั้ง 3 มีโอกาสในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของตนเพิ่มมากขึ้น

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า นายบัญญัติ วงษ์ประยูร เป็นชาวจังหวัดสระบุรีโดยกำเนิด มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอพระพุทธบาท แต่ในขณะเดียวกัน พื้นที่ในเขตเทศบาลพระพุทธบาท เป็นพื้นที่ฐานเสียงหลักของ นายขจรศักดิ์ นันทปัญญา นายกเทศมนตรีเทศบาลนครพระพุทธบาท และครอบครัว คือภรรยาดำรงตำแหน่งสมาชิกเทศมนตรี และ บุตรชายดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี ดังนั้นพื้นที่ในเขตเทศบาลพระพุทธบาทจึงเป็นพื้นที่ฐานเสียงหลักของ นายขจรศักดิ์ นันทปัญญา และครอบครัว นอกจากนี้ นายขจรศักดิ์ นันทปัญญา ยังเคยเป็นหัวหน้าให้กับตระกูลอดิเรกสารในเขตพื้นที่เทศบาลพระพุทธบาทอีกด้วย และยังมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากครอบครัวของ นายขจรศักดิ์ นันทปัญญา มักจะเชิญ พลตำรวจเอกประมาณ อดิเรกสาร และตระกูลอดิเรกสาร เข้าร่วมงานสำคัญในครอบครัวและเทศบาลพระพุทธบาทอยู่เป็นประจำ แต่ภายหลังการเสียชีวิตของพลตำรวจเอกประมาณ อดิเรกสาร จึงทำให้มีปฏิสัมพันธ์กันน้อยลง

แต่อย่างไรก็ตามบุตรชายอีกคนของนายขจรศักดิ์ นันทปัญญา เคยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเดียวกันกับบุตรชายของ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร และผลการเลือกตั้งปรากฏว่า บุตรชายของนายบัญญัติ วงษ์ประยูร สามารถชนะการเลือกตั้งได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพื้นที่ดังกล่าว นี่จึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า หากว่าเป็นพื้นที่ฐานเสียงในเขตเทศบาลตำบลพระพุทธบาทแล้ว ก็จะเป็นพื้นที่ของ นายขจรศักดิ์ นันทปัญญา และครอบครัว ซึ่งเป็นนักการเมืองในระดับท้องถิ่น ในขณะที่ นายบัญญัติ วงษ์ประยูรและครอบครัว จะมีพื้นที่ฐานเสียง

ที่ใหญ่กว่า คือ สามารถลงเล่นการเมืองในระดับประเทศ คือ สามารถได้รับการเลือกตั้งในเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ หรือ “เสี่ยเทพ”

นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ เป็นชาวจังหวัดนครปฐม เข้ามาประกอบกิจการโรงสีข้าวในจังหวัดสระบุรี เขตพื้นที่อำเภอเสนาให้ ในช่วง พ.ศ.2520 เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในเขตพื้นที่อำเภอเสนาให้ 4 สมัย ในช่วง พ.ศ.2528 ได้เริ่มจัดทำกลุ่มแข่งขันเรื่อยาวในอำเภอเสนาให้ โดยมีเรื่อยาว 15 ฝัพาย ชื่อว่า “เทพนรสิงห์” และตั้งธุรกิจโรงสีข้าวเสนาให้เรียมิล และการจัดการแข่งขันเรื่อยาว ยังคงมีอยู่จนกระทั่งทุกวันนี้

นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในเขตพื้นที่อำเภอเสนาให้ เนื่องจากเป็นนักธุรกิจใหญ่ในพื้นที่ และมีความเกี่ยวข้องกับตระกูลอดิเรกสารโดยการเป็นหัวคะแนน ตั้งแต่สมัย พลตำรวจเอกประมาณ อดิเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี แต่เมื่อมาถึงช่วงปี พ.ศ.2539 เป็นช่วงที่ พลตำรวจเอกประมาณ อดิเรกสาร วางมือทางการเมือง และมีการวางตัวนายวีระพล อดิเรกสาร เป็นทายาททางการเมือง ดังนั้น นายวีระพล อดิเรกสาร จึงเข้าพบและขอความช่วยเหลือด้านฐานคะแนนเสียงในเขตพื้นที่อำเภอเสนาให้จาก นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ แต่นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ มีท่าทีที่ไม่ชัดเจนและประกอบกับความสนิทสนมกับ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร ซึ่งเป็นผู้ลงสมัครจากอีกฝ่ายหนึ่ง นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ จึงให้ความช่วยเหลือ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการตัดความช่วยเหลือที่เคยมีต่อกันระหว่าง นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ กับตระกูลอดิเรกสาร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 จนกระทั่งปัจจุบัน

ฝ่ายตระกูลอดิเรกสาร เมื่อไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหัวคะแนนเดิมที่เป็นนักธุรกิจและมีอิทธิพลในเขตพื้นที่อำเภอเสนาให้ จึงได้หันมาขอความช่วยเหลือจาก นางธัญญลักษณ์ อมาตยกุล หรือ “ส.จ.แม็ก” ซึ่งในช่วงปี พ.ศ.2539 นั้น นางธัญญลักษณ์ อมาตยกุล ยังไม่มีการดำรงตำแหน่งใดทางการเมือง และเป็นประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. ในอำเภอเสนาให้ และประกอบกับ นางธัญญลักษณ์ อมาตยกุล เคยเป็นหัวคะแนนให้กับนายบัญญัติ วงษ์ประยูร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ.2538 และประสบความสำเร็จในครั้งนั้น แต่ต่อมาในปีพ.ศ. 2539 ไม่ได้ให้การช่วยเหลือนายบัญญัติ วงษ์ประยูร เมื่อนายวีระพล อดิเรกสาร ทราบจึงขอเข้าพบ

และทำการตกลงเพื่อเป็นหัวคะแนนในเขตพื้นที่อำเภอเสนาให้ และท้ายที่สุด นายวีระพล อติเรกสาร ก็ได้รับคะแนนเสียงเป็นที่น่าพอใจ และมีคะแนนมากกว่า นายบัญญัติ วงษ์ประยูร ที่ได้รับการสนับสนุนจากนายชลิตเทพ โพธิ์ใบ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ในอำเภอเสนาให้ 4 สมัย ซึ่งอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2524-2538 แต่ในสมัยต่อมาคือในปีพ.ศ. 2539 ตระกูลอติเรกสาร ได้ให้การสนับสนุน นางธัญญลักษณ์ อมาตยกุล ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี อำเภอเสนาให้ โดยมีนายพศ อติเรกสาร และ นายวีระพล อติเรกสาร บุตรชายของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ให้การสนับสนุนลงพื้นที่ช่วยในการหาเสียง และผลปรากฏว่า นางธัญญลักษณ์ อมาตยกุล เป็นผู้ชนะและได้รับเลือกตั้ง 2 สมัยติดต่อกัน แต่สมัยต่อจากนั้นฝ่ายนายชลิตเทพ โพธิ์ใบ ได้ส่ง นายวิจักษ์ โพธิ์ใบ บุตรชายคนเล็ก ลงสมัครแข่งขัน และเป็นฝ่ายได้ชัยชนะ สามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี อำเภอเสนาให้ จนกระทั่งปัจจุบัน ส่วนบุตรชายคนโตคือ นายปิลันท์ โพธิ์ใบ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเก่า อำเภอเสนาให้

นอกจากนี้ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ และกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจโรงสี เช่น นายวัชรพงศ์ คุวิจิตรสุวรรณ นายฉัตรชัย ศิลาพร นายชัยวัฒน์ เทียนพิทักษ์ นายประเสริฐ เลิศพิพัฒน์พร เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเจ้าของธุรกิจโรงสีทั้งสิ้น มักจะมีการ “ลงขัน” ให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์แก่ผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง

ดังที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ เป็นผู้ที่มีอิทธิพลในเขตพื้นที่อำเภอเสนาให้และมีพวกพ้องอยู่ในธุรกิจโรงสีข้าวจังหวัดสระบุรี จึงส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านฐานเสียงและการเงินจากกลุ่มของตน ประกอบกับการสะสมทุนจากธุรกิจโรงสีข้าวและการแข่งขันเรือยาว จึงทำให้นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ ยิ่งเป็นที่รู้จักและยำเกรงของคนในอำเภอเสนาให้ตั้งแต่อดีตกระทั่งปัจจุบัน

นายวัชรพงศ์ คุวิจิตรสุวรรณ หรือ “ส.ส.เม็ง”

นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2516 ประกอบธุรกิจโรงสีข้าวคูเจริณู จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีวไลยอลงกรณ์ และรัฐศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ลงสมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ในปีพ.ศ.2547 และได้รับการเลือกตั้งต่อมา ในปีพ.ศ.2551 ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีและได้รับการเลือกตั้ง เคยเป็นที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา พลตรีมนูญกฤต รูปขจร

นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ เป็นชาวจังหวัดสระบุรีโดยกำเนิดในพื้นที่อำเภอวิหารแดง บิดามีความเกี่ยวข้องกับตระกูลอดิเรกสารคือ เคยเป็นหัวหน้าคณะให้ตระกูลอดิเรกสารเมื่อครั้งที่ พลตำรวจเอกประมาณ อดิเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในช่วงสมัยแรกคือปี พ.ศ.2495 บิดาเป็นคหบดีเจ้าของโรงสีคูสุวรรณ จึงเป็นที่รักและเคารพนับถือของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหินกองและหนองแค เนื่องจากโรงสีคูเจริณู ได้ประกอบธุรกิจโรงสีข้าวในนาม ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีคูเจริณู ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วน เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2521

ภายหลังการเสียชีวิตของบิดาในปี พ.ศ.2545 จึงส่งผลให้นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ ตัดสินใจลงสู่สนามการเมืองโดยเริ่มในระดับท้องถิ่นจนกระทั่งขึ้นสู่ระดับประเทศคือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี โดยมีพื้นที่ฐานเสียงสำคัญคือ อำเภอวิหารแดง และ หนองแค เนื่องจากเป็นพื้นที่บ้านเกิด ประกอบกับในช่วงที่นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ ลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีนั้น ได้ลงสมัครในพื้นที่อำเภอหนองแค เนื่องจากในอำเภอวิหารแดงที่สามารถมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 2 คนนั้น มีตัวผู้สมัครอยู่แล้ว และเป็นสมาชิกในตระกูลคูวิจิตรสุวรรณอีกด้วย

ดังนั้นต่อมาเมื่อนายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ในปีพ.ศ.2550 จึงลงสมัครในเขตเลือกตั้งที่ 2 ซึ่งในขณะนั้นจังหวัดสระบุรีได้แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 2 เขต ซึ่งในเขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบไปด้วย อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง อำเภอเสาไห้ อำเภอพระพุทธรบาท อำเภอบ้านหมอ อำเภอหนองแซง อำเภอหนองโดน อำเภอดอนพุด

ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในครั้งแรกนั้น นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ ได้ให้คำสัมภาษณ์ว่า “ท่านสมชาย (นายสมชาย สุนทรวัฒน์) ก็ไม่อยู่แล้ว บ้านใหญ่ก็ไปแล้ว”

(วัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ) ดังนั้นจึงทำให้มั่นใจว่าตนมีโอกาที่จะได้รับการเลือกตั้ง และในขณะเดียวกันในเขตพื้นที่ และสามารถได้รับการเลือกตั้งถึง 2 สมัย คือในปี พ.ศ.2550 ในนามพรรคประชาธิปัตย์ และ ปีพ.ศ.2554 ในนามพรรคภูมิใจไทย

นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย หรือ “ส.ส.นก”

นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย เกิดเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2508 เป็นบุตรของ นายบุญบงค์-นางมาลี รุ่งวิจิตรชัย สำเร็จการศึกษาบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เข้าสู่เส้นทางการเมืองโดยการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ในปีพ.ศ.2544 และเคยดำรงตำแหน่งรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ต่อมาในปีพ.ศ.2548 ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ในนามพรรคประชาธิปัตย์ โดยการชักนำของ นายโพธิพงษ์ ลำท่า แต่ในครั้งแรกนั้นไม่ได้รับการเลือกตั้ง

ต่อมาในปีพ.ศ.2550 ได้รับความเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในนามพรรคประชาธิปัตย์ และได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 2 ในปีพ.ศ.2554

นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย ได้รับการสนับสนุนจาก นายเงิน บุญสุภา ในการลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นจนกระทั่งระดับประเทศ ซึ่งนางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย มีพื้นฐานเสียงที่สำคัญคือ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็นบ้านเกิดของตน และในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสระบุรีและค่ายทหาร โดยการสนับสนุนจาก พลตรีเมธี ธรรมรังสี อดีตนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรี และพลตรีมนูญกฤต รูปขจร อดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระบุรี

พลตรีเมธี ธรรมรังสี หรือ “เสธ.เมธี”

พลตรีเมธี ธรรมรังสี เกิดเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2478 เป็นบุตรของ นายจิบ – นางริม ธรรมรังสี จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และเป็นประธานรุ่น จ.ป.ร.7 ซึ่งเป็นนายเรียนนายร้อยรุ่นเดียวกันกับ พลตรีมนูญกฤต รูปขจร ดังนั้นเมื่อ พลตรีมนูญกฤต รูปขจร ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระบุรี พลตรีเมธี ธรรมรังสี จึงมีบทบาทในการเป็นฐานเสียงที่สำคัญในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระบุรี และพื้นที่ค่ายทหาร

พลตรีเมธี ธรรมรังสี เข้าสู่เส้นทางการเมืองในปี พ.ศ.2538 โดยได้รับการชักชวนจากนายจิระศักดิ์ เลี้ยวไพโรจน์ บุตรชายของนายทรง เลี้ยวไพโรจน์ ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับตระกูลอติเรกสาร โดยในช่วงก่อนหน้าปีพ.ศ.2538 พลตรีเมธี ธรรมรังสีได้ประกอบธุรกิจค้าขาย ส.ธรรมรังสี จึงมีความสนิทสนมกับ นายจิระศักดิ์ เลี้ยวไพโรจน์ ซึ่งประกอบธุรกิจค้าขาย ส.แสงไทย

นายจิระศักดิ์ เลี้ยวไพโรจน์ ได้ชักนำให้พลตรีเมธี ธรรมรังสี ให้ทำความรู้จักกับนายพศ อติเรกสาร บุตรชายคนที่ 2 ของ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ซึ่งก่อนหน้านั้น นายพศ อติเรกสาร จะลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรี แต่มีนักการเมืองท้องถิ่นคนหนึ่งขอไว้ ดังนั้นจึงต้องหาผู้สมัครคนใหม่ ซึ่งก็คือ พลตรีเมธี ธรรมรังสี

ซึ่งการลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรีในครั้งแรกนั้น พลตรีเมธี ธรรมรังสี ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการช่วยเหลือลงพื้นที่หาเสียง และได้รับการช่วยเหลือทางการเงิน จากนายทรง เลี้ยวไพโรจน์ เพื่อทำการใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้งจึงปรากฏว่าพลตรีเมธี ธรรมรังสี ได้รับเลือกตั้งให้เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรี และสามารถครองพื้นที่ฐานเสียงได้อย่างยาวนานถึง 4 สมัย เป็นเวลากว่า 16 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ.2538 – 2554

แต่ความสัมพันธ์ระหว่างพลตรีเมธี ธรรมรังสี กับ ตระกูลอติเรกสารได้ซบถันและขาดลงในช่วงปีพ.ศ.2549 เนื่องจากมีปัญหาไม่พอใจต่อกัน จึงทำให้ทั้ง 2 ฝ่ายตัดความช่วยเหลือทางการเมืองที่มีต่อกัน โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2548 นั้น พลตรีเมธี ธรรมรังสี ได้ให้การสนับสนุน ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร อย่างเต็มที่ เนื่องจากในเขตเทศบาลเมืองสระบุรีพลตรีเมธี ธรรมรังสี สามารถคุมพื้นที่ฐานเสียงได้อย่างเบ็ดเสร็จ เนื่องจากในเขตพื้นที่ดังกล่าวประกอบไปด้วยชุมชนทั้งสิ้น 29 แห่ง มีประธานชุมชนทั้งสิ้น 29 คน ทุกคนล้วนแล้วแต่เป็นหัวคะแนนของ พลตรีเมธี ธรรมรังสี ทั้งสิ้น ดังนั้นในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระบุรีจึงเป็นพื้นที่ที่นายกเทศมนตรีสามารถคุมเสียงได้ ประกอบกับพื้นที่ในค่ายทหาร กรมทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ เป็นหน่วยงานที่ พลตรีเมธี ธรรมรังสี รับผิดชอบ ร.ร.7 ของพลตรีเมธี ธรรมรังสีเคยปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นพลตรีเมธี ธรรมรังสีจึงเป็นฐานเสียงในเขตทหารให้แก่ตระกูลอติเรกสารด้วย

แต่ดังที่กล่าวมาแล้วในช่วงปีพ.ศ.2549 ที่ตระกูลอติเรกสารและพลตรีเมธี ธรรมรังสี มีความขัดแย้งกัน จึงส่งผลให้ตระกูลอติเรกสารประสบปัญหาในเรื่องของพื้นที่ฐานเสียงในเขตเทศบาลเมือง

สระบุรีและพื้นที่ทหารไปโดยปริยาย ซึ่งในการเลือกตั้งปีพ.ศ.2550 พลตรีเมธี ธรรมรังสี ได้หันมาให้การสนับสนุน นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย หัวหน้าแผนของ พลตรีมัญญกฤต รูปขจร จึงส่งผลให้นางสาวกัลยาที่เคยพ่ายแพ้ ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ในปีพ.ศ.2548 ได้รับโอกาสเข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2550 คู่กับ ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร

การตัดความช่วยเหลือทางการเมืองที่มีต่อกันของตระกูลอติเรกสารและพลตรีเมธี ธรรมรังสี นั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระบุรี เนื่องจากนายกเทศมนตรีตั้งแต่ก่อนจนถึงช่วงปีพ.ศ.2538 ผู้ลงสมัครในตำแหน่งดังกล่าวล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์กับตระกูลอติเรกสารทั้งสิ้น แต่ในช่วงปีพ.ศ.2554 พลตรีเมธี ธรรมรังสี เสียชีวิตลง และมีทายาททางการเมืองของตน คือ นายภาณุพงศ์ ทิพยเศวต ซึ่งเป็นชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่ได้เป็นชาวจังหวัดสระบุรีโดยกำเนิด แต่เป็นคนที พลตรีเมธี ธรรมรังสี ไว้ใจให้เป็นทายาททางการเมืองของตน และมีนายทุนสนับสนุนคือ นายวิบูลย์ สุขอนันตธรรม ซึ่งเป็นนักธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ และการก่อสร้างชาวใต้ที่มาเติบโตและประสบความสำเร็จทางธุรกิจในจังหวัดสระบุรี เป็นผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ นายภาณุพงศ์ ทิพยเศวต นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรีคนปัจจุบัน

ในส่วนนี้คือการเปลี่ยนแปลงจากตระกูลการเมืองเป็นผู้สนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ไปเป็นนักธุรกิจที่สามารถสะสมทุนจากธุรกิจของตน จนกระทั่งสามารถให้การสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อผลประโยชน์ทางธุรกิจของตน

การขึ้นมาของนายภาณุพงศ์ ทิพยเศวต ส่งผลต่อฐานเสียงของตระกูลอติเรกสารในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระบุรี เนื่องจากส่งผลต่อการแข่งขันในส่วนของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองที่เป็นฝ่ายของตระกูลอติเรกสาร ในการเจาะพื้นที่ฐานเสียงได้ยากขึ้น เนื่องจาก ดังที่กล่าวมาแล้วว่า เมื่อครั้งที่ พลตรีเมธี ธรรมรังสี ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรีนั้น เป็นผู้ที่สามารถคุมฐานเสียงได้ทั้ง 29 ชุมชน และฐานเสียงดังกล่าวถูกส่งต่อมาให้ นายภาณุพงศ์ ทิพยเศวต จนกระทั่งปัจจุบัน

นายวิบูลย์ สุขอนันตธรรม หรือ “เสี้ยมึง”

นายวิบูลย์ สุขอนันตธรรม เป็นชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช เติบโตในจังหวัดสระบุรี ประกอบธุรกิจค้าขายอะไหล่รถยนต์ ในนามห้างหุ้นส่วนจำกัด สระบุรีอะไหล่ ธุรกิจอุปกรณ์ไฟฟ้าใน

นาม สุขอนันต์การไฟฟ้า ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ในนามหมู่บ้านสุขอนันต์ ธุรกิจห้างสรรพสินค้า ในนามสุขอนันต์ปาร์ค ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานชมรมชาวใต้ในจังหวัดสระบุรี

นายวิบูลย์ สุขอนันต์ธรรม มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เป็นอย่างดี ดังที่ปรากฏในหนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ซึ่งเขียนไว้โดย นายพศ อติเรกสาร ว่า “ส่วนที่สระบุรีนั้นมีป่าทรวง (นายทรวง เลี้ยวไพโรจน์) เจ้าของแสงไทยวิลล่า ที่คุณพ่อมีความคุ้นเคยและสนิทกันมาก เช่นเดียวกับกับ เสี่ยบุญ (นายสมบูรณ์ ชุมศักดิ์วินิจ) เจ้าของโรงแรมเกี้ยวอัน และเสี่ยบึ้ง (นายวิบูลย์ สุขอนันต์ธรรม) เจ้าของ หจก.สระบุรี อะไหล่ทุกครั้งที่คุณพ่อไปสระบุรี โดยเหตุที่คุณพ่อได้ทำานเหล่านี้เป็นเพื่อนไปไหนไปกัน”(ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร)

แต่ในช่วงเวลาต่อมาคือในปีพ.ศ.2554 ภายหลังจากเสียชีวิตของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และพลตรีเมธี ธรรมรังสี นายวิบูลย์ สุขอนันต์ธรรม เป็นผู้ให้การสนับสนุน นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรีคนปัจจุบัน ซึ่งมีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกันในประเด็นทางธุรกิจ เช่น การจัดงานรื่นเริงต่างๆของ เทศบาลเมืองสระบุรี มักจะใช้สถานที่จัดที่ห้างสรรพสินค้าสุขอนันต์ปาร์ค เป็นต้น

ดังนั้นในส่วน of นายวิบูลย์ สุขอนันต์ธรรมที่กล่าวมานี้ เพื่อชี้ให้เห็นถึง นักธุรกิจที่สามารถสะสมทุนจากธุรกิจของตนจนกระทั่งสามารถเป็นผู้สนับสนุนทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี ซึ่งในอดีตการสนับสนุนทางการเมืองดังกล่าวเป็นส่วน of ตระกูลอติเรกสารมาโดยตลอด

อย่างไรก็ตามบุคคลที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงในส่วน of บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี นั้น ผู้วิจัยได้กล่าวถึงเฉพาะบุคคลที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมือง of ตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรี เพียงเท่านั้น

ในส่วนต่อไปผู้วิจัยขอกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรี ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมือง of ตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรี

3.3 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรี

เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าตระกูลอติเรกสาร คือตระกูลการเมืองใหญ่ที่สุดในจังหวัดสระบุรี ซึ่งความเป็นตระกูลการเมืองใหญ่ของอติเรกสารในที่นี้ ผู้วิจัยหมายถึง ตระกูลการเมืองที่ดำรงอยู่มาอย่างยาวนานเป็นระยะเวลากว่า 50 ปี ซึ่งตระกูลอติเรกสารเป็นตระกูลการเมืองเดียวในจังหวัดสระบุรีที่มีอายุของบทบาทและอำนาจทางการเมืองยาวนานกว่าตระกูลอื่นๆ อย่างเช่น ตระกูลสุดบรรทัด ที่มีโอกาสลงเล่นการเมืองในจังหวัดสระบุรีก่อนตระกูลอติเรกสาร แต่ในท้ายที่สุดก็หมดบทบาทลงไปภายหลังการขึ้นมาของตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรี

และหากพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของจังหวัดสระบุรี ที่มีผลต่อการเกาะกลุ่มการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารนั้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นย่อมส่งผลต่อการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารอย่างแน่นอนซึ่งจะขอกกล่าวถึงในส่วนต่อไป

ซึ่งในส่วนก่อนหน้าเราได้กล่าวถึงประเด็นทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรี ที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละปี ตัวเลขทางเศรษฐกิจในภาคส่วนต่างๆ ทั้ง ภาคการเกษตร และ ภาคนอกการเกษตร เป็นไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการก่อตัวและการเจริญเติบโตทางธุรกิจของบุคคลต่างๆที่เป็นนายทุนผู้ประกอบการทางธุรกิจในจังหวัดสระบุรี ตระกูลคูวิจิตรสุวรรณ ตระกูลโพธิ์ใบ ซึ่งประกอบธุรกิจค้าข้าวซึ่งนับเป็นธุรกิจในภาคการเกษตร ตระกูลสุขอนันตธรรม ประกอบธุรกิจค้าสังหาริมทรัพย์ และ ห้างสรรพสินค้า

ซึ่งบุคคลเหล่านี้ปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองในจังหวัดสระบุรี ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งจะขอกกล่าวถึงต่อไปในส่วนของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระบุรี ที่ส่งผลต่อการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลอติเรกสาร

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระบุรีนั้น ส่งผลอย่างสำคัญต่อการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลอติเรกสาร เนื่องจากเมื่อประชากรในจังหวัดสระบุรีมีจำนวนมากขึ้น จึงส่งผลต่อการกำหนดสัดส่วนจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสระบุรี ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นไปด้วย

โดยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในปี พ.ศ.2476 จังหวัดสระบุรีถูกกำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียง 1 คน เท่านั้น โดยเขตเลือกตั้งในขณะนั้นทั้งจังหวัดถือเป็นเขตเลือกตั้งที่ 1 เท่ากับว่าในขณะนั้นจนกระทั่งถึงปี พ.ศ.2535 จังหวัดสระบุรีถือว่ามีเขตเลือกตั้งที่ 1 เพียงเขตเลือกตั้งเดียวทั้งจังหวัด ต่อมาในปี พ.ศ.2500 ได้มีการเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีเป็น 2 คน แต่เขตเลือกตั้งก็ยังมีเพียงเขตเลือกตั้งที่ 1 เขตเดียวทั้งจังหวัด ต่อมาในปี พ.ศ.2518 ได้มีการเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีเป็น 3 คน ในขณะเดียวกันก็ยังคงมีเพียงเขตเลือกตั้งที่ 1 เขตเดียวทั้งจังหวัด

จนกระทั่งในปี พ.ศ.2538 ถึงปัจจุบัน จังหวัดสระบุรีสามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้นเป็นจำนวน 4 คน แต่เขตเลือกตั้งได้มีการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ.2538 โดยมีการแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 2 เขต เนื่องจากในขณะนั้นจังหวัดสระบุรีถูกกำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ถึง 4 คน เท่ากับว่ามีการแบ่งสัดส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเขตละ 2 คน คือเขตเลือกตั้งที่ 1 สามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน เช่นเดียวกับกับเขตเลือกตั้งที่ 2 สามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน

ต่อมาในปี พ.ศ.2544 มีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งจาก 2 เขตเลือกตั้ง เป็น 4 เขตเลือกตั้ง ดังนั้นเมื่อจังหวัดสระบุรีสามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทั้งสิ้น 4 คน ดังนั้น เขตเลือกตั้งที่ 1 ถึง 4 จึงสามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 1 คน

ต่อมาในปี พ.ศ.2550 รูปแบบของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมีการเปลี่ยนแปลงจาก 4 เขตเลือกตั้ง เป็น 2 เขตเลือกตั้ง เช่นเดียวกับการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2538 และ พ.ศ.2539 แต่จังหวัดสระบุรียังคงมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 4 คน เช่นเดิม ต่อมาในปี พ.ศ.2554 จนกระทั่งปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงการแบ่งเขตเลือกตั้งจาก 2 เขตเลือกตั้งมาเป็น 4 เขตเลือกตั้ง และมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน 4 เขตเลือกตั้ง

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรีตลอดระยะเวลากว่า 5 ปี คือตั้งแต่ พ.ศ.2495 – พ.ศ.2550 ได้เปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ แต่ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองที่ส่งผลต่อบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารนั้น ส่งผลอย่างเห็นได้ชัดภายหลังจากการวางมือทางการเมืองของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และในช่วงการถูกตัดสิทธิ์

ทางการเมืองของสมาชิกตระกูลดิเรกสารในปีพ.ศ.2549-2550 ซึ่งความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง ผู้วิจัยขอกล่าวถึงและวิเคราะห์ให้เห็นในบทที่ 4 เนื่องจากผู้วิจัยเกรงว่าหากกล่าวไว้ในบทนี้ ข้อมูลอาจมีส่วนซ้ำกันและวิเคราะห์ได้ไม่ชัดเจน ดังนั้นจึงขอกล่าวต่อไปในบทที่ 4

3.4ตระกูลดิเรกสาร

ตระกูลดิเรกสารเป็นตระกูลการเมืองใหญ่และเก่าแก่ที่สุดเพียงตระกูลเดียวในจังหวัดสระบุรีที่สามารถครองพื้นที่ฐานเสียง มีบทบาทและอำนาจทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 50 ปี การขึ้นมาใช้อำนาจและบทบาททางการเมืองในจังหวัดสระบุรีนั้น ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดคือ พลตำรวจเอกประมาธ ดิเรกสาร เป็นบุคคลแรกในตระกูลที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในปี พ.ศ.2495

พลตำรวจเอกประมาธ ดิเรกสาร เป็นชาวจังหวัดสระบุรีโดยกำเนิด เป็นบุตรชายคนเล็กของนายอึ้งเน้ย แซ่เบ๊ และนางจี มีพี่น้องทั้งสิ้น 3 คน คือ 1. คุณหญิงสะอาด ปุณณกันต์ ภรรยา พลเอกพงษ์ ปุณณกันต์ 2. นางดวงพร ดิเรกสาร 3. พลตำรวจเอกประมาธ ดิเรกสาร(ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพพลเอก/พลตำรวจเอกประมาธ ดิเรกสาร, 2553)

ก่อนการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีของ พลตำรวจเอกประมาธ ดิเรกสาร เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยในช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบประชาธิปไตยในปีพ.ศ.2475 โดยในขณะนั้น พลตำรวจเอกประมาธ ดิเรกสาร มีสถานะเป็นนักเรียนนายร้อย กำลังศึกษาในโรงเรียนนายร้อยทหารบก หรือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในปัจจุบัน ในเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงการปกครองดังกล่าว คณะผู้ก่อการได้มีการเรียกใช้กำลังจากนักเรียนนายร้อย ในการควบคุมตัวเชื้อพระวงศ์และนายทหารชั้นสูงรวมทั้งเสนาธิการทหารบก(ดิเรกสาร, 2540)

ภายหลังการสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก ในขณะนั้น หรือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในปัจจุบัน แล้วนั้น พลตำรวจเอกประมาธ ดิเรกสาร ได้รับการบรรจุเป็นนายทหารปืนใหญ่ ผบ.หมวด กองร้อย ป.ตัวอย่าง จังหวัดลพบุรี ต่อมาได้ย้ายเข้ามาประจำการที่ปตอ. พัน 2 ร้อย 1 บางซื่อ มีโอกาสได้รับการชักนำให้พบและสมรสกับ ท่านผู้หญิงเจริญ ดิเรกสาร

สกุลเดิม ชุณหะวัณ บุตรสาวของ จอมพลผืน ชุณหะวัณ มีบุตรชายด้วยกัน 3 คน คือ นายปองพล อติเรกสาร นายพศ อติเรกสาร และ นายวีระพล อติเรกสาร

นี่จึงเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้เข้าไปมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยครั้งสำคัญในการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลของ พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ในปี พ.ศ.2490 โดยมีจอมพลผืน ชุณหะวัณ เป็นหัวหน้าคณะรัฐประหารได้กระทำการยึดอำนาจในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2490(สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ., 2551) ถือเป็นจุดเริ่มต้นของกลุ่มราชครู ที่ได้ขึ้นมามีบทบาทและอำนาจทางการเมือง รวมทั้งการทหารและด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย

ภายหลังการรัฐประหาร พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้เข้ารับการฝึกงานที่กรมรถไฟหรือ การรถไฟแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน และได้เข้าศึกษาด้านวิชาการขนส่ง ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาในปี พ.ศ.2491 ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการองค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) และต่อมาในปีพ.ศ.2494 ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และในปี พ.ศ.2496 ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

กระทั่งในปี พ.ศ.2500 ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นตำแหน่งสุดท้ายก่อนการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี พ.ศ.2500 การรัฐประหารดังกล่าวส่งผลต่อการเสื่อมอำนาจลงในการเมืองและการทหารของกลุ่มราชครู จอมพลผืน ชุณหะวัณ ต้องเดินทางออกนอกประเทศ ดังนั้นสิ่งที่ยังคงหลงเหลืออยู่คือ ความสามารถในการประกอบธุรกิจ โดยพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้หันมาประกอบธุรกิจด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมสิ่งทออย่างมุ่งมั่นจนกระทั่งประสบความสำเร็จในเวลาต่อมา

ธุรกิจของกลุ่มราชครูและตระกูลอติเรกสาร

รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามในยุคแรก ซึ่งอยู่ในช่วง ปีพ.ศ.2481-พ.ศ.2488 มีการนำนโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยมมาใช้แต่ยังไม่ปรากฏลักษณะเด่นชัดนัก แต่เริ่มเด่นชัดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2490 – พ.ศ.2500 ซึ่งนับได้ว่าเป็นยุคทองของรัฐวิสาหกิจไทย(มีชัย, 2526)

ภายหลังการรัฐประหารในปี พ.ศ.2490 ในช่วงปีพ.ศ.2490-พ.ศ.2500 ผู้นำทางทหารแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มราชครู โดยมี จอมพลผืน ชุณหะวัณ และ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ บุตรเขยคนโต เป็นผู้นำ และ กลุ่มสี่เสาเทเวศร์ ซึ่งมี จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นผู้นำ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นระยะรุ่งเรืองของทุนนิยมแห่งชาติและทุนนิยมขุนนาง กลุ่มผู้ปกครองทั้ง 2 กลุ่ม ได้ก่อตั้งธุรกิจของตนเองขึ้นมาเป็นจำนวนมาก(ตระกูล มีชัย, 2526a)

ธุรกิจของกลุ่มราชครู ได้ประกอบธุรกิจครอบคลุมธุรกิจด้านต่างๆ คือ(ตระกูล มีชัย, 2526b)

ด้านการเงินการธนาคารจำนวน 10 แห่ง เช่น ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารศรีอยุธยา จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ไทยประสิทธิ์ประกันภัยและคลังสินค้า เอเชียทรีสต์ อยุธยา ประกันภัย อยุธยาประกันชีวิต วิลสันประกันภัย เป็นต้น

ด้านอุตสาหกรรม 15 แห่ง เช่น บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ บริษัทสามัคคีก่อสร้าง บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลชลบุรี อารมณ์ภัณฑ์พาณิชย์ บริษัทกระสอบไทย บริษัทกระสอบอีสาน เป็นต้น

ภาคพาณิชย์ 7 แห่ง เช่น บริษัททหารสามัคคีค้าไม้ เช่น บริษัททหารสามัคคีค้าไม้ บริษัทศรีอยุธยาการค้า บริษัทกรุงเทพสหการสุรา เป็นต้น

ต่อมาภายหลังการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปีพ.ศ.2500 ส่งผลให้กลุ่มราชครูเสื่อมอาจลง และย่อมมีผลกระทบต่อธุรกิจที่สังกัดอยู่ในกลุ่มราชครู เช่น ธนาคารกรุงเทพ ในช่วงที่นายชิน โสภณพนิช บริหารกิจการ ได้ผูกพันกับกลุ่มราชครู ส่งผลให้ภายหลังการรัฐประหารในปี พ.ศ.2500 นานยชิน โสภณพนิช ต้องเดินทางออกนอกประเทศ ไปอยู่ที่ฮ่องกง โดยมอบกิจการให้นายบุญชู โรจนเสถียร และ นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ ดำเนินการแทน จนกระทั่งจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรม จึงเดินทางกลับประเทศไทย และทางธนาคารกรุงเทพได้ขอพึ่งพิงอำนาจของผู้นำทางทหารและการเมืองที่ร่วมทำรัฐประหารในปีพ.ศ. 2500 คือ ได้เชิญ พลโทประภาส จารุเสถียร (ยศในขณะนั้น) เข้าเป็นกรรมการของธนาคารกรุงเทพ นับแต่นั้นมา ธนาคารกรุงเทพภายใต้การคุ้มครองของ จอมพลประภาส จารุเสถียร ได้ขยายกิจการ และเติบโตเป็นธนาคารพาณิชย์ชั้นนำของเมืองไทย

ในขณะเดียวกันภายหลังกการรัฐประหารในปี พ.ศ.2500 เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้นำกลุ่มสี่เสาเทเวศร์ ได้ขึ้นมามีบทบาทและอำนาจทางการเมือง ทั้งในด้านการเมือง การทหาร และเศรษฐกิจ จึงส่งผลให้กลุ่มนายทหารในกลุ่มสี่เสาเทเวศร์ ที่มีอำนาจการเมืองและครอบครัว ได้เข้าไปผูกพันกับธุรกิจการค้าจำนวนมาก

แต่ในส่วนของกลุ่มราชครุณั้นภายหลังกการรัฐประหารในปี พ.ศ.2500 แม้ว่าบทบาทและอำนาจในทางการเมืองการทหารจะถูกทำลายลงไป แต่ในทางธุรกิจของกลุ่มราชครุณั้น พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร บุตรเขยคนเล็กของจอมพลผิน ชุณหะวัณ เป็นผู้มีบทบาทในการสร้างฐานอำนาจทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มราชครุอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าอำนาจและบทบาททางการเมืองของกลุ่มราชครุจะเสื่อมสลายไปภายหลังกการรัฐประหาร แต่ในทางเศรษฐกิจนั้นนับว่าเป็นช่วงก่อร่างสร้างตัวและรุ่งเรืองที่สุดของกลุ่มราชครุ โดยการนำของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร

เมื่อพิจารณมาถึงบทบาทในทางการเมืองของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ในช่วงปี พ.ศ.2490 – พ.ศ.2500 จะพบว่ามีโอกาสอยู่ในสายงานด้านธุรกิจเป็นสำคัญ ซึ่งส่วนนี้ส่งผลให้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร มีโอกาสเรียนรู้สายงานด้านธุรกิจ โดยเฉพาะด้านกิจการขนส่งและอุตสาหกรรมทางอ้อม รวมทั้งมีโอกาสได้พบกับนักธุรกิจเป็นจำนวนมาก ซึ่งในช่วงนั้นส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจไทยเชื้อสายจีน จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อกันในเวลาต่อมา

ในช่วงปี พ.ศ.2490 – พ.ศ.2500 เป็นช่วงที่พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร สามารถสร้างธุรกิจได้ด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับกิจการของรัฐที่ดูแลอยู่ อย่างน้อย 3 บริษัท คือ

- 1.บริษัท ร.ส.พ.ประกันภัย ประกอบธุรกิจรับประกันภัยรถยนต์และสินค้า
- 2.บริษัท ร.ส.พ.ยานยนต์ ประกอบธุรกิจค้ารถยนต์ อะไหล่รถยนต์ อุปกรณ์รถยนต์ และยังรวมไปถึงอู่ซ่อมรถยนต์อีกด้วย
- 3.บริษัท ร.ส.พ.เดินรถ ประกอบธุรกิจเดินรถเมล์รับส่งผู้โดยสารในเขตพระนคร

การดำเนินธุรกิจของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง แม้ว่า จะอยู่ในช่วงหลังกการรัฐประหารในปีพ.ศ.2500 ที่กลุ่มราชครุเสื่อมอำนาจลง แต่ด้วยการรักษาคำพูด

ของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่ปฏิบัติตามคำขอร้องของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และ พลตรีศิริ สิริโยธิน ทุกประการ ซึ่งในส่วนนี้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้กล่าวไว้ว่า

“ผมต้องขอขมน้ำใจของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และขอบันทึกไว้คือ ท่านไม่ลืมเพื่อนที่เคยร่วมเป็นร่วมตายในการทำรัฐประหารมาด้วยกันเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2490 ได้ให้คนไปตามผมและพลตรีศิริ สิริโยธิน ไปพบและถามผมทั้งสองว่า ต้องการที่จะกลับมารับราชการทหารอีกหรือไม่ ผมทั้งสองได้ตอบขอบคุณท่าน และขอตัวที่จะไม่กลับไปรับราชการทหารอีก ต้องการที่จะไปประกอบอาชีพส่วนตัว และขออย่าให้ใครมาล้างแค้นแก่กัน จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ปฏิบัติตามที่เราขอร้องทุกประการ”(อติเรกสาร, 2540)

ซึ่งในส่วนนี้ นายพศ อติเรกสาร บุตรชายคนที่ 2 ของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ท่านดูแลจริงๆ แล้วท่านยังสั่งลูกน้องอีกว่าอย่าไปยุ่งกับเขา นะ”(พศ อติเรกสาร, 2558)

พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้หันมาทำธุรกิจอย่างเต็มตัว โดยเริ่มต้นด้วยการลงทุนด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยการก่อตั้งบริษัท อุตสาหกรรมทอผ้าไทย นำเข้าเส้นด้ายมาทอผ้า จากนั้นยังขยายธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอเพิ่มขึ้นอีกมากมาย เช่น บริษัทไทยเทียน บริษัท เทียนโพลีเอสเตอร์ บริษัทไทย ที ซี บริษัทสยามร่วมค้า บริษัทไทยเท็กซ์ไทล์ฟิनिชซึ่ง เป็นต้น

นอกจากอุตสาหกรรมสิ่งทอแล้ว พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ยังขยายฐานสู่ธุรกิจอื่น เช่น บริษัทกระจกไทย - อาซาฮี เพื่อผลิตกระจกแผ่น บริษัทไทย - อาซาฮีโซดาไฟ ผลิตโซดาไฟและคลอรีน บริษัทไทยศรีนครประกันภัยและคลังสินค้า เพื่อประกอบธุรกิจประกันภัยและคลังสินค้า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์คาเธ่ย์ทรัสต์ เพื่อประกอบธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์

ธุรกิจดังที่กล่าวมานี้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้มีการร่วมทุนกับนักธุรกิจไทยเชื้อสายจีน 2 ตระกูล คือ ตระกูลศรีเฟื่องฟุ้ง และตระกูลพานิชชีวะ โดยมี นายเกียรติ ศรีเฟื่องฟุ้ง นายบุญทรง ศรีเฟื่องฟุ้ง นายไพบุลย์ พานิชชีวะ และ นายสมบัติ พานิชชีวะ เป็นหุ้นส่วนคนสำคัญ ซึ่ง พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ตระกูลศรีเฟื่องฟุ้ง และ ตระกูลพานิชชีวะ ได้มีโอกาสทำธุรกิจร่วมกันตั้งแต่ในช่วง ปีพ.ศ.2494 แม้ว่าภายหลังการรัฐประหารในปีพ.ศ.2500 แม้ว่าทั้ง 2 ตระกูลจะ

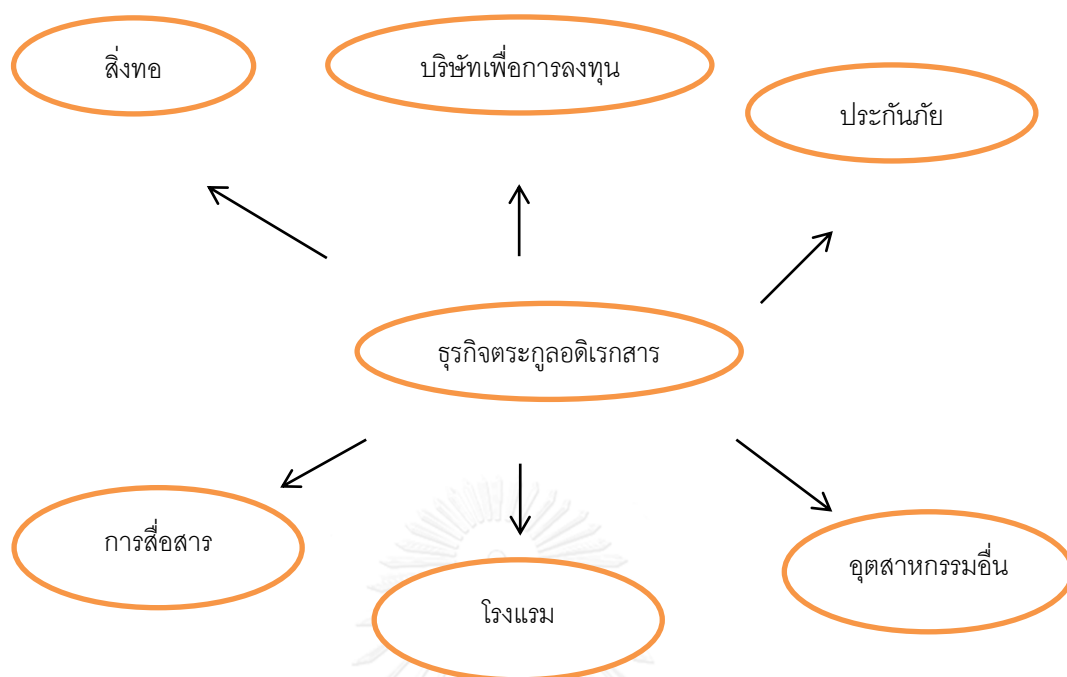
หันไปทำความรู้จักกับนายทหารสายอื่นที่กำลังมีอำนาจและบทบาททางการเมืองในขณะนั้น แต่ก็มิได้ตัดความสัมพันธ์กันไปเสียทีเดียว ยังคงประกอบธุรกิจร่วมกันมาโดยตลอดจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามธุรกิจที่ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้สร้างขึ้นนั้น มีกว่า 20 บริษัท อาทิเช่น ด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอ ประกอบไปด้วย บริษัทอุตสาหกรรมทอผ้าไทย บริษัท ทีทีแอล อุตสาหกรรม บริษัทไทยที.ซี บริษัทเทกซ์ไทล์ฟินิชซิง เป็นต้น

ด้านการลงทุน อาทิเช่น บริษัทพรสรร เป็นต้น ด้านการเงิน – ประกันภัย บริษัทไทยศรีนคร ประกันภัยและคลังสินค้า บริษัท ร.ส.พ.ประกันภัย บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์คาเธ่ย์ทรัสต์ บริษัทอาาระเบียนไทย อินเวสต์เมนต์ เป็นต้น

ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม บริษัทคอม – ลิงค์ เป็นต้น ด้านธุรกิจบริการ อาทิเช่น บริษัทไทยฟลายอิง เซอร์วิส บริษัทซีทีซี บริษัท ร.ส.พ.เดินรถ บริษัท ร.ส.พ. ยานยนต์ เป็นต้น ด้านพัฒนาที่ดินและโรงแรม อาทิเช่น บริษัทโกลเด้น ไตรแองเกิ้ล วิลเลจ เป็นต้น ด้านอุตสาหกรรมอื่นๆ อาทิเช่น บริษัทกระจกไทย-อาซาฮี บริษัทไทย – อาซาฮี โซดาไฟ เป็นต้น

ธุรกิจของตระกูลอติเรกสารที่ถูกสร้างขึ้นโดย พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ที่ยังคงดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบันนั้น ได้แก่ บริษัท ไทย ที ซี จำกัด บริษัทกระจกไทยอาซาฮี และ บริษัท ทีทีแอล อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)

ภาพที่ 5 แสดงธุรกิจของตระกูลอติเรกสาร

จากแผนภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางด้านธุรกิจที่ตระกูลอติเรกสารได้สร้างขึ้น ตลอดระยะเวลา 2494 – 2531 ก่อให้เกิดการสะสมทุนภายในตระกูลอติเรกสาร และมีทุนของตนในการใช้จ่ายทางการเมือง เนื่องจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจังหวัดสระบุรียังไม่มีนายทุนใหญ่ที่มีกำลังทรัพย์และมีการสะสมทุนเท่ากับตระกูลอติเรกสาร ในช่วงเวลาดังกล่าวตระกูลอติเรกสารจึงเป็นตระกูลการเมืองที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดสระบุรี ที่มีอำนาจบารมีทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ

สมาชิกตระกูลอติเรกสารกับการเมืองในจังหวัดสระบุรี

1. พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร

พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เกิดเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2456 สมรสกับท่านผู้หญิงเจริญ อติเรกสาร บุตรสาวจอมพลผืน ชุณหะวัณ มีบุตรชายด้วยกัน 3 คน คือ นายปองพล อติเรกสาร นายพศ อติเรกสาร และ นายวีระพล อติเรกสาร

พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เป็นชาวจังหวัดสระบุรีโดยกำเนิด ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในปี พ.ศ.2495 จนกระทั่งถึง พ.ศ.2538 รวมทั้งสิ้น 12 สมัย นอกจากนี้ยังเป็นผู้ก่อตั้งและดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติไทยในปี พ.ศ.2517 และยังคงดำรงตำแหน่ง

สำคัญทางการเมืองอีกมากมายที่ปรากฏอยู่ในประวัติส่วนตัวในหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ดังนี้

พ.ศ.2494	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม
พ.ศ.2496	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม
พ.ศ.2499	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม
พ.ศ.2518	รองนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
พ.ศ.2519	รองนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พ.ศ.2523 – 2526	รองนายกรัฐมนตรี
พ.ศ.2526-2529	ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ.2531	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
พ.ศ.2533	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
พ.ศ.2533	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
พ.ศ.2535	ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ.2538	ประธานคณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ด้านการบริหาร

2.นายปองพล อติเรกสาร

นายปองพล อติเรกสาร เกิดเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2485 เป็นบุตรชายคนโตของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และเป็นทายาททางการเมืองของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยไฮ สหรัฐอเมริกา และปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยอเมริกัน สหรัฐอเมริกา และผ่านการศึกษาอบรมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 32 มีประวัติการดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังนี้

พ.ศ.2526	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยแรก
พ.ศ.2535	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 2 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
พ.ศ.2538	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 3
พ.ศ.2539	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 4
พ.ศ.2544 – 2548	รองนายกรัฐมนตรี

3.นายพศ อติเรกสาร

นายพศ อติเรกสาร เป็นบุตรชายคนที่ 2 ของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกในปีพ.ศ.2544 ในนามพรรคไทยรักไทย และได้รับเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งในสมัยที่ 2 การเลือกตั้งในปีพ.ศ.2548 แต่ต่อมาในปีพ.ศ. 2550 ถูกเพิกถอนสิทธิ์ทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี ในคดียุบพรรคไทยรักไทย มีประวัติการดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังนี้

พ.ศ.2544	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยแรก
พ.ศ.2548	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 2
พ.ศ.2548 – พ.ศ.2550	กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย

พ.ศ.2556

ที่ปรึกษาารองนายกรัฐมนตรี

4.นายวีระพล อติเรกสาร

นายวีระพล อติเรกสาร เกิดเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2489 เป็นบุตรชายคนเล็กของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในปี พ.ศ.2536 จนกระทั่งในปีพ.ศ.2539 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี เป็นครั้งแรก ในนามพรรคชาติไทย และได้รับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งครั้งต่อมาในปีพ.ศ.2544 และ พ.ศ.2548 นายวีระพล อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคไทยรักไทย และยังคงได้รับการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งในสมัยที่ 4 ในปี พ.ศ.2550 ถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี ในคดียุบพรรคพลังประชาชน มีประวัติการดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังนี้

พ.ศ.2536	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี
พ.ศ.2539	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยแรก
พ.ศ.2544	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 2
พ.ศ.2548	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 3
พ.ศ.2550	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยที่ 4

5.ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร

ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร บุตรชาย นายปองพล อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกในปี พ.ศ. 2548 ในนามพรรคไทยรักไทย และได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในเขตเลือกตั้งที่ 1 ต่อมาในปี พ.ศ.2550 ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 2 ในเขตเลือกตั้งที่ 1 ในนามพรรคพลังประชาชน แต่ต่อมาในปีพ.ศ. 2554 ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ได้ย้ายเข้าสังกัดพรรคภูมิใจไทยและลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 2 ซึ่งผลปรากฏว่า ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ไม่ได้รับการเลือกตั้ง นี่จึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็น

ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในปี พ.ศ.2554 ไม่ปรากฏนามผู้ใดในตระกูล อติเรกสาร ในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของตระกูลอติเรกสาร

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ตระกูลอติเรกสารเป็นตระกูลการเมืองเก่าแก่ที่สุดในจังหวัดสระบุรี มีโอกาสครองพื้นที่ฐานเสียงเป็นระยะเวลากว่า 50 ปี นับตั้งแต่ปีพ.ศ.2495 – พ.ศ.2550 ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ตระกูลอติเรกสารได้ขึ้นมามีบทบาทและอำนาจทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี นั้น มิใช่ว่าตระกูลอติเรกสารจะมีความโดดเด่นทางการเมืองโดยปราศจากคู่แข่งในพื้นที่ ความเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาเปลี่ยนแปลงผ่าน หากแต่ตระกูลอติเรกสารยังคงยืนหยัดอยู่ได้ซึ่งนับเป็นเวลากว่า 50 ปี

อย่างไรก็ตามเราอาจแบ่งความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของตระกูลอติเรกสาร ได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และ ช่วงทายาททางการเมือง

พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร

เส้นทางทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีเริ่มต้นขึ้นโดย การลงสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ในปี พ.ศ. 2495 โดยการลงสมัครครั้งนี้เกิดขึ้นเพื่อรักษาศักดิ์ศรีของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เนื่องจากได้รับคำสบประมาทของ พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ในขณะนั้น เหตุการณ์ครั้งนี้จึงเป็นแรงผลักดันให้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ตัดสินใจลงสมัครแข่งขันชิงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี กับพันโทประเสริฐ สุตบรรทัด ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในขณะนั้น และท้ายที่สุดผลการแข่งขันก็ปรากฏว่า พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เป็นฝ่ายชนะ ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกในปี พ.ศ.2495

การหาเสียงเลือกตั้งในครั้งแรกนี้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มบุคคลในจังหวัดสระบุรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คหบดี ที่เป็นที่เคารพของประชาชนในเขตพื้นที่

นั้นๆ ซึ่งพลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้กล่าวถึงการหาเสียงในการลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรกนี้ไว้ว่า

“การเข้าสู่เวทีการเมืองและสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรกในชีวิต นับว่าเป็นความเสี่ยงอย่างมาก ผมไม่มีประสบการณ์ด้านนี้มาก่อน ความรู้เรื่องการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นพื้นฐานการเข้าสู่เวทีการเมือง ก็ไม่เคยมีพื้นฐานมาก่อนเลย แม้คำว่าหวัหะแนนก็ไม่ทราบว่าจะหมายความว่าอะไร คู่แข่งของผมเป็นผู้ที่มีรากฐานการเลือกตั้งและประสบการณ์มาเป็นอย่างดีมาก เป็นผู้ที่เข้มแข็ง พูดเก่งและมีบารมีอยู่ไม่น้อย พิจารณาดูแล้วผมเป็นรองอย่างชนิดไม่ต้องต่อรอง การที่จะชนะการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นไปได้ไปอย่างเลื่อนรางเต็มที่

อาศัยที่ผมเกิดและเติบโตที่สระบุรี เพื่อนฝูงและผู้รู้จักมักคุ้นมีอยู่มาก จึงมีผู้เต็มใจช่วยเหลืออยู่ไม่น้อย เพื่อนฝูงและผู้สนับสนุนได้พยายามช่วยอย่างเต็มที่ ได้พาผมไปพูดปราศรัยตามงานต่างๆ เช่น ตามงานวัด ผมก็ปราศรัยไม่ได้เรื่อง เพราะไม่เคยพูดต่อหน้าคนมากๆ ยังมีความกระดากอายอยู่ จะพูดโจมตีคู่ต่อสู้อย่างที่ผมถูกโจมตีก็กระดากใจ จะชี้แจงแสดงความเก่งกล้าว่าจะทำโน่นทำนี่ให้ราษฎร ก็พูดไม่เต็มปากเพราะไม่รู้ว่าจะทำได้หรือไม่

ความเป็นรองในด้านต่างๆ เหล่านี้ กลับเป็นมุมกลับ ในทางที่ดีแก่ตัวผม คือ มีคนสงสารผมมากขึ้น ได้มีผู้อสาเข้ามาช่วยเหลือมากขึ้นโดยผมไม่รู้จักรัก เป็นจำนวนมากประกอบด้วยเพื่อนรุ่นเดียวกันก็อยู่ในวันฉกรรจ์ และญาติพี่น้องในต่างจังหวัด ต่างก็ได้ทุ่มเทกำลังช่วยเหลืออย่างเต็มที่

ดังผมเองก็ต้องเดินทางไปทั่วจังหวัดสระบุรี เพื่อพบปะขอความช่วยเหลือจากผู้ที่ยาวบ้านรักนับถือ พี่สาวของผม (คุณหญิงสะอาด ปุณณกันต์) ก็ได้เข้ามาช่วย โดยพาผมไปแนะนำตัวกับพรรคพวกที่เรียนหนังสือมาด้วยกันที่ตลาดหนองแค

ในการเลือกตั้งผู้ที่เหน้อยมากไม่ใช่ผม แต่เป็นผู้ที่สนับสนุนผมหรือที่เราเรียกว่า หวัหะแนน ผมตื่นเต้นจนพูดไม่ถูกว่าจะขอบคุณท่านเหล่านี้ได้อย่างไร มีทั้งที่เปิดเผยตัว และไม่เปิดเผยตัว ”

ดังที่กล่าวมานี้การหาเสียงของพลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากเป็นนักการเมืองหน้าใหม่ในจังหวัดสระบุรี และมีคู่แข่ง อย่างพันโทประเสริฐ สุดบรรทัด ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีเป็นอย่างดี เนื่องจากเคยดำรง

ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก่อน พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร แต่อย่างไรก็ตามในท้ายที่สุด พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ก็สามารถชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้และได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในปี พ.ศ.2495 ซึ่งในขณะนั้นจังหวัดสระบุรีทั้งจังหวัดนับเป็นเขตเลือกตั้ง 1 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน

การเลือกตั้งครั้งที่ 2

ต่อมาในการเลือกตั้งครั้งที่ 2 ได้มีขึ้นในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2500 ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคเสรีมนั่งคศิลา ของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้ จังหวัดสระบุรีสามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นเป็น 2 คน เนื่องจากจำนวนประชากรของจังหวัดที่เพิ่มขึ้น แต่เขตเลือกตั้งยังมีเพียงเขตเดียวคือทั้งจังหวัดสระบุรีนับเป็นเขตเลือกตั้งที่ 1 ดังนั้น การเลือกตั้งในครั้งนี้ในจังหวัดสระบุรี พรรคเสรีมนั่งคศิลา จึงส่ง พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และ นายสมบัติ พัฒนพงษ์พานิช ลงสมัครรับเลือกตั้ง ผลปรากฏว่าทั้ง 2 ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

การเลือกตั้งครั้งที่ 3

ต่อมาในการเลือกตั้งครั้งที่ 3 เกิดขึ้นในวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2500 อยู่ในช่วงภายหลังการรัฐประหารยึดอำนาจจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดังนั้นในช่วงนี้อำนาจทางการเมืองของจอมพล ป.พิบูลสงคราม หัวหน้าพรรคเสรีมนั่งคศิลา ที่ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร สังกัดอยู่นั้นจึงถูกทำลายลงไปด้วย ส่งผลต่อความยากลำบากและความเหน็ดเหนื่อยในการหาเสียงเลือกตั้ง แต่ในท้ายที่สุด พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ก็สามารถได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนจากประชาชน จนสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีได้เป็นสมัยที่ 3 ในขณะที่ นายสมบัติ พัฒนพงษ์พานิช ไม่ได้รับการเลือกตั้ง

ภายหลังการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงส่งผลให้อำนาจทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เสื่อมสลายลงไปรวมทั้งกลุ่มราชครูที่นำโดย จอมพลผิน ชุณหะวัณ ก็เสื่อมอำนาจลงไปเช่นกัน โดยต้องเดินทางออกนอกประเทศ ดังนั้น

จึงส่งผลให้ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร วางมือทางการเมืองและหันไปประกอบธุรกิจด้านสิ่งทอ และด้านต่างๆอย่างเต็มตัว ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การเลือกตั้งครั้งที่ 4

ต่อมาในการเลือกตั้งครั้งที่ 4 การเลือกตั้งครั้งนี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ.2518 พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้ก่อตั้งพรรคชาติไทยขึ้นและได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2517 โดยมี พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร เป็นหัวหน้าพรรค พลตรีศิริสิริโยธิน เป็นรองหัวหน้าพรรค และ พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นเลขาธิการพรรค

การเลือกตั้งในครั้งที่ 4 นี้ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในนามพรรคชาติไทย ซึ่งพลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้กล่าวถึงการเลือกตั้งในครั้งนี้ไว้ว่า “ผมในฐานะหัวหน้าพรรคชาติไทย ต้องรับผิดชอบในการเลือกตั้งครั้งนี้เต็มที่ เป็นการเลือกตั้งระหว่างที่การเมืองกำลังสับสนวุ่นวาย ทั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการเมืองที่เอียงซ้าย ก็มีการฮักโหม คึกข้างบ้านมีกัมพูชาและญวน กำลังเปลี่ยงปล้ำต่อฝ่ายคอมมิวนิสต์

พรรคชาติไทย ได้ถูกคู่แข่งทำการโจมตีอย่างหนักหน่วง โดยกล่าวว่า พรรคชาติไทยเป็นพรรคนายทุน เป็นขุนศึก เป็นศักดินา และสมุนทรราช โดยเฉพาะฝ่ายซ้ายจะโจมตีตลอดเวลา อย่างที่เรียกว่า “ขยับตัวเป็นดา” ฝ่ายซ้ายได้เฟื่องเงิงพรรคชาติไทยเป็นคู่ต่อสู้ที่จะต้องทำลายให้ได้ เขาเรียกสมาชิกพรรคชาติไทยว่า “ขวาตกขอบ” และขนานนามตัวผมว่า “ขวาพิฆาตซ้าย” (พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร 2540)

จังหวัดสระบุรีในขณะนั้นทั้งจังหวัดยังคงนับเป็นเขตเลือกตั้งเพียง 1 เขต สามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทั้งสิ้นจำนวน 3 คน ดังนั้นในปีพ.ศ.2518 พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับ นายสละ หนูเงิน หรือ “กำนันหละ” ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่จังหวัดสระบุรี ในนามพรรคชาติไทย และทั้ง 2 ก็ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งการเลือกตั้งในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้รับข้อมูลมาว่า พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้ใช้เงินเพื่อทำการซื้อเสียง เสียงละ 50 บาท ในขณะที่พันโทประเสริฐ สุกบรรทัด คู่แข่งจากพรรคธรรมสังคม ใช้เงินเพื่อทำการซื้อเสียง เสียงละ

20 บาท แต่ในท้ายที่สุด ผู้สมัครจากทั้ง 2 พรรค ก็ได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

การเลือกตั้งครั้งที่ 5

ต่อมาในการเลือกตั้งครั้งที่ 5 มีขึ้นเมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ.2519 พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทย ซึ่งการเลือกตั้งในครั้งนี้ ผลปรากฏว่า ผู้สมัครจากพรรคชาติไทย ทั้ง 3 คน คือ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร นายสละ หนูเงิน นายถวิล จันทรวิทัน สามารถได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นปีแรกที่ พรรคชาติไทยสามารถครองพื้นที่ฐานเสียงได้ทั้งจังหวัด

การเลือกตั้งครั้งที่ 6

ต่อมาการเลือกตั้งในครั้งที่ 6 มีขึ้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2522 พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทย แต่ในขณะเดียวกันในการเลือกตั้งครั้งนี้ ผลปรากฏว่า พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร เป็นผู้สมัครจากพรรคชาติไทยเพียงคนเดียวที่สามารถได้รับคะแนนเสียงเพื่อดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

การเลือกตั้งครั้งที่ 7

ต่อมาการเลือกตั้งในครั้งที่ 7 มีขึ้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ.2526 การเลือกตั้งในครั้งนี้ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ได้มีการติดต่อ นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ และเป็นคู่แข่งกับ นายสละ หนูเงิน หรือ “กำนันหละ” แต่ในช่วงปีพ.ศ.2526 นี้ เป็นการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นภายหลังการเสียชีวิตของ นายสละ หนูเงิน หรือ “กำนันหละ” ซึ่งถูกฆาตกรรม

ดังนั้นจึงเป็นโอกาสสำคัญของ นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” ในการขึ้นมามีอำนาจและบทบาททางการเมืองในระดับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และในท้ายที่สุดผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ผู้สมัครทั้ง 3 คน จากพรรคชาติไทย ซึ่งประกอบไปด้วย พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร นายเงิน บุญสุภา นายปองพล อติเรกสาร เป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด

สระบุรี ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งนี้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้สนับสนุนให้นายปองพล อติเรกสาร บุตรชายคนโตลงสมัครรับเลือกตั้งพร้อมกันด้วย

การเลือกตั้งครั้งที่ 8

ต่อมาการเลือกตั้งในครั้งที่ 8 มีขึ้นเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2529 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร .ในช่วงปีพ.ศ.2529 นี้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้ลาออกจากการดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติไทย โดยมี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคคนต่อมา แต่ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ยังคงลงสมัครในนามพรรคชาติไทย ในขณะที่ นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” ได้ย้ายจากพรรคชาติไทยเข้าสังกัดและลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคราษฎร ในขณะที่ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร หรือ “ผู้ใหญ่อ้อด” ได้เข้าสังกัดและลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทย โดยการชักชวนจากพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร หัวหน้าพรรคชาติไทย

ผลการเลือกตั้งในครั้งนี้ปรากฏว่า พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร หรือ “ผู้ใหญ่อ้อด” ผู้สมัครจากพรรคชาติไทยทั้ง 2 คน ได้รับคะแนนเสียงและสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ร่วมกับ นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” ผู้สมัครจากพรรคราษฎร

การเลือกตั้งครั้งที่ 9

ต่อมาการเลือกตั้งในครั้งที่ 9 มีขึ้นเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทย แต่ในขณะเดียวกันในการเลือกตั้งครั้งนี้ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร หรือ “ผู้ใหญ่อ้อด” ได้ย้ายเข้าสังกัดและลงสมัครในนามพรรคราษฎร จึงส่งผลให้ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เป็นผู้สมัครคนเดียวจากพรรคชาติไทยที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ร่วมกับผู้สมัครจากพรรคราษฎร 2 คน คือ นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” และ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร หรือ “ผู้ใหญ่อ้อด”

การเลือกตั้งครั้งที่ 10

ต่อมาการเลือกตั้งในครั้งที่ 10 มีขึ้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ.2535 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทย พร้อมกับ นายปองพล อติเรกสาร บุตรชายคน

โต ซึ่งผลปรากฏว่าทั้ง 2 ได้รับคะแนนเสียงสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ร่วมกับ นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” ผู้สมัครจากพรรคสามัคคีธรรม

การเลือกตั้งครั้งที่ 11

ต่อมาการเลือกตั้งครั้งที่ 11 มีขึ้นเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2535 พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทย และกลับมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นครั้งที่ 2 พร้อมกับ นายปองพล อติเรกสาร ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นายเงิน บุญสุภา ได้กลับเข้าสังกัดและลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทยอีกครั้ง ซึ่งผลปรากฏว่าผู้สมัครจากพรรคชาติไทย 2 คน ได้รับคะแนนเสียงและสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี คือ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร และ นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” โดยที่นายปองพล อติเรกสาร ไม่สามารถได้รับการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้รับข้อมูลในส่วนนี้ว่า นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” ได้นำเงินเพื่อการซื้อเสียงไปหาเสียงของตนเพียงผู้เดียว โดยไม่ได้หาเสียงให้กับนายปองพล อติเรกสาร แต่ในขณะเดียวกันประกอบกับนายปองพล อติเรกสาร ไม่ค่อยลงพื้นที่เพื่อหาเสียงและพบปะประชาชน ดังนั้นจึงส่งผลต่อการเลือกตั้งในครั้งนี้ในการที่ นายปองพล อติเรกสาร ไม่สามารถได้รับการเลือกตั้ง

ผลการเลือกตั้งในครั้งนี้ปรากฏว่าผู้สมัคร 2 คน จากพรรคชาติไทย คือ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร และ นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีร่วมกับ นายสมชาย สุนทรวัฒน์ ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปไตย

ต่อมาการเลือกตั้งครั้งที่ 12 มีขึ้นในวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2538 พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทย โดยมีนายบรรหาร ศิลปะอาชา ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติไทย ซึ่งการเลือกตั้งในครั้งนี้จังหวัดสระบุรีสามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 คน จากเดิม 3 คน และแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 2 เขต ดังนั้นจึงมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน

การเลือกตั้งครั้งนี้ผลปรากฏว่า ในเขตเลือกตั้งที่ 1 พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ผู้สมัครจากพรรคชาติไทย ได้รับคะแนนเสียงสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ร่วมกับ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร หรือ “ผู้ใหญ่อ้อ” ผู้สมัครจากพรรคกิจสังคม

ในเขตเลือกตั้งที่ 2 นายปองพล อติเรกสาร ผู้สมัครจากพรรคชาติไทย ได้รับคะแนนเสียงสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ร่วมกับ นายสมชาย สุนทรวัฒน์ ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์

การเลือกตั้งครั้งที่ 12

ในการเลือกตั้งครั้งที่ 12 ในปีพ.ศ.2538 นี้ นับเป็นสมัยสุดท้ายที่ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี เนื่องจาก พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร มีความเห็นว่าตนอายุมากแล้วและต้องการวางมือทางการเมือง ดังนั้นการเลือกตั้งในครั้งต่อมาผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีจากตระกูลอติเรกสาร จึงเป็นรุ่นลูกและหลาน คือ นายพศ อติเรกสาร บุตรชายคนรอง นายวีระพล อติเรกสาร บุตรชายคนเล็ก และ ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร หลานชาย บุตรชายของ นายปองพล อติเรกสาร ซึ่งขอกล่าวถึงต่อไปดังนี้

ทายาททางการเมือง

การเลือกตั้งใน พ.ศ.2539 ยังคงเป็นเช่นเดียวกับการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2538 คือ จังหวัดสระบุรียังคงมีการแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 2 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน ตระกูลอติเรกสารได้ส่งนายวีระพล อติเรกสาร บุตรชายคนเล็กของพลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในเขตเลือกตั้งที่ 1 โดยในเขตเลือกตั้งที่ 2 นั้น ตระกูลอติเรกสารได้ส่ง นายปองพล อติเรกสาร บุตรชายคนโต ลงสมัครรับเลือกตั้ง

ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ในเขตเลือกตั้งที่ 1 นายวีระพล อติเรกสาร ผู้สมัครจากพรรคชาติไทย ได้รับคะแนนเสียงสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ร่วมกับ นายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน” ผู้สมัครจากพรรคความหวังใหม่

ในเขตเลือกตั้งที่ 2 นายปองพล อติเรกสาร ได้รับคะแนนเสียงสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ร่วมกับ นายสมชาย สุนทรวัฒน์ ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์

การเลือกตั้งในปี พ.ศ.2544 จังหวัดสระบุรีได้มีรูปแบบในการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 4 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน ในการเลือกตั้งครั้งนี้ตระกูลอติเรกสารได้ส่ง นายพศ อติเรกสาร บุตรชายคนรอง ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 2 ในนามพรรคไทยรักไทย และ นายวีระพล อติเรกสาร บุตรชายคนเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 4 ในนามพรรคไทยรักไทย เช่นเดียวกัน ซึ่งผลการเลือกตั้งปรากฏว่าสมาชิกจากตระกูลอติเรกสารได้รับการเลือกตั้งในทั้ง 2 เขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้งครั้งต่อมาในปีพ.ศ.2548 จังหวัดสระบุรีได้มีรูปแบบในการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 4 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน ในการเลือกตั้งครั้งนี้ตระกูลอติเรกสารได้ส่ง ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร บุตรชายของนายปองพล อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 ในนามพรรคไทยรักไทย

ในส่วนเขตเลือกตั้งที่ 2 ตระกูลอติเรกสารได้ส่ง นายพศ อติเรกสาร บุตรชายคนรอง ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในนามพรรคไทยรักไทย ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 4 ตระกูลอติเรกสารได้ส่ง นายวีระพล อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคไทยรักไทย

ซึ่งผลการเลือกตั้งปรากฏว่าสมาชิกตระกูลอติเรกสารซึ่งเป็นผู้สมัครในนามพรรคไทยรักไทย นั้น ได้รับคะแนนเสียงสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในเขตเลือกตั้งที่ 1 เขตเลือกตั้งที่ 2 และเขตเลือกตั้งที่ 4 และในส่วนเขตเลือกตั้งที่ 3 ผู้ที่ได้รับเลือกคือ นายฉัตรชัย ศิลาพร ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยเช่นเดียวกัน

การเลือกตั้งในปีพ.ศ.2550 จังหวัดสระบุรีได้มีรูปแบบในการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน ในการเลือกตั้งครั้งนี้ตระกูลอติเรกสารได้ส่ง ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร บุตรชายของนายปองพล อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 ในนามพรรคพลังประชาชน และ นายวีระพล อติเรกสาร บุตรชายคนเล็ก ลงสมัครรับเลือกตั้งใน

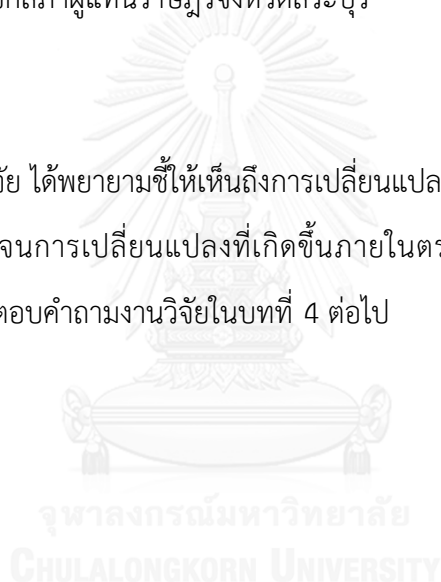
เขตเลือกตั้งที่ 2 ในนามพรรคพลังประชาชน ซึ่งผลการเลือกตั้งปรากฏว่าสมาชิกตระกูลอติเรกสาร ได้รับการเลือกตั้งในทั้ง 2 เขต

แต่ในเวลาต่อมา นายวิระพล อติเรกสาร ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองในคดียุบพรรคพลังประชาชน จึงทำให้ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี

การเลือกตั้งครั้งต่อมาในปีพ.ศ.2554 แม้ว่า ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร จะลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่ก็ไม่สามารถได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนเพื่อดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีได้ ดังนั้นปีพ.ศ.2550 จึงเป็นการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายที่ปรากฏนามสมาชิกในตระกูลอติเรกสาร ในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

สรุป

ในบทที่ 3 นี้ ผู้วิจัย ได้พยายามชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในจังหวัดสระบุรี ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในตระกูลอติเรกสาร และจะนำข้อมูลทั้งหมดนี้ไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามงานวิจัยในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 4

วิเคราะห์

ในส่วนของบทที่ 4 นี้ จะเป็นการนำเนื้อหาในบทที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อเท็จจริงและจะนำมาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามงานวิจัย 2 ข้อ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของจังหวัดสระบุรีมีผลต่อการเกาะกลุ่ม การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลอดิเรกสารหรือไม่

2. ตระกูลอดิเรกสารมีวิธีการสร้างและรักษาฐานเสียงอย่างไร

ดังต่อไปนี้

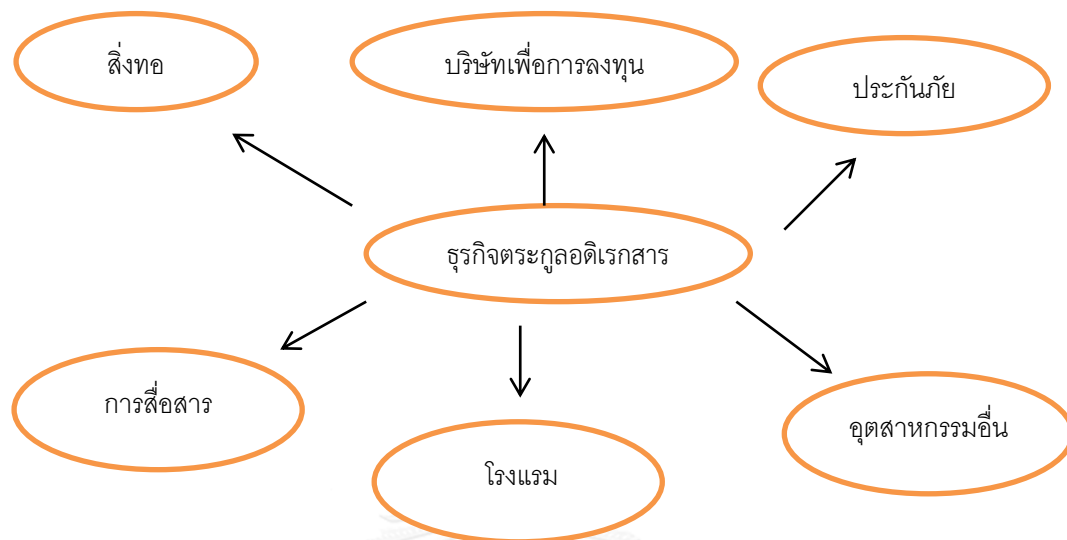
4.1 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของจังหวัดสระบุรี มีผลต่อการเกาะกลุ่ม การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลอดิเรกสารหรือไม่

4.1.1 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรี

ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจนี้ผู้วิจัย ได้นำตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมในจังหวัด สระบุรีในด้านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูล อดิเรกสาร เพื่อมาอธิบายในประเด็นของการเกิดการสะสมทุนของนักการเมืองรุ่นใหม่ จนกระทั่ง สามารถเข้าสู่เส้นทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีและเข้าแทนที่พื้นที่ทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีได้ใน ที่สุด ซึ่งจะขอกกล่าวถึงธุรกิจของตระกูลอดิเรกสาร และธุรกิจด้านการเกษตร เหมือนหินเหมืองแร่ อุตสาหกรรม และอสังหาริมทรัพย์

ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 แล้วว่าจะขอกกล่าวถึงเพียงธุรกิจที่นักการเมืองรุ่นใหม่ สามารถสะสมทุนจนกระทั่งเข้าสู่เส้นทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี และสามารถเข้าแทนที่พื้นที่ฐาน เสียงของตระกูลอดิเรกสารได้ในที่สุด

ธุรกิจโดยตระกูลอติเรกสาร พ.ศ.2494 – พ.ศ.2532

ภาพที่ 6 แสดงธุรกิจของตระกูลอติเรกสารในช่วงปีพ.ศ.2494 – พ.ศ.2532

แผนภาพดังกล่าวเพื่อแสดงธุรกิจของตระกูลอติเรกสาร ในช่วงปีพ.ศ. 2494 – 2532 การที่ต้องกล่าวถึงธุรกิจของตระกูลอติเรกสารนั้นเนื่องจากว่า จังหวัดสระบุรีในช่วงปีพ.ศ.2494 – 2532 นั้นยังไม่มีนักธุรกิจที่ลงทุนด้วยเงินมหาศาลในจังหวัดสระบุรี ดังนั้นตระกูลอติเรกสารจึงเป็นตระกูลนักธุรกิจใหญ่เพียงตระกูลเดียวในพื้นที่จังหวัดสระบุรีที่มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจมากที่สุด ประกอบกับเป็นนักการเมืองจากกลุ่มราชครูซึ่งในช่วงทศวรรษ 2490 เป็นกลุ่มทหารที่ขึ้นมามีบทบาทและอำนาจทางการเมืองในประเทศไทย

ต่อมาในปีพ.ศ.2495 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี จึงส่งผลให้ภาพพจน์ของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เป็นนักการเมืองใหญ่และเป็นนักธุรกิจใหญ่ ในจังหวัดสระบุรี ซึ่งธุรกิจในตระกูลอติเรกสารดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 นั้น ประกอบไปด้วยด้านสิ่งทอ เช่น บริษัทอุตสาหกรรมทอผ้าไทย มีสินทรัพย์ถึง 666.54 ล้านบาท บริษัทไทย ที ซี มีสินทรัพย์ถึง 89.55 ล้านบาท เป็นต้น(เอทีเอ็ม, 2534)

บริษัทเพื่อการลงทุน อาทิเช่นบริษัทพรสรร มีสินทรัพย์ 4.39 ล้านบาท บริษัทอติเรกเอนเตอร์ไพรซ์ มีสินทรัพย์ 11.40 ล้านบาท

ด้านการประกันภัย บริษัท ร.ส.พ.ประกันภัย มีผู้ถือหุ้นหลักคือ กลุ่มอติเรกสาร กลุ่มศรีเฟื่องฟุ้งและกลุ่มพานิชชีวะ ด้านการสื่อสารบริษัทคอมลิงค์ มีผู้ถือหุ้นหลัก คือ กลุ่มภริมย์ภักดี กลุ่มอินทามะระ กลุ่มอติเรกสาร และกลุ่มล่าซ่า มีทุนจดทะเบียนขั้นแรก 150 ล้านบาท

นอกจากนี้ด้านอุตสาหกรรมอื่นๆ ยังมีบริษัทไทย อาซาฮีโซดาไฟ ประกอบไปด้วยผู้ถือหุ้น 3 กลุ่ม คือ ญี่ปุ่น กลุ่มศรีเฟื่องฟุ้ง กลุ่มอติเรกสาร

ธุรกิจที่กล่าวมานี้เป็นธุรกิจที่มีความหลากหลายและมีสินทรัพย์เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงก่อให้เกิดการสะสมทุนให้แก่ตระกูลอติเรกสาร และในช่วงปีพ.ศ. 2495 จนกระทั่งช่วงก่อน ปีพ.ศ. 2520 ในทางการเมืองยังไม่จำเป็นต้องมีการซื้อเสียงดังนั้น เพียงแต่อาจจะเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางและเลี้ยงดูหวัคคะแนน แต่ในช่วงหลังจากปีพ.ศ. 2520 เกิดการซื้อเสียงในภาคอีสานในช่วงปีพ.ศ. 2522 ในสมัยของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ หลังจากนั้นการเลือกตั้งในประเทศจึงให้ความสำคัญกับการซื้อเสียงเรื่อยมา จนกระทั่งในปัจจุบันมีคำกล่าวที่แพร่หลายว่า “เงินไม่มากไม่เป็น”

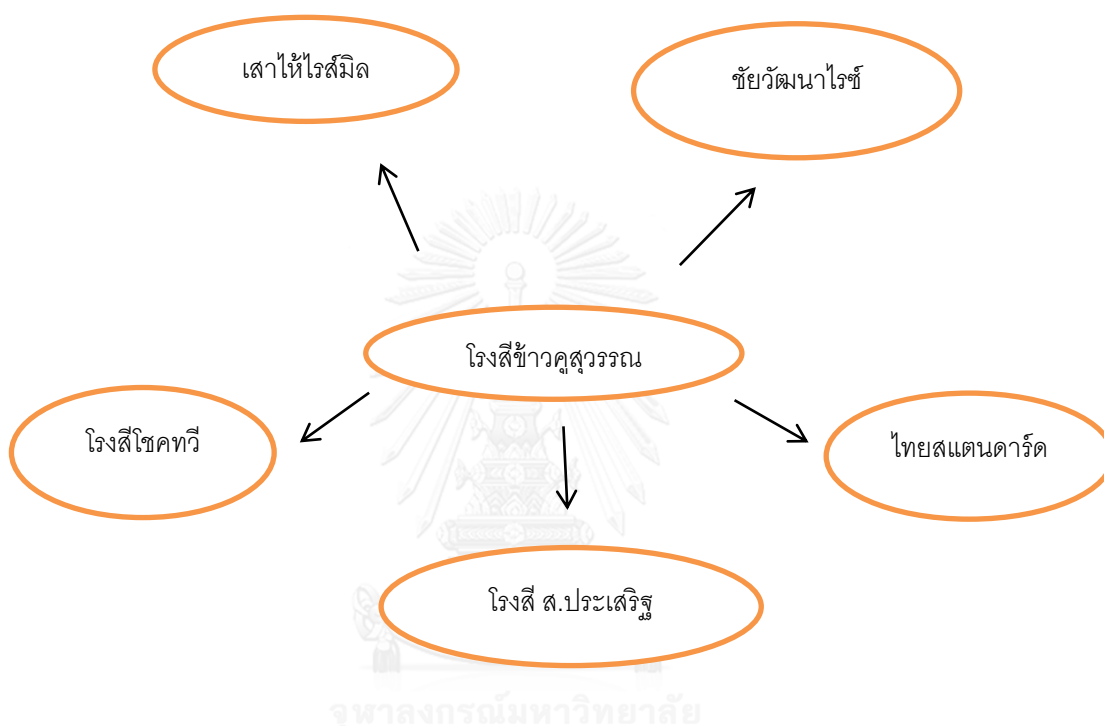
ดังนั้นในช่วงปีพ.ศ. 2494-2532 จึงเป็นช่วงที่ตระกูลอติเรกสารสามารถสะสมทุนได้อย่างมหาศาลประกอบกับจังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่พำนักหลักของตระกูลอติเรกสาร ดังนั้นจึงส่งผลดีต่อตระกูลอติเรกสารที่จะเข้ามามีบทบาททางการเมืองและประกอบธุรกิจที่จังหวัดสระบุรี ในช่วงปีดังกล่าว นายปองพล อติเรกสาร ได้ก่อตั้งธุรกิจเซรามิคขึ้นในจังหวัดสระบุรี ชื่อบริษัท โรแยลซีรามิค แม้ว่าในช่วงปีพ.ศ. 2520 จังหวัดสระบุรีจะมีผู้ประกอบการธุรกิจโรงสีข้าวเกิดขึ้นแล้ว แต่ก็ยังไม่ใช่ทุนขนาดใหญ่ ยังไม่มีการสะสมทุนมากเท่าตระกูลอติเรกสาร แต่ในขณะเดียวกันธุรกิจส่วนใหญ่ของตระกูลอติเรกสารก็ไม่ได้อยู่ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี ที่เพียงธุรกิจของนายปองพล อติเรกสาร เท่านั้น

ดังนั้นตระกูลอติเรกสารจึงไม่ใช่ธนาคารเมืองที่เข้ามาลงทุนในจังหวัดสระบุรี แต่ในขณะเดียวกันตระกูลอติเรกสารมีจังหวัดสระบุรีเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่ใช้ผลิตอำนาจทางการเมืองของตน โดยเริ่มต้นจากอำนาจทางทหารในช่วงปีพ.ศ. 2495 และการใช้เครือข่ายของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คหบดี หรือ อาจารย์รวมเรียกว่า หวัคคะแนน ที่เป็นที่เคารพนับถือของประชาชน และใช้เงินทุนที่

เกิดจากการสะสมทุนของตนที่ตั้งอยู่ภายนอกจังหวัดสระบุรี มาเป็นทุนในทางการเมืองเพื่อการดำรงอยู่ในทุกสมัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีขึ้นในจังหวัดสระบุรี

ธุรกิจโรงสีข้าว

รูปภาพที่ 7 แสดงโครงสร้างการร่วมทุนทางการเมืองของกลุ่มธุรกิจโรงสีข้าว

ภาพที่ 7 แสดงโครงสร้างการร่วมทุนทางการเมืองของกลุ่มธุรกิจโรงสีข้าว

ธุรกิจโรงสีข้าวที่ก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2521 คือโรงสีคูสุวรรณ ของตระกูลคูวิจิตรสุวรรณ ซึ่งเป็นธุรกิจงสีของตระกูล เกิดการสะสมทุนเป็นตลอดระยะเวลายาวนานและประกอบกับมีการติดต่อค้าขายกับประเทศเขมรในช่วงปีพ.ศ.2534 ส่งผลให้ตระกูลคูวิจิตรสุวรรณเกิดความมั่งคั่งทางการเงินตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในส่วนของโรงสีเส้าไห้โรส്മิลล์ เป็นโรงสีข้าวของนายชลิตเทพ โพธิ์ใบ ผู้มีชื่อเสียงในเขตพื้นที่อำเภอเส้าไห้ ทั้งทางด้านความมั่นคงทางการเงินและในทางการเมือง เนื่องจากนายชลิตเทพ โพธิ์ใบเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเส้าไห้

ในส่วนองโรงสีโชคทวี องนายวิรัช คุวิจิตรสุวรรณ โรงสีสแตนดาร์ดไรส์ องนายฉัตรชัย ศิลาพร โรงสี ส.ประเสริฐชัย องนายประเสริฐ เลิศพิพัฒน์พร โรงสีชัยวัฒนาไรซ์ องนายชัยวัฒน์ เทียนพิทักษ์ ล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องในทางการเมืองทั้งสิ้นโดยการที่บุคคลทั้งหมดที่กล่าวมา รวมถึง นายวัชรพงศ์ คุวิจิตรสุวรรณ และนายชลิตเทพ โพธิ์ใบ จะมีการลงขันกันเพื่อเป็นทุนทรัพย์ ในการเล่นการเมืององตัวแทนกลุ่มโรงสีองต้น อาทิเช่น นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ และจะเป็นอย่างนี้ ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นแต่ไม่ทราบแน่ชัดว่าในการเลือกตั้งระดับประเทศมีหรือไม่ แต่ อย่งไรก็ตามกลุ่มทุนดังกล่าวมีความมั่นคงในทางการเงินเป็นอย่างยิ่ง และมีการสะสมทุนเพื่อเล่น การเมืองอย่างชัดเจน

ธุรกิจเหมืองหินเหมืองแร่

นักการเมืองที่ประกอบธุรกิจด้านเหมืองหินและเหมืองแร่ และเข้ามามีบทบาททางการเมือง ในจังหวัดสระบุรี ได้แก่ นายเงิน บุญสุภา ประกอบธุรกิจโรงโม่หินเกียรติกมล โรงโม่หินสุภา และ โรงงานหินอ่อนบุญสุภา ซึ่งการประกอบธุรกิจด้านนี้องนายเงิน บุญสุภา ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ.2523 จนกระทั่งถึงวันที่ 29 ธันวาคม ปีพ.ศ.2554 ซึ่งเป็นช่วงหลังจากที่นายเงิน บุญ สุภา ได้เข้าสู่เส้นทางการเมืองโดยการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในปี พ.ศ. 2518

จากช่วงเวลาองการประกอบธุรกิจดังกล่าวเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 31 ปี ในช่วง ระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่นายเงิน บุญสุภา ได้มีโอกาสลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีตั้งแต่ปีพ.ศ.2526 – พ.ศ.2544 มีบางช่วงที่นายเงิน บุญสุภา ได้เฝ้าสังเกตพรรคชาติไทยและได้รับการเลือกตั้งคือ ในช่วง ปีพ.ศ.2526และพ.ศ.2535 เป็นต้นซึ่งในช่วง ระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาี่พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ดำรงตำแหน่งหัวหน้า พรรคชาติไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทราบข้อเท็จจริงมาว่าภูเขาก่อนที่นายเงิน บุญสุภาสามารถสืบทอดมา ได้นั้นพบหินอ่อนสีชมพูโดยบังเอิญ และเป็นชนิดที่มีราคาแพง จึงสามารถทำรายได้ได้ถึงปีละ 15 ล้าน บาท ในช่วงพ.ศ.2531-2539 ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงมาก และก่อให้เกิดการสะสมทุน เพื่อดำรงชีวิต ตลอดจนใช้เป็นทรัพยากรในทางการเมือง ในการลงสมัครรับเลือกตั้งแต่ละสมัย และสามารถแข่งขัน กับตระกูลอติเรกสารในพื้นที่จังหวัดสระบุรีได้ตลอดมาในการลงสมัครรับเลือกตั้ง

ธุรกิจอุตสาหกรรม

ธุรกิจอุตสาหกรรมที่เด่นชัดที่สุดในจังหวัดสระบุรีคือโรงงานปูนซีเมนต์ ซึ่งก่อตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2533 ซึ่งมีการก่อตั้งอยู่จำนวนมากในเขตพื้นที่อำเภอวกเหล็ก ซึ่งเป็นพื้นที่เขตอิทธิพลของ นายเดช บุญหลง มือขวาของตระกูลอติเรกสาร และประกอบกับในช่วงปีพ.ศ.2533 พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สมัยรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งเป็นปีที่ตรงกับ การก่อตั้งบริษัทสามัคคีซีเมนต์ ต่อมา ในช่วงปีพ.ศ. 2537ยังอยู่ในช่วงที่ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ยังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ได้ให้ความช่วยเหลือในการก่อตั้ง บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ของนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสนิทกับตระกูลอติเรกสาร โดยเฉพาะพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เนื่องจากนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ ได้ประกอบธุรกิจสิ่งทอ ซึ่งเป็นธุรกิจที่อยู่ในแวดวงเดียวกับตระกูลอติเรกสารประกอบกับเป็นคนจังหวัดสระบุรีเหมือนกัน การเลือกตั้งในแต่ละครั้งพนักงานในโรงงาน ทอกระสอบของนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดสระบุรีจะได้รับการปลูกฝังให้เลือกตั้งบุคคลจากตระกูลอติเรกสารเป็นสำคัญ

ดังนั้นในส่วนนี้การสะสมทุนของนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์จึงไม่ใช่การสะสมทุนขึ้นมาเพื่อเล่นการเมืองและต่อสู้กับตระกูลอติเรกสาร แต่เป็นไปในลักษณะเกื้อกูลแก่ตระกูลอติเรกสารมากกว่า

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

บุคคลที่ประกอบธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์และเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีโดยเป็นผู้สนับสนุนทางการเงินแก่นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสระบุรี คือ นายวิบูลย์ สุขอนันตธรรม ธุรกิจของบุคคลผู้นี้เริ่มต้นด้วยการเปิดห้างหุ้นส่วนขายอะไหล่รถยนต์ และต่อมาในช่วงปีพ.ศ.2540 ได้ทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ คือ หมู่บ้านจัดสรร ซึ่งเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดการสะสมทุนส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินแก่นายวิบูลย์ สุขอนันตธรรมเป็นอย่างยิ่ง จนกระทั่งในปี พ.ศ.2554 สามารถใช้ทุนของตนเพื่อสนับสนุนการลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรีได้

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระบุรีที่กล่าวมานั้น ในส่วนของธุรกิจเหมืองหินเหมืองแร่ ธุรกิจโรงสีข้าว ธุรกิจ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ บุคคลผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว

สามารถสะสมทุนจนกระทั่งสามารถใช้ความมั่งคั่งทางการเงินที่มีเป็นทรัพยากรทางการเมือง เพื่อต่อสู้ช่วงชิงพื้นที่ทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี และในขณะเดียวกันการต่อสู้ทางการเมืองของนักธุรกิจเหล่านี้คือการช่วงชิงพื้นที่ทางการเมืองกับตระกูลอติเรกสาร ซึ่งเป็นตระกูลการเมืองใหญ่ในจังหวัดสระบุรีนำโดย พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร

ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า การแบ่งเขตเลือกตั้งส่งผลต่อการเข้าสู่เส้นทางการเมืองของนักการเมืองรุ่นใหม่ที่เกิดจากการสะสมทุนเหล่านี้ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ประกอบธุรกิจของตนอยู่ในเขตพื้นที่ต่างๆ ประกอบกับการเป็นนักธุรกิจจึงอาจให้ความช่วยเหลือทางด้านต่างๆแก่ประชาชนในพื้นที่ และในท้ายที่สุดเมื่อเข้าสู่เส้นทางการเมืองนักการเมืองที่มีการสะสมทุนจากธุรกิจของตน เป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่และประชาชนเข้าถึง ซึ่งต่างกับตระกูลอติเรกสารที่ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประชาชนสามารถเข้าพบได้เฉพาะช่วงที่บุคคลในตระกูลอติเรกสารกลับบ้านพักที่จังหวัดสระบุรีเท่านั้น ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดความห่างไกลกับประชาชน และเมื่อประชาชนต้องการความช่วยเหลือตระกูลอติเรกสารก็ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที

ดังนั้นจึงส่งผลดีต่อนักการเมืองรุ่นใหม่ที่สามารถสะสมทุนและตัดสินใจเข้าสู่เส้นทางการเมืองและการสะสมทุนดังกล่าวก็เป็สิ่งที่มากพอที่ตนจะใช้ในการต่อสู้ทางการเมืองกับตระกูลอติเรกสารได้ และประกอบกับนักการเมืองรุ่นใหม่แต่ละคนล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลในพื้นที่ จึงได้เปรียบกว่าตระกูลในการได้ใกล้ชิดประชาชน

4.2 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองของจังหวัดสระบุรี

4.2.1 ช่วงปีพ.ศ.2495 – 2512

ในช่วงปีพ.ศ.2495 – พ.ศ.2512 จังหวัดสระบุรีมีเขตเลือกตั้งเพียง 1 เขต พื้นที่คือทั้งจังหวัดสระบุรี ในช่วงนี้การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปีพ.ศ.2495 คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี เปลี่ยนจากพันโทประเสริฐ สดขรรค์ต มาเป็นพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร จังหวัดสระบุรีในขณะนั้นมีเพียง 6 อำเภอ คือ 1.อำเภอเมือง 2. อำเภอแก่งคอย 3.อำเภอหนองแค 4. อำเภอหนองแขง 5.อำเภอบ้านหมอ 6.อำเภอเสาไห้

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในช่วงปีพ.ศ.2495 จังหวัดสระบุรีมีเพียง 6 อำเภอ เท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันเพิ่มขึ้นมาเป็น 13 อำเภอ ดังนั้นการที่ในขณะนั้นมีเพียง 6 อำเภอ และทั้งจังหวัดเป็นเพียง 1 เขตเลือกตั้ง จึงส่งผลให้ การลงพื้นที่หาเสียงของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร แม้ว่าจะเป็นไปอย่างทุลักทุเล แต่ท้ายที่สุดในปีพ.ศ.2495 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ก็สามารถชนะการเลือกตั้งในขณะเดียวกัน ในปัจจุบันในเขตพื้นที่ อำเภอแก่งคอย และ อำเภอบ้านหมอ ยังคงเป็นพื้นที่ฐานเสียงที่หนาแน่นของตระกูลอติเรกสาร เนื่องจากในเขตพื้นที่อำเภอบ้านหมอนั้น มีบ้านพักของนายวีระพล อติเรกสาร และในเขตพื้นที่อำเภอแก่งคอยนั้นเป็นพื้นที่ฐานเสียงของนายพศ อติเรกสาร แต่ภายหลังที่ทั้งสองถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองในปีพ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2550 จึงส่งผลให้ไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้เป็นเวลา 5 ปี แต่บุคคลทั้ง 2 ก็ยังลงพื้นที่อยู่บ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส และเป็นฐานเสียงสนับสนุนนักการเมืองหน้าใหม่ที่มาขอความช่วยเหลือ

ต่อมาในช่วงปีพ.ศ.2500-2512 จังหวัดสระบุรียังคงมีเขตเลือกตั้งเพียง 1 เขต แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดคู่แข่งทางการเมืองและในขณะเดียวกันก็เป็น การเปิดโอกาสทางการเมืองให้แก่ผู้สมัครหน้าใหม่อีกด้วย

แต่ในช่วงปีพ.ศ.2500 การเมืองระดับชาติมีการเปลี่ยนแปลงคือการรัฐประหารโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ส่งผลให้กลุ่มราชครูของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เสื่อมอำนาจทางการเมืองลง และหันไปประกอบธุรกิจส่วนตัว จึงทำให้พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร มีการเว้นวรรคทางการเมืองในช่วงปีพ.ศ.2501-พ.ศ.2517 แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้ตระกูลอติเรกสารเกิดการสะสมทุนจากการประกอบธุรกิจเป็นจำนวนมาก

4.2.2 ช่วงปี พ.ศ.2518 – 2539

ในช่วงพ.ศ.2518 เป็นช่วงที่พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้กลับเข้าสู่เส้นทางการเมือง โดยการก่อตั้งพรรคชาติไทยในปีพ.ศ.2517 และลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2518 ในนามพรรคชาติไทย

ในช่วงนี้พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติไทย และประกอบกับจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2518-2535 มีเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียว มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ดังนั้น พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร จึงมีการติดต่อหาสมาชิกอื่น ผู้มี

อิทธิพลท้องถิ่นจังหวัดสระบุรีลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในนาม พรรคชาติไทย เช่น ในปีพ.ศ.2518 ได้ชวน นายสละ หนูเงิน หรือ “กำนันหละ” เข้าสังกัด พรรคชาติไทย ต่อมา นายสละหนูเงิน เสียชีวิตจากการถูกฆาตกรรม

การเลือกตั้งในปีพ.ศ.2526 นายปองพล อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรก พร้อมกับ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และนายเงิน บุญสุภา ภายหลังการเสียชีวิตของ นายสละ หนูเงิน พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้ชักชวนนายเงิน บุญสุภา ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านและประกอบธุรกิจโรงโม่หิน ในเขตพื้นที่อำเภอพระพุทธบาท ซึ่งเดิมทีแล้ว นายเงิน บุญสุภา เป็นชาวไทยวนในอำเภอเสาไห้ ดังนั้นจึงส่งผลให้มีฐานเสียงอยู่ในอำเภอเสาไห้และ อำเภอพระพุทธบาทเนื่องจากเป็นพื้นที่ในการประกอบธุรกิจโรงโม่หิน ซึ่งฐานเสียงของนายเงิน บุญ สุภา ส่งผลดีต่อพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เนื่องจากการเลือกตั้งในขณะนั้นจังหวัดสระบุรี สามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ดังนั้นเมื่อประชาชนสามารถเลือกผู้แทนของตนได้ถึง 3 คน พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ซึ่งได้รับความนิยมไม่มากนักในเขตพื้นที่อำเภอเสาไห้จึง สามารถได้รับคะแนนเสียงโดยการสนับสนุนของนายเงิน บุญสุภา ไปด้วย ประกอบกับนายปองพล อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมัยแรกก็ได้รับประโยชน์จาก นายเงิน บุญสุภา ในเขตพื้นที่ อำเภอเสาไห้และพระพุทธบาทไปด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเห็นว่าเมื่อพรรคชาติไทยได้ก่อตั้งเป็นพรรคการเมืองแล้ว และพล ตำรวจเอกประมาณ อติเรกสารดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค ดังนั้น จึงส่งผลต่อจำนวนที่นั่งของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในรัฐสภา เพื่อที่จะเป็นฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้าน

ดังนั้นในช่วงนี้บุคคลใดที่มีชื่อเสียงในพื้นที่ใดก็ตามไม่เพียงแต่ในจังหวัดสระบุรี พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร ก็จะทาบทามด้วยตนเองหรือส่งคนไปทาบทามเข้าสังกัดพรรคชาติไทย เช่น นายบรรหาร ศิลปะอาชา นักธุรกิจและเป็นผู้มีชื่อเสียงในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น

ต่อมาในการเลือกตั้งปีพ.ศ.2529 และ พ.ศ.2531 นายเงิน บุญสุภา ได้ย้ายไปสังกัดพรรค ราษฎร ส่งผลให้พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ต้องชักชวน นายบัญญัติ วงษ์ประยูร ซึ่งมีฐาน เสียงอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอพระพุทธบาท อำเภอบ้านหมอ และ อำเภอเสาไห้เนื่องจากมีความสนิท สนมกับนายชลิตเทพ โพธิ์ใบ เจ้าของโรงสีเสาไห้ไรส์มิล ซึ่งเป็นผู้มีชื่อเสียงในเขตพื้นที่อำเภอเสาไห้

ดังนั้นจึงส่งผลให้พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร ยังคงได้รับคะแนนเสียงและได้รับเลือกอยู่ในขณะที่นายปองพล อติเรกสาร ไม่ประสบความสำเร็จกับการเลือกตั้งในปีพ.ศ.2529 และ 2531 เนื่องจากในปีพ.ศ.2529 ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง มี 3 คน คือ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร นายบัญญัติ วงษ์ประยูร จากพรรคชาติไทย และนายเงิน บุญสุภา จากพรรคราษฎร ส่วนในปีพ.ศ.2531 ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมี 3 คน คือ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร จากพรรคชาติไทย นายเงิน บุญสุภา และ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร จากพรรคราษฎร ดังนั้นในปีพ.ศ.2531 เราจะพบว่า นายบัญญัติ วงษ์ประยูร ได้ย้ายจากพรรคชาติไทย เพื่อเข้าสังกัดพรรคราษฎร

ต่อมาในการเลือกตั้งพ.ศ.2500ครั้งที่ 1 ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมี 3 คน คือ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร นายปองพล อติเรกสาร จากพรรคชาติไทย นายเงิน บุญสุภา จากพรรคสามัคคีธรรม

ต่อมาในการเลือกตั้งพ.ศ.2500ครั้งที่ 2 นายเงิน บุญสุภา ได้กลับเข้าสังกัดพรรคชาติไทย และได้รับการเลือกตั้ง พร้อมกับ พลตำรวจเอกประमाण อติเรกสาร จากพรรคชาติไทย และ นายสมชาย สุนทรวัฒน์ จากพรรคประชาธิปไตย โดยการเลือกตั้งครั้งนี้ นายปองพล อติเรกสาร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยแต่ได้รับคะแนนเสียงน้อยกว่านายสมชาย สุนทรวัฒน์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีฐานเสียงอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง เนื่องจากเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีหนองแค และพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ประกอบกับมีการประกอบธุรกิจโรงน้ำแข็ง ดังนั้นจึงก่อให้เกิดการสะสมทุนจนกระทั่งสามารถลงเล่นการเมืองระดับชาติในพื้นที่จังหวัดสระบุรีได้ และสามารถได้รับเลือกตั้งมีคะแนนมากกว่านายปองพล อติเรกสาร

การเลือกตั้งในปีพ.ศ.2538 และ พ.ศ.2539 จังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2538 มีการแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 2 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเป็น 4 คน เขตละ 2 คน

ในเขตเลือกตั้งที่ 1 นั้น ประกอบไปด้วย อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอพระพุทธบาท อำเภอหนองโดน อำเภอบ้านหมอ อำเภอเสาไห้ และอำเภอดอนพุด

ในเขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบไปด้วย อำเภอหนองแซง อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง อำเภอแก่งคอย อำเภอมวกเหล็ก อำเภอวังม่วง

ในปีพ.ศ.2538 ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 คือ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร จากพรรคกิจสังคม พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร จากพรรคชาติไทย และในเขตเลือกตั้งที่ 2 คือ นายสมชาย สุนทรวัฒน์ จากพรรคประชาธิปัตย์ นายปองพล อติเรกสาร จากพรรคชาติไทย

ในปีพ.ศ.2539 ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 คือ นายเงิน บุญสุภา จากพรรคความหวังใหม่ นายวีระพล อติเรกสาร จากพรรคชาติไทย และในเขตเลือกตั้งที่ 2 คือ นายสมชาย สุนทรวัฒน์ จากพรรคประชาธิปัตย์ นายปองพล อติเรกสาร จากพรรคชาติไทย

การเลือกตั้งในปีพ.ศ.2539 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้วางมือทางการเมือง โดยมี นายวีระพล อติเรกสาร บุตรชายคนที่ 3 เป็นผู้ลงสมัครแทน ซึ่งในปีพ.ศ.2539 นี้ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเรื่องหวัคະແນนของตระกูลอติเรกสารในเขตพื้นที่อำเภอเส้าไห้ เนื่องจาก นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ ซึ่งเป็นหวัคະແນนในเขตพื้นที่อำเภอเส้าไห้ของตระกูลอติเรกสารมาทุกสมัยที่พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่ก็มีผลคະແນนที่ไม่โดดเด่นนักในอำเภอเส้าไห้ เมื่อเทียบกับนายเงิน บุญสุภา และ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร

ดังนั้นการเลือกตั้งในปีพ.ศ.2539 นายวีระพล อติเรกสาร จึงขอความช่วยเหลือจากนายชลิตเทพ โพธิ์ใบ เพื่อเป็นหวัคະແນนในพื้นที่อำเภอเส้าไห้ โดยมีการพูดคุยกันถึง 3 ครั้ง แต่นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ มีท่าทีที่ไม่ชัดเจน ดังนั้นนายวีระพล อติเรกสาร จึงหันมาขอความช่วยเหลือจากนางธัญลักษณ์ อมาตยกุล ซึ่งเคยเป็นหวัคະແນนในอำเภอเส้าไห้ให้กับ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร ในการเลือกตั้งปีพ.ศ.2538 และเป็นการตัดความสัมพันธ์ระหว่างตระกูลอติเรกสารกับนายชลิตเทพ โพธิ์ใบ อย่างสิ้นเชิง

นางธัญลักษณ์ อมาตยกุล ได้ตอบตกลงเป็นหวัคະແນนให้กับนายวีระพล อติเรกสาร ด้วยการทำข้อตกลงว่า “เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วต้องจำกันให้ได้ ประชาชนต้องเข้าพบได้ขอความช่วยเหลือได้” ประกอบกับนายวีระพล อติเรกสาร เป็นผู้ที่มีบุคลิกส่วนตัวผิดไปจาก นายปองพล และ นายพศ อติเรกสาร คือ นายวีระพล อติเรกสาร เป็นผู้ที่มีลักษณะ “ติดดิน” กว่าพี่ๆ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่านายวีระพล อติเรกสาร มีคະແນนมาเป็นอันดับ 2 ในอำเภอเส้าไห้ โดยมีคະແນนเป็นรองนายเงิน บุญสุภา ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ฐานเสียง

ในการเลือกตั้งปีพ.ศ.2538 นั้น ในเขตพื้นที่อำเภอเสนาให้ ในตำบลต้นตาล นายวีระพล อติเรกสาร ไม่สามารถเจาะเข้าพื้นที่ฐานเสียงได้เนื่องจาก เป็นพื้นที่บ้านเกิดของนายเงิน บุญสุภา ในขณะที่หวัคคะแนนในตำบลหนึ่งในอำเภอเสนาให้ถูก นายเงิน บุญสุภา นำไปกักตัวไว้เพื่อไม่ให้เป็น ฐานเสียงให้แก่ นายวีระพล อติเรกสาร แต่ด้วยความพยายามของนางรัญลักษณ์ อมาตยกุล ซึ่งเป็น ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอเสนาให้ หรือ อสม. จึงส่งผลให้มีเครือข่ายอยู่ทุกตำบลทั่วอำเภอ เสนาให้ ในขณะที่นายชลิตเทพ โพธิ์ใบ มีผู้ใหญ่บ้านและกำนันทั้งอำเภอเสนาให้อยู่ในมือ

4.2.3 ช่วงปีพ.ศ.2544-2550

ในช่วงปีพ.ศ.2544 จังหวัดสระบุรีมีเขตเลือกตั้งทั้งสิ้น 4 เขต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ละ 1 คนรวมทั้งสิ้น 4 คน โดยในปีดังกล่าวผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยล้วนแล้วแต่ได้รับการเลือกตั้ง ทั้ง 4 เขต ซึ่งประกอบไปด้วย เขตเลือกตั้งที่ 1 นายเงิน บุญสุภา เขตเลือกตั้งที่ 2 นายพศ อติเรก สาร เขตเลือกตั้งที่ 3 นายสมชาย สุนทรวัฒน์ เขตเลือกตั้งที่ 4 นายวีระพล อติเรกสาร

สมาชิกจากตระกูลอติเรกสารคือ นายพศ อติเรกสาร และ นายวีระพล อติเรกสาร ล้วน แล้วแต่ลงสมัครในเขตพื้นที่ฐานเสียงของตนเอง และได้รับการเลือกตั้ง

ต่อมาในปีพ.ศ.2548 จังหวัดสระบุรียังคงมีเขตเลือกตั้งทั้งสิ้น 4 เขต สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเขตละ 1 คนรวมทั้งสิ้น 4 คน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยทั้งสิ้น เช่นเดียวกัน ประกอบไปด้วย เขตเลือกตั้งที่ 1 ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร เขตเลือกตั้งที่ 2 นายพศ อติเรกสาร เขตเลือกตั้งที่ 3 นายฉัตรชัย ศิลาพร เขตเลือกตั้งที่ 4 นายวีระพล อติเรกสาร

ในครั้งนี้นักสมาชิกจากตระกูลอติเรกสารได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่ของตนทั้ง 3 เขตเลือกตั้ง ซึ่ง ถือเป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารที่ได้รับการเลือกตั้งใน ทุกเขตเลือกตั้งที่ลงสมัคร

ในเวลาต่อมาปีพ.ศ.2550 เป็นการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นภายหลังการถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองของ นายปองพล อติเรกสาร นายพศ อติเรกสาร และ นายวีระพล อติเรกสาร จึงส่งผลให้ตระกูลอติเรก สารเหลือเพียงร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ลงสมัครได้เพียงคนเดียว

ในการเลือกตั้งปีพ.ศ.2550 นั้น จังหวัดสระบุรีมีการแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 2 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน โดยร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 และได้รับเลือกตั้งคู่กับ นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย และในส่วนนี้จึงเป็นการแจ้งเกิดผลงานของนางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัยต่อประชาชนจังหวัดสระบุรีในการเข้าพบง่าย และขอความช่วยเหลือได้อย่างทันที่ต่างจากร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนได้อย่างทันที่

ดังนั้นจึงเป็นสมัยสุดท้ายที่ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร และตระกูลอติเรกสาร ได้รับการเลือกตั้ง เนื่องจากในการเลือกตั้งครั้งต่อมาในปีพ.ศ.2554 เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นชัดว่าพื้นที่ทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารแคบลงไปทุกขณะ เนื่องจากการเลือกตั้งในปีพ.ศ.2554 จังหวัดสระบุรีแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งสิ้น 4 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ไม่ได้ลงสมัครในเขตเลือกตั้งที่ 1 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ฐานเสียงเดิมของตระกูลอติเรกสาร แต่ภายหลังการเลือกตั้งปีพ.ศ.2550 ถูกช่วงชิงไปโดยผลงานของนางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย

ดังนั้นร้อยตรีปรพล อติเรกสาร จึงสมัครในเขตเลือกตั้งที่ 2 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ฐานเสียงของนายพศ อติเรกสาร แต่ในขณะเดียวกัน นายพศ อติเรกสาร ได้ให้การสนับสนุน นายอรรถพล วงษ์ประยูร บุตรชายนายบัญญัติ วงษ์ประยูร และทำให้บุคคลดังกล่าวได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 2

ส่วนในเขตเลือกตั้งที่ 3 นั้น เป็นเขตพื้นที่ฐานเสียงที่หนาแน่นของ นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ จึงส่งผลให้ตระกูลอติเรกสารไม่สามารถเจาะพื้นที่ฐานเสียงได้ และในส่วนเขตเลือกตั้งที่ 4 นั้น ก็เป็นเขตพื้นที่ฐานเสียงที่หนาแน่นของนายวีระพล อติเรกสาร แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นเขตพื้นที่ฐานเสียงของนายบัญญัติ วงษ์ประยูร เช่นกัน ซึ่ง นายองอาจ วงษ์ประยูร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตพื้นที่ดังกล่าวและได้รับการเลือกตั้ง

ดังนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตระกูลอติเรกสารในการต่อสู้เพื่อหาพื้นที่ยืนในทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2554 นั้นจึงแคบลง และค่อยสลายไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระบุรี นักการเมืองรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นมาทดแทนและสามารถช่วงชิงพื้นที่ของตระกูลอติเรกสารไปได้ นั่นล้วนแล้วแต่เคยอยู่ภายใต้ร่มเงาของตระกูลอติเรกสารทั้งสิ้น การ

เล่นการเมืองในการวางเครือข่ายของหัวคะแนนเป็นสิ่งที่ส่งผลดีเยี่ยมต่อตระกูลอติเรกสารแต่ในขณะเดียวกันเมื่อบริบททางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของจังหวัดสระบุรีได้เปลี่ยนแปลงไป ระบบเครือข่ายต่างๆเริ่มสูญสลายไป โดยหัวคะแนนได้ผันตัวขึ้นมาเป็นคู่ต่อสู้ทางการเมืองกับตระกูลอติเรกสารเสียเอง ดังนั้นจึงส่งผลต่อการลดทอนบทบาทและอำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารลงไปในทุกขณะ

ซึ่งรูปภาพดังต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยพยายามที่จะชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของอำนาจและบทบาททางการเมืองของตระกูลอติเรกสารเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในจังหวัดสระบุรีที่ส่งผลต่อการลดทอนการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลอติเรกสาร ซึ่งการลดทอนลงนั้นเกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดภาย หลังการถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองของบุคคลรุ่นบุตรชายของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และเสื่อมสลายไปในรุ่นหลานคือ ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร

รูปภาพที่ 8 แสดงเครือข่ายทางการเมืองของตระกูลอติเรกสาร

ที่มา : ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ในรูปภาพที่ 8 แสดงให้เห็นว่า

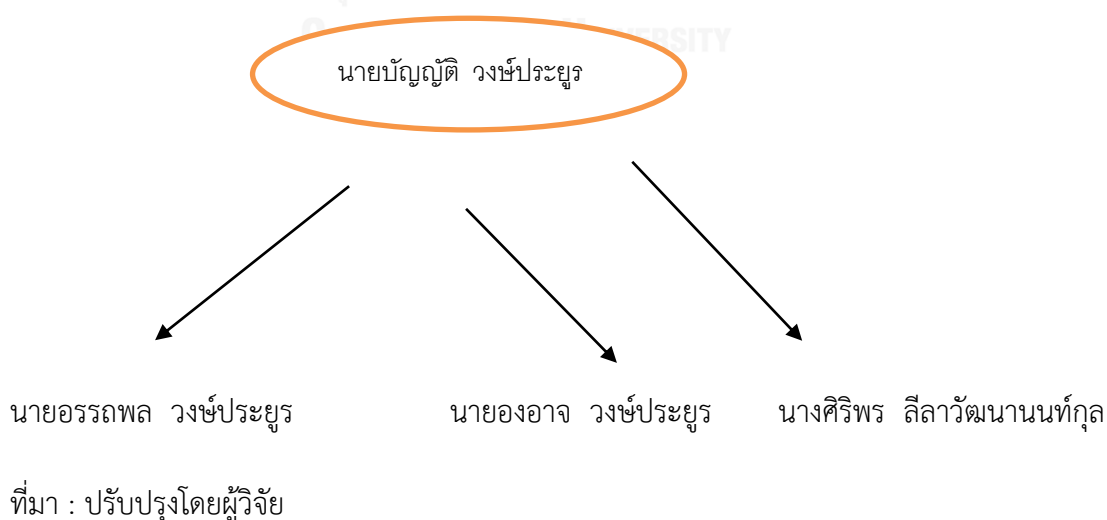
นายบัญญัติ วงษ์ประยูร หรือ “ผู้ใหญ่ฮ้อด” อดีตเคยเป็นหัวคะแนนของตระกูลอติเรกสาร ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพุกม่วง มีการประกอบธุรกิจก่อให้เกิดการสะสมทุนจากธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจรถรับส่งคนงาน ธุรกิจค้าที่ดิน และเป็นบิดาของนายองอาจ วงษ์ประยูร

และ นายอรรถพล วงษ์ประยูร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี โดยในการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2554 นายอรรถพล วงษ์ประยูร สามารถชนะร้อยตรีปรพล อติเรกสาร ในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในเขตเลือกตั้งที่ 2

นายเงิน บุญสุภา อดีตหัวหน้าคณะแนวของตระกูลอติเรกสาร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสระบุรี 7 สมัย ประกอบธุรกิจก่อให้เกิดการสะสมทุนจากธุรกิจ โรงโม้หินเกียรติกมล และ โรงโม้หินสุภา เป็นผู้ผลักดันและเป็นฐานเสียงให้แก่นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย หลานสาว ลงสมัครสมาชิก องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสระบุรี ต่อมาได้รับเลือกตั้งให้เป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี 2 สมัย ในปีพ.ศ.2550- พ.ศ.2554

บิดาของนายวัชรพงศ์ คุวิจิตรสุวรรณ อดีตหัวหน้าคณะแนวของตระกูลอติเรกสาร และประกอบ ธุรกิจโรงสีข้าวคูเจริญ ส่งผลให้ในปัจจุบันกลายเป็นธุรกิจหลักของครอบครัวโดยใช้ระบบกงสี และที่สำคัญ ภายหลังจากบิดาเสียชีวิต จึงกลายเป็นแรงผลักดันให้ นายวัชรพงศ์ คุวิจิตรสุวรรณ บุตรชาย ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในเขตพื้นที่ อำเภอหนองแค ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในเขตพื้นที่ 3 ซึ่งประกอบไปด้วย อำเภอหินกอง อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง และ อำเภอหนองแซง

รูปภาพที่ 9 แสดงเครือข่ายทางการเมืองของนายบัญญัติ วงษ์ประยูร

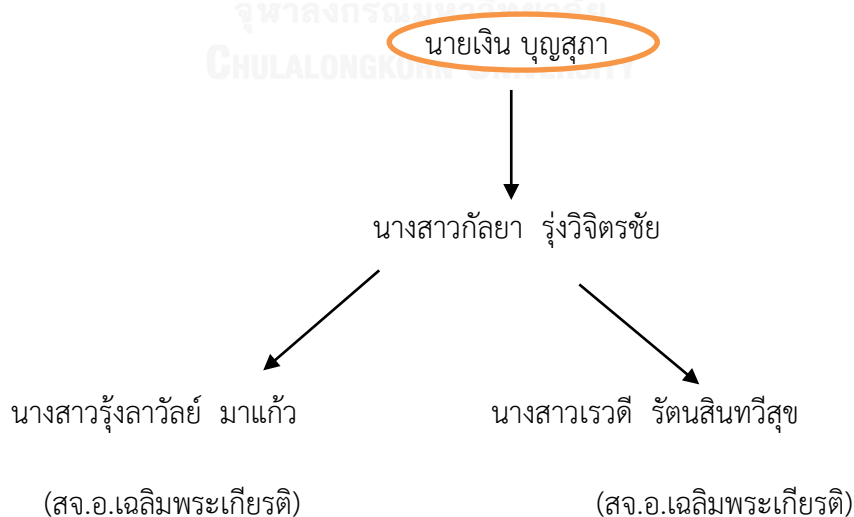

รูปภาพที่ 9 ได้ชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างอำนาจทางการเมืองของ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร หรือ “ผู้ใหญ่อ๊อด” โดยดังที่กล่าวมาแล้วว่า นายบัญญัติ วงษ์ประยูร อดีตหัวหน้าคณะแนวของตระกูลอติเรกสาร

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพุกม่วง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เป็นบิดาของ นายอรรถพล วงษ์ประยูร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีเขต 2 ซึ่งในเขตเลือกตั้งที่ 2 นี้ ประกอบไปด้วย อำเภอแก่งคอย อำเภอมวกเหล็ก อำเภอวังม่วง ซึ่งเคยเป็นฐานเสียงที่สำคัญของ นายพศ อติเรกสาร บุตรชายคนที่ 2 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ที่ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองไปในปี พ.ศ.2550 โดยในเขตพื้นที่ที่เป็นเขตพื้นที่อิทธิพลของนายเดช บุญหลง มือขวาของตระกูลอติเรกสาร และในปัจจุบันกลายเป็นพื้นที่ฐานเสียง ของนายสัญญา บุญหลง บุตรชาย ของนายเดช บุญหลง และเป็นพื้นที่ฐานเสียงของ นายบัญญัติ วงษ์ประยูรเช่นกัน ส่วน นางศิริพร ลีลาวัฒนา นนท์กุล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในเขตพื้นที่อำเภอแก่งคอย มีความสนิทสนมกับครอบครัวของ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร และยังประกอบธุรกิจรีสอร์ทในเขตอำเภอวังม่วงอีกด้วย

ในส่วนบุตรชายอีกคนของ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร คือ นายองอาจ วงษ์ประยูร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีเขต 4 ซึ่งประกอบไปด้วย อำเภอพระพุทธบาท อำเภอบ้านหม้อ อำเภอตอนพุด อำเภอหนองโดน ซึ่งถือว่าเคยเป็นพื้นที่ฐานเสียงสำคัญของนายวิระพล อติเรกสาร บุตรชายคนที่ 3 ของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ที่ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองไปในปีพ.ศ. 2550

รูปภาพที่10 แสดงเครือข่ายทางการเมืองของนายเงิน บุญสุภา หรือ “ผู้ใหญ่เงิน”

รูปภาพที่10 ได้ชี้ให้เห็นว่า ในเขตเลือกตั้งที่ 1 ซึ่ง ประกอบไปด้วย อำเภอเมืองสระบุรี และ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ นั้นซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญของตระกูลอติเรกสารแต่โรมาเนื่องจากบ้านพักของ

ตระกูลดิเรกสารอยู่ในเขตอำเภอเมืองสระบุรี แต่ในขณะเดียวกันนายเงิน บุญสุภา ก็เป็นผู้มีฐานเสียงในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติเช่นกันเนื่องจากมีเขตติดต่อกับอำเภอพระพุทธบาท ซึ่งเป็นสถานที่ประกอบธุรกิจโรงโม่หินเกียรติกมล และ โรงโม่หินสุภา

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า นายเงิน บุญสุภา เป็นผู้ผลักดันให้นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี และ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี ดังนั้นพื้นที่นี้จึงกลายเป็นพื้นที่ฐานเสียงของ นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย ไปโดยปริยาย ประกอบกับ การที่นางสาวรุ่งลาวัลย์ มาแก้ว สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ในเขตพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ เป็นฝ่ายของนางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย และประกอบกับ นางสาวเรวดี รัตนสินทวิสุข สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในเขตพื้นที่ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ก็เป็นสมาชิกในครอบครัวของนายเงิน บุญสุภา ดังนั้นพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติจึงเป็นพื้นที่ฐานเสียงสำคัญของนางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย ไปโดยปริยาย

รูปภาพที่ 11 แสดงเครือข่ายทางการเมืองของนายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ

จากรูปภาพที่ 11 ชี้ให้เห็นว่า ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบิดานายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ เคยเป็นหัวหน้าคณะของตระกูลดิเรกสาร ภายหลังจากเสียชีวิตของบิดา จึงส่งผลให้นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในปีพ.ศ.2547 ในเขตพื้นที่อำเภอหนองแค ต่อมาได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีในเขตเลือกตั้งที่ 3 ในปีพ.ศ.2550 ซึ่งประกอบไปด้วย อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง อำเภอหนองแขง

ในเขตพื้นที่ดังกล่าวถือเป็นเขตพื้นที่ฐานเสียงที่สำคัญของนายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ เนื่องจากในเขตพื้นที่อำเภอหนองแค นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ ได้ส่งภรรยาของตน คือ นางพิมพ์ นรี ต้นศรีวรรัตน์ ลงสมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี และได้รับเลือกตั้ง

ส่วนในเขตพื้นที่อำเภอวิหารแดง จะมีสมาชิกสภาองค์การบริหารจังหวัดสระบุรี 2 คน ซึ่งทั้งคู่ก็เป็นสมาชิกตระกูลคูวิจิตรสุวรรณ คือ นายวิรัช คูวิจิตรสุวรรณ และนายชัยทัต คูวิจิตรสุวรรณ

ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองของจังหวัดสระบุรีนั้น จากที่กล่าวมาเราจะเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา แต่สำหรับตระกูลอดิเรกสารแล้วนั้นเริ่มเผชิญกับภาวะวิกฤตภายหลังจากปีพ.ศ.2550 ที่การเมืองระดับชาติเกิดการตัดสินใจทางการเมือง ซึ่ง นายปองพล อดิเรกสาร นายพศ อดิเรกสาร นายวิระพล อดิเรกสาร ล้วนแล้วแต่ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองทั้งสิ้น คงเหลือไว้แต่ ร้อยตรีปรพล อดิเรกสาร ซึ่งเป็นรุ่นหลานและไม่ได้เกิดและเติบโตในพื้นที่จังหวัดสระบุรี และไม่ค่อยได้ลงพื้นที่ในจังหวัดสระบุรีบ่อยนัก แต่การเลือกตั้งในปีพ.ศ.2548 และพ.ศ.2550 ร้อยตรีปรพล อดิเรกสาร ยังคงได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี แต่การเลือกตั้งปีพ.ศ.2554 ได้ย้ายเข้าสังกัดพรรคภูมิใจไทย และย้ายพื้นที่ในการลงสมัครซึ่งเป็นเขตพื้นที่เลือกตั้งที่ 2 เป็นพื้นที่ฐานเสียงของ นายพศ อดิเรกสาร แต่ในท้ายที่สุดก็ไม่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งในเขตพื้นที่ดังกล่าว นายพศ อดิเรกสาร ได้ให้การสนับสนุน นายอรรถพล วงษ์ประยูร บุตรชายของ นายบัญญัติ วงษ์ประยูร อดีตหัวหน้าคณะแนวของตระกูลอดิเรกสาร

ในขณะเดียวกันในเขตเลือกตั้งที่ 1 ซึ่งเคยเป็นเขตพื้นที่ฐานเสียงหลักของตระกูลอดิเรกสาร กลับถูกช่วงชิงไปโดยนางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีพื้นที่ฐานเสียงหนาแน่นในเขตพื้นที่ดังกล่าวขึ้นมาแทนตระกูลอดิเรกสาร เนื่องจากนางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย เป็นผู้ที่อยู่ในเขตพื้นที่ ประชาชนสามารถขอความช่วยเหลือได้ทุกเวลา และไม่เพียงแต่บุคคลดังกล่าวเพียงเท่านั้น ผู้ที่

4.2ตระกูลอดิเรกสารมีวิธีการสร้างและรักษาฐานเสียงอย่างไร

4.2.1 การสร้างฐานเสียง โดยพลตำรวจเอกประมาณ อดิเรกสาร พ.ศ.2495- พ.ศ.2538

การสร้างฐานเสียงคดยเครือข่ายหัวคะแนน

พ.ศ.2495 เป็นปีแรกที่พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี เพื่อลอบค้าสบประมาทของ พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี และในขณะนั้นจังหวัดสระบุรีทั้งจังหวัดนับเป็นเขตเลือกตั้งที่ 1 คือมีเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียว

พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ในขณะนั้นนับเป็นนักการเมืองหน้าใหม่ที่ต้องแข่งขันกับนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในพื้นที่ คือ พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะประสบความสำเร็จในการได้รับการเลือกตั้ง แต่ในท้ายที่สุดในปี พ.ศ.2495 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ก็สามารถชนะการเลือกตั้งได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

ประเด็นในการที่พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร สามารถชนะการเลือกตั้งได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในปีพ.ศ.2495 อยู่ในช่วงภายหลังการรัฐประหารซึ่งนำโดยจอมพลผิน ชุณหะวัณ ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นบิดาของท่านผู้หญิงเจริญ อติเรกสาร ภรรยาของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ประกอบกับ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจในช่วงปีพ.ศ. 2494 – พ.ศ.2500 ซึ่งเราเรียกกลุ่มบุคคลดังกล่าวว่า กลุ่มราชครู ในขณะเดียวกันก็เป็นช่วงของรัฐบาล จอมพลป. พิบูลสงคราม ซึ่งภายหลังการรัฐประหารในปีพ.ศ.2490 ส่งผลให้กลุ่มราชครู ขึ้นมามีบทบาทและอำนาจทางการเมือง การทหาร และทางเศรษฐกิจในสังคมไทย และประกอบกับในช่วงนั้นยังเป็นรัฐบาลที่นำโดยทหาร คือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตในส่วนนี้ว่า พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร น่าจะได้รับความช่วยเหลือในด้านการสนับสนุนคะแนนเสียงจากทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดสระบุรีในขณะนั้น ประกอบกับคำสัมภาษณ์ของนายพศ อติเรกสาร ได้ชี้ให้เห็นว่า “คุณพ่อได้รับความช่วยเหลือจากลูกน้องที่เป็นทหารและตำรวจ ในการเดินทางเล็กๆ น้อยๆ และในช่วงนั้นทหารก็สามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้”

ประกอบกับในช่วงนั้นพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ยังมีกลุ่มเพื่อน และเพื่อนของพี่สาวคือ คุณหญิงสะอาด ปุณณกันต์ อยู่ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี จึงช่วยพาไปแนะนำตัวกับเพื่อนๆ เพื่อหาเสียง พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสารได้ชี้ให้เห็นว่าการหาเสียงในครั้งนั้นได้เข้าขอความช่วยเหลือจาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คหบดี ที่เป็นที่รักและเคารพนับถือในเขตพื้นที่นั้นๆ ในหมู่บ้านนั้นๆ ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเพื่อความง่ายต่อการลงพื้นที่หาเสียง เนื่องจากบุคคลในพื้นที่ย่อมรู้จัก

พื้นที่ที่ดีที่สุด และประกอบกับในขณะนั้นจังหวัดสระบุรียังมีพื้นที่ที่อยู่ติดป่าเขา การเดินทางยากลำบาก และอาจมีนักเลงประจำถิ่น หากว่าเข้าไปในพื้นที่โดยไม่ได้รับการอนุญาตอาจมีอันตรายถึงชีวิต ซึ่งในส่วนนี้พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ได้ชี้ให้เห็นไว้ว่าบางทีก็เกือบบึงกันเอง เนื่องจากต้องระวังตัวตลอดเวลา

ดังนั้นวิธีการสร้างฐานเสียงของพลตำรวจเอกประมาณจึงเป็นการเข้าไปขอความช่วยเหลือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คหบดี ในพื้นที่นั้นๆ ที่ประชาชนให้ความนับถือ และเป็นทีเกรงใจของประชาชน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในส่วนนี้ เนื่องจากในช่วงนั้นประชาชนในเขตพื้นที่ต่างจังหวัดยังไม่ได้มีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ที่เลือกผู้แทนของประชาชนโดยผ่านการเลือกตั้ง อย่างถ่องแท้กัน ดังนั้นหากว่าผู้ที่ตนเคารพนับถือพูดอะไรประชาชนก็จะเชื่อฟัง ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ นายพศ อติเรกสาร ได้ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง

นอกจากนี้ด้วยบุคลิกส่วนตัวของ พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร เป็นคนเรียบง่ายและให้เกียรติคนรอบข้าง และมีความจำดีเยี่ยม ภายหลังจากชนะการเลือกตั้งในปีพ.ศ.2495 พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร แม้ว่าจะอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร แต่ก็ยังคงกลับไปเยี่ยมเยียนประชาชนในจังหวัดสระบุรีเมื่อมีโอกาส เมื่อได้พบบุคคลที่เคยช่วยเหลือตนหาเสียงก็จะเดินเข้าไปทัก หากพบตามงานก็จะเรียกมานั่งโต๊ะเดียวกัน คือ การแสดงออกถึงการให้ความสำคัญกับบุคคลรอบข้างซึ่งเป็นบุคคลที่เคยช่วยเหลือตนมา ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อจิตใจในทางบวกของผู้ที่ได้รับการทักทายจาก พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร

ดังนั้นพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร จึงได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านี้เสมอเมื่อมีการเลือกตั้ง ประกอบกับพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร จะเป็นผู้จัดทำแผนที่เส้นทางต่างๆ ทั้งที่เป็นพื้นที่ที่จะเข้าไปหาเสียง และที่สำคัญ เส้นทางไปสู่บ้านของหัวคะแนน

ในช่วงของการสร้างฐานเสียงโดยพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ในปีพ.ศ.2495 – พ.ศ. 2538 นี้ หัวคะแนนมีความสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงที่ประชาชนในเขตพื้นที่ต่างจังหวัดเช่นจังหวัดสระบุรียังคงมีความตื่นตัวทางการเมืองน้อยมาก ดังนั้นจึงส่งผลให้การสนับสนุนผู้สมัครคนใดก็ตาม ที่หัวคะแนน คือ บุคคลในพื้นที่ที่เป็นที่เคารพนับถือของประชาชน ก็จะส่งผลดีต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นๆ

การตอบแทนหวัคະແນนของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร จะแสดงออกในการให้ความช่วยเหลือที่ถูกกฎหมายแก่หวัคະແນนทุกคนที่เข้ามาขอความช่วยเหลือ ซึ่งการให้ความช่วยเหลือเหล่านั้นหากว่าพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ช่วยเหลือโดยตรงด้วยตนเองไม่ได้ ก็จะประสานขอความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความช่วยเหลือได้ กล่าวคือ ช่วยจนถึงที่สุด

แต่อย่างไรตลอดระยะเวลากว่า 44 ปี คือตั้งแต่ช่วง พ.ศ.2495- พ.ศ.2538 ซึ่งเป็นช่วงที่พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ยังคงลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีอยู่นั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของเขตพื้นที่ในการเลือกตั้งจาก 1 เขต เป็น 2 เขต และ 3 เขต และมีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น จาก 1 คน เป็น 2 คน และ 3 คน

ดังนั้นอุปสรรคทางการเมืองที่พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และ ตระกูลอติเรกสาร ต้องประสบนั้นคือ การเปลี่ยนแปลงของหวัคະແນน เนื่องจากว่า หวัคະແນนคนเดิมในพื้นที่นั้นๆอาจเสียชีวิตลง หรือ อาจมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับผู้สมัครรายใหม่ แต่อย่างไรก็ตามพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ก็ยังคงได้รับการเลือกตั้งในทุกสมัยที่ลงสมัครตั้งแต่ปีพ.ศ.2495 –พ.ศ.2538

4.2.2 การรักษารฐานเสียงโดยทายาททางการเมืองของตระกูลอติเรกสาร พ.ศ.2539 – พ.ศ.2550

การรักษารฐานเสียงโดยการลงพื้นที่

การรักษารฐานเสียงโดยการลงพื้นที่นั้น เป็นสิ่งที่ทายาททางการเมือง หรือ สมาชิกในตระกูลอติเรกสารพยายามกระทำมากขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2544 เนื่องจากในช่วงปลายที่พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสารยังคงลงสมัครรับเลือกตั้งคือในช่วงปีพ.ศ.2538 เป็นต้นมาจนกระทั่งปัจจุบันมีเสียงจากประชาชนได้ยื่นไปถึงตระกูลอติเรกสารว่า “ไม่มีเลือกตั้งก็ไม่เห็นหน้า” “ใช้แต่เงินซื้อ” ซึ่งนี่เริ่มเป็นเสียงในทางลบต่อตระกูลอติเรกสาร

ดังนั้นในช่วง พ.ศ.2544 เป็นช่วงที่พลตรีเมธี ธรรมรังสี ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรี พยายามที่จะนำสมาชิกตระกูลอติเรกสารลงพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองสระบุรีบ่อยครั้งที่มีโอกาส ไม่ว่าจะเป็งานใดก็ตาม จึงส่งผลให้สมาชิกตระกูลอติเรกสารได้พบปะประชาชนบ่อยขึ้น

แม้ว่าบุคคลในตระกูลดิเรกสาร จะกล่าวออกมาอย่างชัดเจนว่า ตระกูลของเขา ไม่เคยคิดที่จะเก็บคะแนนเสียงของประชาชนไว้กับพวกเขาเพียงฝ่ายเดียว พวกเขาไม่สามารถที่จะบังคับเอาคะแนนเสียงจากประชาชนได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด หากแต่เขาได้กล่าวเพิ่มเติมว่าความดีและผลงานที่พวกเขาทำจะเป็นสิ่งที่เหนี่ยวรั้งคะแนนเสียงของประชาชนไว้ ความดีและผลงานจะเป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจเลือกพวกเขาในสมัยต่อไปเมื่อมีการเลือกตั้งเกิดขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามตระกูลดิเรกสารเพิ่งจะมาตระหนักถึงการรักษาฐานเสียงเมื่อไม่เกิน 20 ปีมานี้เอง เนื่องจากว่าเราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่านักการเมืองในจังหวัดสระบุรีนั้นมีการแจ่งเกิดกันทุกสมัยที่มีการเลือกตั้งแม้ว่าบางคนจะผิดหวังกับการลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี และ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการทำให้ประชาชนได้เห็นหน้าคาคตา และในสมัยต่อมาก็ทำให้ผู้ที่ผิดหวังนั้นกลับมาสมหวังในการลงสมัครรับเลือกตั้งได้อย่างภาคภูมิใจ และยังเป็นการต่อยอดทางการเมืองของนักการเมืองผู้นั้นในการสร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของประชาชนจังหวัดสระบุรี จนสามารถได้รับเลือกตั้งในสมัยต่อมาได้อย่างไม่ยากเย็นนัก

ในส่วน of ตระกูลดิเรกสารนั้น ในอดีตไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการปรากฏตัวตามงานต่างๆ ในจังหวัดสระบุรีซึ่งเป็นพื้นที่ฐานเสียงของตนเท่าไรนัก แม้ว่าตระกูลดิเรกสารจะมีบ้านพักรับรองอยู่ในเขตอำเภอเมืองสระบุรี ซึ่งอยู่ใกล้กับตลาดสุขุมาลัย ซึ่งเป็นตลาดสดที่มีผู้คนพลุกพล่าน และในขณะเดียวกัน บ้านรับรองของตระกูลดิเรกสารจะถูกเรียกจากชาวจังหวัดสระบุรีว่า “บ้านใหญ่” แต่ชาวตลาดและชาวจังหวัดสระบุรีมักไม่ค่อยพบเห็นบุคคลในตระกูลดิเรกสารในจังหวัดสระบุรีสักเท่าไร จะพบก็แต่เพียงแม่บ้านที่ดูแลบ้านของตระกูลดิเรกสารเท่านั้น

ทั้งนี้ เนื่องจากว่าบุคคลสำคัญในตระกูลดิเรกสารส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือที่เรียกว่า บ้านราชครู นั่นเอง ดังนั้น ชาวจังหวัดสระบุรีจึงไม่ค่อยมีโอกาสได้พบปะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีบ่อยนัก ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความห่างไกลกันระหว่างบุคคลในตระกูลดิเรกสารกับประชาชนชาวจังหวัดสระบุรี จึงเป็นที่มาของคำวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนบางส่วนที่กล่าวถึงตระกูลดิเรกสาร ว่า “เห็นหน้าเฉพาะเวลาที่มีการเลือกตั้ง”

เมื่อคำพูดดังกล่าวเหล่านี้ได้ยินไปถึงหูของสมาชิกในตระกูลดิเรกสาร ดังนั้น การปรับตัวจึงเกิดขึ้น ชาวสระบุรีเริ่มได้พบบุคคลต่างๆ ในตระกูลดิเรกสารบ่อยครั้งขึ้นตามงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานศพ งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ตลอดจนงานรื่นเริงต่างๆ จนลูกน้องของสมาชิกในตระกูลมักมีคำพูดติดตลกที่ใช้แซวกันเองอยู่บ่อยครั้งว่า “นายร้องลูกน้องเด่น” คือนายขึ้นร้องเพลง ลูกน้องก็ต้องรักษาหน้านายโดยการออกไปเต้นรำตามเพลงที่นายร้อง

แต่อย่างไรก็ตามเราปฏิเสธไม่ได้ถึงสภาพเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของจังหวัดสระบุรีที่เปลี่ยนแปลงไปได้ก่อให้เกิดนักการเมืองหน้าใหม่และได้รับโอกาสจากประชาชนเข้ามาทำงานการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี เช่น กัลยา รุ่งวิจิตรชัย หรือ ส.ส.นก

นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย หรือ “ส.ส. นก” เป็นผู้ที่ดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่จังหวัดสระบุรีเป็นหลัก ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย เข้าร่วมงานทุกงานที่ได้รับเชิญ นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย จึงเป็นบุคคลที่ได้รับความเมตตาจากประชาชน ในการรับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี 2 สมัยติดต่อกัน ซึ่งบุคคลดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากทหารเป็นอย่างดี โดยการนำของ พลตรีมนูญกฤต รูปขจร อดีตผู้บัญชาการกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ ซึ่งตัวพลตรีมนูญกฤต รูปขจร ในขณะนั้นก็ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระบุรี และประกอบกับในขณะนั้น พลตรีเมธี ธรรมรังสี ประธานรุ่น จปร.7 และเป็นเพื่อนกับพลตรีมนูญกฤต รูปขจร กำลังดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระบุรี ดังนั้นที่กล่าวมานี้จึงเป็นการชี้ให้เห็นว่า นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย ได้รับการสนับสนุนจากทหาร และ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระบุรี เป็นอย่างดีจนสามารถมีโอกาสได้เข้ามาทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีถึง 2 สมัย แม้ว่าในสมัยล่าสุดก่อนการรัฐประหารโดย คสช. นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย ไม่สามารถได้รับเลือกเป็น ส.ส.

ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากพรรคประชาธิปัตย์ที่เธอสังกัดอยู่นั้นประกาศว่าบาตรไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนั้นนั่นเองอย่างไรก็ตามฐานเสียงที่ตระกูลอดิเรกสารไม่สามารถรักษาไว้ได้ในเขตพื้นที่อำเภอหินกองและอำเภอหนองแคแม้ว่าในช่วงก่อนหน้าปีพ.ศ.2535จะเคยรักษาไว้ได้หากแต่เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งที่ 2 ในปีพ.ศ.2535 นายปองพล อดิเรกสาร ได้พ่ายแพ้ให้กับนายสมชาย สุนทรวัฒน์ ซึ่งเป็นผู้มีชื่อเสียงในเขตพื้นที่ดังกล่าวซึ่งการพ่ายแพ้ในครั้งนั้นเป็นการที่ทำให้ นายสมชาย สุนทรวัฒน์ สามารถแจ้งเกิดบนเวทีการเมืองในจังหวัดสระบุรีตลอดมาจนเขาเสียชีวิตลงพื้นที่นี้ได้ถูกถ่ายโอนไปยังคนของเขาเป็นนายฉัตรชัยศิลาพรและต่อมาพื้นที่นี้ได้ถูกถ่ายโอนไปสู่ลูกหลานของชาวสระบุรีโดยแท้คือนายวัชรพงศ์คูวิจิตรสุวรรณซึ่งเกิดในพื้นที่อำเภอหินกองจังหวัดสระบุรีและไม่ว่าวันหนึ่งข้างหน้าพื้นที่นี้จะตกเป็นของใครก็เป็นการยากเหลือเกินที่พื้นที่นี้จะตกอยู่ในมือของตระกูลอดิเรกสารเนื่องจากหวัคະແນນในท้องที่ล้วนมีเจ้าของแล้ว ซึ่งไม่ใช่ตระกูลอดิเรกสาร

ในเขตพื้นที่อื่นๆแม้ว่าในอนาคต “เสียจ๋อน” หรือ นายสัญญา บุญหลง บุตรชายของ นายเดช บุญหลง ผู้มีอิทธิพลในเขตพื้นที่จังหวัดนครนายก ลูกพี่ลูกน้องของ พลตำรวจเอกประมาณ อดิเรกสาร “ซึ่งนายสัญญา บุญหลง ผู้นี้ในอนาคตจะมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีซึ่งในขณะนี้ไม่มีแววที่จะมีการพูดคุยถึงการที่จะยึดพื้นที่ฐานเสียงในส่วนต่างๆที่เสียไปคืนให้แก่ตระกูลอดิเรกสารแต่อย่างได้หากแต่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีสมัยล่าสุดก่อนการรัฐประหารโดย คสช. เขาได้ส่งภรรยาของเขาลงสมัครรับเลือกตั้งในเขต

เลือกตั้งที่1ซึ่งเป็นการที่ต้องแข่งขันกับ ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร บุตรชายของ นายปองพล อติเรกสาร หลานของ พลตำรวจเอกประมาธ อติเรกสารซึ่งเป็นบุคคลที่ นายเดช บุญหลงบิดาของเขา ให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นพื้นที่ฐานเสียงของตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรีดูคล้ายกับว่าจะแคบลงไปทุกขณะพื้นที่ยื่นในทางการเมืองมีน้อยมากจนแทบจะไม่มีเลยอย่างไรก็ตามในส่วนบุคคลของตระกูลอติเรกสารเองนั้น ประชาชนเพิ่งจะได้พบหน้าตามงานต่างๆเมื่อไม่ถึง20ปีมานี้เองที่สมาชิกของตระกูลจะไปร่วมงานต่างๆที่ได้รับเชิญซึ่งนับได้ว่าสายเกินไปเนื่องจากในช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ได้ก่อให้เกิดนักการเมืองหน้าใหม่ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นและประกอบกับการถูกตัดสิทธิทางการเมืองของบุคคลในตระกูลอติเรกสารจึงส่งผลให้ปัจจุบันไม่ ปรากฏรายนามผู้ใดในตระกูลอติเรกสารดำรงตำแหน่งใดๆทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีดังที่หลายคนกล่าวว่า “อติเรกสารหมดแล้ว”

ดังนั้นผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้จึงตรงกับสมมติฐานที่ว่า การเติบโตและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการก่อตัวของกลุ่มธุรกิจเอกชนในจังหวัดสระบุรีส่งผลต่อการลดบทบาทและอำนาจทางการเมือง ตลอดจนการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลอติเรกสารในจังหวัดสระบุรี

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ตระกูลอติเรกสารนับเป็นตระกูลการเมืองเก่าแก่ในระดับประเทศเนื่องจากการสืบสายตระกูลทางการเมืองมาจากกลุ่มราชครูซึ่งเป็นกลุ่มอำนาจที่มีบทบาทโดดเด่นทางการเมืองไทยในยุคก่อนปี 2500 ซึ่งในส่วนของตระกูลอติเรกสารนั้นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำพาตระกูลเข้าสู่เส้นทางการเมืองทั้งในระดับจังหวัดตลอดจนระดับประเทศนั้นคือ พลเอกประมาณ อติเรกสาร โดยการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีครั้งแรกในปี พ.ศ. 2495 และสามารถชนะคู่แข่งอย่าง พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด อย่างขาดลอยชนิดที่สมัยต่อๆมาก็ไม่ได้ปรากฏชื่อของ พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด เป็นสมาชิกสภาผู้แทนจังหวัดสระบุรีอีกเลย แต่ในขณะเดียวกันและในทางกลับกันกลับปรากฏชื่อของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร และสมาชิกคนอื่นๆในตระกูลอติเรกสารในเวลาต่อมาในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ตลอดจนการเมืองระดับประเทศ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี จนกระทั่งปี พ.ศ. 2550 ไม่ได้ปรากฏชื่อบุคคลใดในตระกูลอติเรกสารได้รับเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีอีกเลย ซึ่งนับเป็นเวลากว่า 50 ปีที่ตระกูลอติเรกสารสามารถครองพื้นที่ทางการเมืองของจังหวัดสระบุรีอย่างยาวนานผูกขาดเพียงตระกูลเดียว

อย่างไรก็ตามเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ของจังหวัดสระบุรีเปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลให้ความนิยมในตระกูลอติเรกสารลดลงไปตามกาลเวลาเนื่องจากในทางเศรษฐกิจนั้นมีกลุ่มทุนใหม่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลา 50 ปี ที่ตระกูลอติเรกสารครอบครองพื้นที่ทางการเมืองของจังหวัดสระบุรี เราอาจเห็นภาพความรุ่งเรืองเฟื่องฟูของตระกูลอติเรกสารแต่ในขณะเดียวกันภาพดังกล่าวได้เกิดขึ้นพร้อมๆกับการเจริญเติบโตอย่างเงิบๆของนายทุนในพื้นที่ต่างๆของจังหวัดสระบุรี เมื่อนายทุนต่างๆเหล่านั้นมีการสะสมทุนจนสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งกับตระกูลการเมืองที่เก่าแก่อย่างอติเรกสารได้แล้วนั้น ประกอบกับเป็นนายทุนในพื้นที่ที่ประชาชนต้องพึ่งพิงเป็นด่านแรก เขาเหล่านั้นจึงสามารถๆยัดพื้นที่ฐานเสียงของตระกูลอติเรกสารไปที่ละเล็กทีละน้อยโดยปริยาย

นอกจากนี้ยังประกอบกับสภาพสังคมและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปดังที่กล่าวมาแล้วว่าเมื่อสภาพเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปได้ก่อให้เกิดกลุ่มทุนกลุ่มใหม่ขึ้นซึ่งมีศักยภาพทางการเงินในการต่อสู้กับตระกูลอติเรกสารได้นั้น สภาพสังคมในจังหวัดสระบุรีได้เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน กล่าวคือ เมื่อก่อนทุนก่อให้เกิดนักการเมืองหน้าใหม่ในจังหวัดสระบุรี ดังนั้นสภาพทางสังคมของจังหวัดสระบุรีจึงมี

โอกาสต้อนรับนักการเมืองหน้าใหม่ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เขาเหล่านั้นเข้ามาพัฒนาด้านต่างๆในจังหวัดสระบุรี และผลงานของเขาเหล่านั้นก็เป็นสิ่งที่ตอบโจทย์ความต้องการของชาวจังหวัดสระบุรี ดังนั้นจึงไม่แปลกที่ชาวจังหวัดสระบุรีจะมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ที่จะให้โอกาสนักการเมืองหน้าใหม่ได้เข้ามาพัฒนาจังหวัดสระบุรีให้ถูกจุด มิใช่ว่าชื่อเสียงเข้ามาแล้ว แต่ถึงเวลาไม่เห็นหน้า ไม่อยู่ในพื้นที่ พบยาก อย่างที่เคยเป็นมา

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรีส่งผลต่อการลดถอยลงของบทบาทและอำนาจทางการเมือง การสร้างและรักษาฐานเสียง ของตระกูลอดิเรกสาร เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นคือการที่ผู้ที่เคยอยู่ภายใต้ร่มเงาของตระกูลอดิเรกสาร สามารถประกอบธุรกิจของตนจนกระทั่งเกิดการสะสมทุนขึ้นมาและส่งผลให้เกิด ความสามารถของบุคคลเหล่านั้นในการลงนามการเมืองในจังหวัดสระบุรี ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ บุคคลเหล่านี้สามารถเข้าแทนที่ตระกูลอดิเรกสารในทุกเขตพื้นที่ได้อย่างสิ้นเชิง และเราไม่สามารถพบรายนามของบุคคลในตระกูลอดิเรกสารในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดในปี พ.ศ.2557 ในการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และตระกูลอดิเรกสารก็ถูกกล่าวถึงลดลงเป็นลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแล้วพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในจังหวัดสระบุรีส่งผลต่อการลดทอนบทบาทและอำนาจทางการเมืองตลอดจนการสร้างและรักษาฐานเสียงของตระกูลอดิเรกสารในจังหวัดสระบุรี สามารถนำแนวคิดในเชิงอำนาจ ในส่วนของทรัพยากรทางการเมือง มาอธิบายได้ดังนี้ ดังที่กล่าวมาแล้วในส่วนของบทที่ 2 นั้น ในส่วนของทรัพยากรทางการเมืองที่ประกอบไปด้วย ความมั่งคั่ง ความชอบธรรม อำนาจบารมี เป็นต้น ซึ่งในงานที่ได้ศึกษานี้สามารถอธิบายถึงทรัพยากรทางการเมืองในประเด็นของความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ของนักการเมืองในจังหวัดสระบุรีที่ผู้ศึกษาได้กล่าวถึง อาทิเช่น ตระกูลอดิเรกสาร นายเงิน บุญสุภา นายบัญญัติ วงษ์ประยูร นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีการสะสมทุนจากการประกอบธุรกิจของตน ทั้งในช่วงก่อนเข้าสู่เส้นทางการเมืองตลอดจนดำรงอยู่ในเส้นทางการเมือง

ซึ่งในส่วนของ นายเงิน บุญสุภา นายบัญญัติ วงษ์ประยูร นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ สามารถสะสมทุนของตนจนกระทั่งมีความมั่นคงทางการเงินจนกระทั่งสามารถเข้าสู่เส้นทางการเมืองตลอดจนสามารถต่อสู้เพื่อช่วงชิงพื้นที่ฐานเสียงจากตระกูลอดิเรกสารในจังหวัดสระบุรีได้ในที่สุด

ในส่วนของทฤษฎีการสะสมทุนขั้นต้นนั้น จากการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาสอดคล้องกับทฤษฎีการสะสมทุนขั้นต้น ในประเด็นของการสะสมทุนจนกระทั่งลงสู่สนามการเมืองได้ และ ในขณะที่เดียวกันนักธุรกิจเอกชนต้องมีการพึ่งพิงอำนาจจากรัฐ ซึ่งในที่นี้ก็คือ ตระกูลอดิเรกสาร แม้ว่าตระกูลอดิเรกสาร จะเติบโตมาจากอำนาจในทางทหารเนื่องจากพลตำรวจเอกประมาณ อดิเรกสาร เป็นสมาชิกในกลุ่มราชครู แต่ในขณะที่เดียวกันตระกูลอดิเรกสารไม่เคยให้การสนับสนุนธุรกิจผิด

กฎหมาย แต่ในขณะเดียวกันจะช่วยเหลือบุคคลต่างๆที่เข้ามาขอความช่วยเหลือในทางกฎหมายเท่านั้น เช่นกรณีของนายประชัย เลี้ยวไพฑ์รัตน์ ที่ได้รับการช่วยเหลือจากพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร ในการตั้งโรงงานปูนซีเมนต์ในจังหวัดสระบุรีในช่วงปีพ.ศ.2533

จากข้อมูลของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดสระบุรี เช่น นายเงิน บุญสุภา นายบัญญัติ วงษ์ประยูร เดิมเป็นผู้มีชื่อเสียงหรือผู้มีอิทธิพลในเขตพื้นที่จังหวัดสระบุรี ต่อมาได้เข้าสู่เส้นทางการเมืองในจังหวัดสระบุรีทั้งในท้องถิ่นตลอดจนระดับประเทศ และมีกระแสสมทบจากการประกอบธุรกิจของตนจนกระทั่งสามารถลงสู่สนามการเมืองในระดับประเทศตลอดจนเป็นผู้สนับสนุนนักการเมืองรุ่นใหม่ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี เข้าสู่สนามการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ อีกทั้งยังสามารถเข้าแทนที่พื้นที่ทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่างานวิจัยชิ้นนี้มีประเด็นของการสะสมทุนของนักการเมืองรุ่นใหม่ที่สามารถขึ้นมาแทนที่ตระกูลอติเรกสารในพื้นที่ทางการเมืองของจังหวัดสระบุรีนั้น มีประเด็นที่สอดคล้องกับงานการศึกษาในหัวข้อ บทบาทของเจ้าพ่อท้องถิ่นในเศรษฐกิจ และการเมืองไทย : ข้อสังเกตเบื้องต้น โดยงานชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นถึง การก้าวขึ้นมาบทบาททางการเมืองของ “ผู้มีอิทธิพล” หรือ “เจ้าพ่อ” ในท้องถิ่น ซึ่งคำถามของงานชิ้นนี้มีประเด็นอยู่ที่ว่า กระบวนการประชาธิปไตย เอื้อต่อความเจริญเติบโตทางการเมืองของเจ้าพ่อ เป็นข้อกล่าวหาที่สมควรหรือไม่อย่างไร ในส่วนของผล การศึกษานั้น สมบัติ จันทรวงศ์ ได้ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการประชาธิปไตย กลายเป็นช่องทางที่ทำให้ชนชั้นนำในท้องถิ่นสามารถพัฒนาศักยภาพของตนอย่างสูงสุดได้ โดยชี้ให้เห็นข้อสังเกตของนักการเมืองท่านหนึ่งว่า ทั้งนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเอง ที่เป็นผู้ไปชักนำเจ้าพ่อเข้ามาสู่วงการเมือง(สมบัติ จันทรวงศ์, 2534) กล่าวคือ เพื่อนำผู้มีอิทธิพลเหล่านั้นซึ่งเป็นผู้ที่ประชาชนในพื้นที่เคารพรัก จึงเป็นสิ่งที่ส่งผลดีต่อการสร้างและรักษาฐานเสียงของตน

นอกจากนี้ในงานชิ้นนี้ยังชี้ให้เห็นถึงประเด็นของการสะสมทุนทางธุรกิจจากการลงทุนจากภายนอกที่เข้ามาลงทุนในเขตพื้นที่ของ ผู้มีอิทธิพล ก่อให้เกิดการสะสมทุนแก่ผู้มีอิทธิพล ก่อให้เกิดความมั่งคั่งทางฐานะทางเศรษฐกิจและส่งผลให้บุคคลเหล่านี้ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งทางการเมืองทั้งในท้องถิ่นและในระดับประเทศได้ ซึ่งในส่วนนี้เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับการขึ้นมาบทบาทและอำนาจทางการเมือง ของนายเงิน บุญสุภา และนายบัญญัติ วงษ์ประยูร ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในเขตพื้นที่จังหวัดสระบุรี มีโอกาสสังกัดพรรคชาติไทยโดยการชักชวนของพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร หัวหน้าพรรคชาติไทยในขณะนั้น และส่งผลให้ในเวลาต่อมาบุคคลเหล่านี้ได้สะสมทุนจากการประกอบธุรกิจของตนจนกระทั่งสามารถ เข้าแทนที่อำนาจทางการเมืองของตระกูลอติเรกสารได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะในการศึกษา

ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ศึกษาลักษณะของกลุ่มนักการเมืองรุ่นใหม่ในจังหวัดสระบุรีในประเด็นของการขยายอำนาจทางการเมืองในแต่ละเขตพื้นที่ของการเลือกตั้ง ว่ามีการขยายอำนาจทางการเมืองของตนอย่างไร มีเครือข่ายทางอำนาจของตนอย่างไรอย่างไร และเมื่อบริบททางเศรษฐกิจและการเมืองของจังหวัดสระบุรีเปลี่ยนแปลงไปจะก่อให้เกิดนักการเมืองกลุ่มใหม่ขึ้นมาอีกหรือไม่ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มทุนที่ในจังหวัดใกล้เคียงที่อยู่ในรอยต่อของจังหวัดสระบุรีจะมีปฏิสัมพันธ์ในทางธุรกิจกับนักการเมืองรุ่นใหม่หรือไม่

2. นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรีจะมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร นักการเมืองรุ่นใหม่จะมีการขยายบทบาทและอำนาจทางการเมืองมาสู่นักการเมืองท้องถิ่นอย่างไร

รายการอ้างอิง

- Eric Hobsbawm. (1978). *Karl Marx : Per-Capitalist Economic Formation*. London.
- Fox-Genovese, E.D. *Fruits of Merchant Capital*. (1983).
- Kourvetaris, G. A. (1994a). *Political Sociology: Structure and Process* Boston.
- Kourvetaris, G. A. (1994b). *Political Sociology: Structure and Process*: Boston.
- Kourvetaris, G. A. (1994c). *Political Sociology: Structure and Process*
- Mandle., E. (1974). London.
- Mellotti, U. (1977). *Marx and the Third World*.
- Saraburi.go.th. Retrieved 11 07 2558
- Saraburi.go.th. Retrieved 11 07 2558
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2524). วิเคราะห์ลักษณะการเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทย.
- จงศักดิ์ สุวรรณประดิษฐ์. (2520). ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างคณะมนตรีกับสภาเทศบาล ศึกษาเปรียบเทียบถึงกรณีของเทศบาลเมืองสระบุรี เทศบาลตำบลแก่งคอย และเทศบาลตำบลหนองแค. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์วงศ์, ส. (2535). 118.
- จิราภรณ์ คำจันทร์. (2547). ความนิยมของพรรคประชาธิปไตยในภาคใต้ : ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 และที่ 10 จังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุมพล พงษ์สุวรรณ. (2530). การเมืองเรื่องกัญชา : การศึกษาในมิติของการใช้อำนาจและอิทธิพลในโครงสร้างอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตระกูล มีชัย. (2526a). ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจเอกชนและข้าราชการกับการเมืองไทย. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตระกูล มีชัย. (2526b). ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจเอกชนและข้าราชการกับการเมืองไทย. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์.
- ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพพลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร.
- ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพพลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร. (2553).
- ธวัชชัย กฤตยาภิชาติกุล. (2541). การสร้างทายาททางการเมืองของตระกูลนักการเมืองไทย. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย ไชยเทพ. (2539). ความคิดเห็นของนักธุรกิจในจังหวัดภูเก็ตต่อการกระจายอำนาจทางการเมือง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นคร เสรีรักษ์ (2528).

- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2543). กลุ่มราชครูในการเมืองไทย.
- ประกาศศักดิ์ ธานีพงศ์. (2528). นักธุรกิจกับการเมือง : การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องแผ้ว, พ. (2527). การศึกษารัฐศาสตร์แนวทฤษฎีอำนาจ ” ในสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้สัณภาษณ์ไม่ประสงค์ออกนาม In ดวงกมล การไทย (Ed.).
- พจนีย์ เขมร. (2548). พรรคการเมืองและฐานคะแนนเสียง : ศึกษากรณีพรรคไทยรักไทยในกรุงเทพมหานคร เขต บางซื่อและบางพลัด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร (2540). ชีวิตเมื่อผ่านไป 84 ปี
- พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร. (2547). แลหลัง 88
- พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร. (2534). วิทยานิพนธ์เมื่อข้าพเจ้าร่ำรวยผิดปกติ.
- พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร (2545). แลหลัง 88
- พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร (2540). ชีวิตเมื่อผ่านไป 84 ปี.
- พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร. (2540). ชีวิตเมื่อผ่านไป 84 ปี
- พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร. (2541). ชีวิตที่พบพานและผ่านพ้นของ พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร
- พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร (2543). ร้อยประสบการณ์ความคิด
- พศ อติเรกสาร. (2558). In ดวงกมล การไทย (Ed.).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี <http://library.tru.ac.th/inlop/lppep/362-lppe053702.html> 1 07 2558. Retrieved 1 7 2558
- มีชัย, ต. (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจเอกชนและข้าราชการกับการเมืองไทย. (ปริญญาโทรัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรพงศ์ คุวิจิตรสุวรรณ In ดวงกมล การไทย (Ed.).
- วิสุทธิ ธรรมวิริยวงศ์. (2528). ขนชั้นนำทางธุรกิจกับการเมืองไทย ศึกษาเฉพาะกรณีการเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรง. (สารนิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมบัติ จันทร์วงศ์. (2534). บทบาทของเจ้าพ่อท้องถิ่นในเศรษฐกิจ และการเมืองไทย : ข้อสังเกตเบื้องต้น. 126.
- สมพล ปิตกวงษ์ (2550). ความสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิต บุญบงการ. อำนาจทางการเมืองของผู้นำทหารไทย : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง จอมพล ป. พิบูลสงคราม กับ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์.
- สุระชัย ยิ้มประเสริฐ. (2551). สายธารประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยไทย.

- สุรวุฒิ ปัดไทสง. อำนาจและทรัพยากรทางการเมือง:ศึกษารณียจอมพล ป. พิบูลสงคราม. 8-9.
- สุรวุฒิ ปัดไทสง. อำนาจและทรัพยากรทางการเมือง:ศึกษารณียจอมพล ป. พิบูลสงคราม. 9-10.
- สุรวุฒิ ปัดไทสง. อำนาจและทรัพยากรทางการเมือง:ศึกษารณียจอมพล ป. พิบูลสงคราม.
- สุรวุฒิ ปัดไทสง. อำนาจและทรัพยากรทางการเมือง:ศึกษารณียจอมพล ป. พิบูลสงคราม. 9-11.
- สุรวุฒิ ปัดไทสง. (อำนาจและทรัพยากรทางการเมือง:ศึกษารณียจอมพล ป. พิบูลสงคราม). 10.
- อดิเรกสาร, พ. (2540). ชีวิตเมื่อผ่านไป 84 ปี.
- อภิชาติ พุ่มแก้ว. (2532). พรรคการเมืองไทยกับฐานคะแนนเสียง : ศึกษารณียพรรคประชากรไทยในเขต กรุงเทพมหานคร.
- เอทีเอ็ม. (2534). ทุบกรูสมบัติ ชาติชาย ประมาณ กร.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การแบ่งเขตการเลือกตั้งในจังหวัดสระบุรี ตั้งแต่ ปีพ.ศ.2476-พ.ศ.2554

การเลือกตั้งในปี พ.ศ.	เขตการเลือกตั้ง	จำนวน ส.ส.	
2476	<p style="text-align: center;">เขตเลือกตั้งที่ 1 : ทั้งจังหวัด</p> <p style="text-align: center;">จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	1 คน (เขต ละ 1 คน)	
2480			
2481			
2489			
2491			
2492			
2495			
2500/1			2 คน
2500/2			(เขต
2512			ต ละ 2 คน)

2518		3 คน
2519		(เข
2522		ต
2526		ละ
2529		3
2531		คน)
2535/1		
2535/2		
2538	เขตเลือกตั้งที่1: อำเภอเมืองสระบุรี,อำเภอพระพุทธบาท,อำเภอหนอง โดน,อำเภอบ้านหมอ,อำเภอเสาไห้ และกิ่งอำเภอดอนพุด	4 คน
2539	เขตเลือกตั้งที่2: อำเภอเมืองสระบุรี,อำเภอหนองแซง,อำเภอหนองแค, อำเภอวิหารแดง,อำเภอแก่งคอย,อำเภอมวกเหล็ก และกิ่งอำเภอวังม่วง	(เข ต ละ 2 คน)

2544	<p>เขตเลือกตั้งที่1:อำเภอเมืองสระบุรี,อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอแก่งคอย(เฉพาะตำบลห้วยแห้ง)</p> <p>เขตเลือกตั้งที่2:อำเภอมวกเหล็ก,อำเภอวังม่วง,อำเภอแก่งคอย(ยกเว้นตำบลห้วยแห้ง)</p> <p>เขตเลือกตั้งที่3:อำเภอหนองแค,อำเภอวิหารแดง,อำเภอหนองแซง,อำเภอเสาไห้(เฉพาะตำบลเมืองเก่า ตำบลเสาไห้ ตำบลสวนดอกไม้ ตำบลม่วงงามและตำบลเรีงราง)</p> <p>-เขตเลือกตั้งที่4:อำเภอพระพุทธบาท,อำเภอบ้านหมอ,อำเภอหนองโดน,อำเภอดอนพุด อำเภอเสาไห้ (ยกเว้นตำบลเมืองเก่า ตำบลเสาไห้ ตำบลสวนดอกไม้ ตำบลม่วงงามและตำบลเรีงราง)</p>	4 คน (เขต ต ล ละ 1 คน)
2548	 <p>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	
2550	<p>เขตเลือกตั้งที่1:อำเภอเมืองสระบุรี,อำเภอแก่งคอย,อำเภอมวกเหล็ก,อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอวังม่วง</p> <p>เขตเลือกตั้งที่2:อำเภอหนองแค,อำเภอพระพุทธบาท,อำเภอบ้านหมอ,อำเภอวิหารแดง,อำเภอเสาไห้,อำเภอหนองแซง,อำเภอหนองโดน และอำเภอดอนพุด</p>	4 คน (เขต ต ล ละ 2 คน)

2554	<p>-เขตเลือกตั้งที่1:อำเภอเมืองสระบุรี,อำเภอเฉลิมพระเกียรติ</p> <p>-เขตเลือกตั้งที่2:อำเภอมวกเหล็ก,อำเภอวังม่วง,อำเภอแก่งคอย</p> <p>-เขตเลือกตั้งที่3:อำเภอหนองแค,อำเภอวิหารแดงและอำเภอหนองแซง</p> <p>-เขตเลือกตั้งที่4:อำเภอพระพุทธบาท,อำเภอบ้านหมอ,อำเภอหนองโดน,อำเภอดอนพุดและอำเภอเสนาให้</p>	4 คน (เขต ต ละ 1 คน)
------	--	--

รายนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรีแบบแบ่งเขต

ชุดที่1-7 ; พ.ศ.2476 - พ.ศ.2495

ชุดที่	การเลือกตั้งในปีพ.ศ.	เขตเลือกตั้งที่1
1	2476	ร้อยตรีบุญแถม ปิตยานนท์
2	2480	นายดิษฐ์ คัมภีรยศ
3	2481	นายธวัช สุประภาตะนันท์(เสียชีวิต)
		นายปรุง ลักษณะสมพงษ์(แทนนายธวัช)
4	มกราคม 2489	ร้อยเอกประเสริฐ สุดบรรทัด
	สิงหาคม 2489	ขุนสรกิจวิจารณ์(เลือกตั้งเพิ่ม)
5	2491	ร้อยเอกประเสริฐ สุดบรรทัด
6	2492	-(เลือกตั้งเพิ่ม)
7	2495	พันเอกประมาณ อติเรกสาร

ในช่วงปี พ.ศ.2476-2495 จังหวัดสระบุรีทั้งจังหวัด ถือเป็นเขตเลือกตั้งเขตที่ 1 และมีเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียว โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าว จังหวัดสระบุรีมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้นจำนวน 6 คน คือ 1.ร้อยตรีบุญแถม ปิตยานนท์ 2.นายดิษฐ์ คัมภีรยศ 3.นายธวัช สุประภาตะนันท์(เสียชีวิต) นายปรุง ลักษณะสมพงษ์(แทนนายธวัช) 4.ร้อยเอกประเสริฐ สุดบรรทัด(2489และ2491) 5.ขุนสรกิจวิจารณ์(เลือกตั้งเพิ่ม) 6.พันเอกประมาณ อติเรกสาร

ชุดที่ 8 – 10 ; พ.ศ.2500 – พ.ศ.2512

ชุดที่	เขตเลือกตั้งที่ 1	
8	นายสมบัติ พัฒนพงษ์พานิช (พรรคเสรีมนั่งคศิลา)	พลตรีประมาณ อติเรก สาร (พรรคเสรีมนั่งคศิลา)
9	พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด (พรรคสหภูมิ)	
10	นางพุลศรี สุตบรรทัด	นายถวิล จันทรวีทัน (พรรคสหประชาไทย)

ต่อมาในช่วงปี พ.ศ.2500-พ.ศ.2512 จังหวัดสระบุรีทั้งจังหวัดยังนับเป็นเขตเลือกตั้งเดียว แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มจาก 1 คน เป็น 2 คน ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจังหวัดสระบุรีมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 5 คน คือ 1.นายสมบัติ พงษ์พานิช 2. พลตรีประมาณ อติเรกสาร 3. พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด 4.นางพุลศรี สุตบรรทัด 5. นายถวิล จันทรวีทัน

ชุดที่ 11-18 ; พ.ศ.2515 – พ.ศ.2535

ชุดที่	การเลือกตั้งในปี พ.ศ.	เขตเลือกตั้งที่ 1		
11	2518	พลตรีประมาณ อติเรกสาร (พรรคชาติไทย)	นายสละ หนูเงิน (พรรคชาติไทย)	พันโทประเสริฐ สุดบรรทัด (พรรคธรรม สังคม)
12	2519			นายถวิล จันทร์ วิทัน (พรรคชาติไทย)
13	2522		นายประสาทพร เทพสิบ (พรรคพลังใหม่)	นาย อนันต์ บูรณวิช (พรรคกิจ สังคม)
14	2526		นายเงิน บุญสุภา (พรรคชาติไทย)	นายปองพล อติเรกสาร (พรรคชาติไทย)
15	2529		นายเงิน บุญสุภา (พรรคราษฎร)	นาย บัญญัติ วงศ์ประยูร (พรรคชาติไทย)

16	2531			นาย บัญญัติ วงศ์ประยูร (พรรคราษฎร)
17	2535/1	พลตำรวจเอกประमाण อดิเรกสาร (พรรคชาติไทย)	นายเงิน บุญสุภา (พรรคสามัคคีธรรม)	นาย ปองพล อดิเรกสาร (พรรคชาติไทย)
18	2535/2		นายเงิน บุญสุภา (พรรคชาติไทย)	นาย สมชาย สุนทรวัฒน์ (พรรค ประชาธิปัตย์)

ต่อมาในช่วงปีพ.ศ.2515-2535 จังหวัดสระบุรีทั้งจังหวัดยังคงนับเป็นเขตเลือกตั้งที่ 1 เพียงเขตเลือกตั้งเดียวกัน แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นจากจำนวน 2 คน เป็น 3 คน โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจังหวัดสระบุรีมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 11 คน คือ 1.พลตรีประमाण อดิเรกสาร 2. นายสละ หนูเงิน 3. พันโทประเสริฐ สุตบรรทัด 5.นายถวิล จันทรวีทัน 6. นายประสาทร เทพสีบ 7. นายอนันต์ บูรณ์วนิช 8. นายเงิน บุญสุภา 9.นายปองพล อดิเรกสาร 10. นายบัญญัติ วงษ์ประยูร 11.นายสมชาย สุนทรวัฒน์

ชุดที่ 19-20 ; พ.ศ.2538 – พ.ศ.2539

ชุด ที่	การเลือก ตั้ง ใน ปี พ.ศ.	เขตเลือกตั้งที่ 1		เขตเลือกตั้งที่ 2	
19	2538	นายบัญญัติ วงษ์ประยูร (พรรคกิจสังคม)	พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรก สาร (พรรคชาติไทย)	นายสมชาย สุนทรวัฒน์ (พรรค ประชาธิปัตย์)	นายปองพล อติเรกสาร (พรรคชาติไ ทย)
20	2539	นายเงิน บุญสุภา (พรรคความหวังใหม่)	นายวีระพล อติเรกสาร (พรรคชาติไทย)		

ต่อมาในช่วงปี พ.ศ.2538-2539 จังหวัดสระบุรีมีเขตเลือกตั้งทั้งสิ้น 2 เขตเลือกตั้ง และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจาก 3 คน เพิ่มเป็น 4 คน แบ่งเป็นเขตละ 2 คน โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 6 คน คือ 1.พลเอก/พลตำรวจเอกประมาณ อติเรกสาร 2. นายบัญญัติ วงษ์ประยูร 3. นายสมชาย สุนทรวัฒน์ 4. นายปองพล อติเรกสาร 5.นายเงิน บุญสุภา 6.นายวีระพล อติเรกสาร

ชุดที่ 21 ; พ.ศ.2544 – พ.ศ.2548

ชุดที่	การเลือกตั้งในปี พ.ศ.	เขตเลือกตั้งที่ 1	เขตเลือกตั้งที่ 2	เขตเลือกตั้งที่ 3	เขตเลือกตั้งที่ 4
21	2544	นายเงิน บุญสุภา (พรรคไทยรักไทย)	นายพศ อติเรก สาร (พรรคไทยรัก ไทย)	นายสมชาย สุนทรวัฒน์ (พรรคไทยรัก ไทย)	นายวีระ พล อติเรก สาร (พรรคไทย รักไทย)
22	2548	ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร (พรรคไทยรักไทย)		นายฉัตรชัย ศีลา พร (พรรคไทยรัก ไทย)	

ในช่วงปีพ.ศ.2544-พ.ศ.2548 จังหวัดสระบุรีมีเขตเลือกตั้งทั้งสิ้น 4 เขตเลือกตั้ง และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 คน เขตละ 1 คน โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจังหวัดสระบุรีมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 6 คน 1.นายเงิน บุญสุภา 2. นายพศ อติเรกสาร 3.นายสมชายสุนทรวัฒน์ 4.นายวีระพล อติเรกสาร 5.ร้อยตรีปรพล อติเรกสาร

ชุดที่ 23 ;พ.ศ.2550

ชุดที่	การเลือกตั้งในปี พ.ศ.	เขตเลือกตั้งที่1		เขตเลือกตั้งที่2	
23	2550	นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย (พ ร ร ค ประชาธิปัตย์)	ร้อยตรีปรพล อดิเรกสาร (พ ร ร ค พ ล ึ่ง ประชาชน)	นายวัชรพงศ์ คุ วิจิตรสุวรรณ (พ ร ร ค ประชาธิปัตย์)	นายวีระพล อดิเรกสาร (พรรคพลัง ประชาชน)
					นายองอาจ วงศ์ประยูร (พ ร ร ค ประชาธิปัตย์)

ต่อมาในปีพ.ศ.2550 จังหวัดสระบุรีมีเขตเลือกตั้ง 2 เขต สมาชิกผู้แทนราษฎร 4 คน โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งดังนี้ เขตเลือกตั้งที่ 1 คือ 1.นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย 2. ร้อยตรีปรพล อดิเรกสาร เขตเลือกตั้งที่ 2 คือ 1. นายวัชรพงศ์ คุวิจิตรสุวรรณ 2. นายวีระพล อดิเรกสาร (ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง) นายองอาจ วงษ์ประยูร (แทน)

ชุดที่ 24 ;พ.ศ.2554

ชุดที่	การเลือกตั้งในปีพ.ศ.	เขตเลือกตั้งที่1	เขตเลือกตั้งที่2	เขตเลือกตั้งที่3	เขตเลือกตั้งที่4
24	2554	นางสาวกัลยา รุ่ง วิจิตรชัย (พรรค ประชาธิปัตย์)	นายอรรถพล วงศ์ประยูร (พรรคเพื่อไทย)	นายวัชรพงศ์ วิจิตรสุวรรณ (พรรคภูมิใจ ไทย)	นาย องอาจ วงศ์ ประยูร (พรรค เพื่อไทย)

ในปี พ.ศ.2554 จังหวัดสระบุรีมีเขตเลือกตั้งทั้งสิ้น 4 เขต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 4 คน เขตละ 1 คน เขตเลือกตั้งที่ 1 นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย เขตเลือกตั้งที่ 2 นายอรรถพล วงศ์ประยูร เขตเลือกตั้งที่ 3 นายวัชรพงศ์ วิจิตรสุวรรณ เขตเลือกตั้งที่ 4 นายองอาจ วงศ์ประยูร

เราจะสังเกตเห็นว่าผลการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2554 ไม่ปรากฏนามผู้ใดในตระกูลอดิเรกสารในการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี

รายงานผลคะแนนเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดสระบุรี 2548

เขตเลือกตั้งที่1

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	นายขุนทอง แสนวิเศษ	ชาติไทย	11,872
4	นางสาวกัลยารุ่งวิจิตรชัย	ประชาธิปัตย์	25,326
9	ร.ต.ปรพล อติเรกสาร	ไทยรักไทย	39,048
11	พล.ต.ต.มงคล เพชรวรามา	มหาชน	2,255

เขตเลือกตั้งที่2

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	นายเสน่ห์ เลาะห์พานิช	ชาติไทย	28,778
4	นายอดิศักดิ์ จันทรวีทัน	ประชาธิปัตย์	5,668
9	นายยงยศ อติเรกสาร	ไทยรักไทย	38,345
10	นายเชิดชัย กลางสาทร	ความหวังใหม่	793
11	นายสมชายใจมุง	มหาชน	718

เขตเลือกตั้งที่3

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	นายสัญญา บุญหลง	ชาติไทย	20,146
4	นายธนวัฒน์ คูวิจิตรสุวรรณ	ประชาธิปัตย์	17,776
9	นายฉัตรชัย ศิลาพร	ไทยรักไทย	44,649

เขตเลือกตั้งที่4

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	นายชนันต์ นันทปัญญา	ชาติไทย	22,404
4	นายคงคา อินทขันตี	ประชาธิปัตย์	3,456
9	นายวีระพล อติเรกสาร	ไทยรักไทย	46,325

รายงานผลคะแนนเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดสระบุรี 2550

วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2550

เขตเลือกตั้งที่ 1

หมายเลข	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	จ.ส.ต.พิชิต ประมูลศิลป์	มัชฌิมาธิปไตย	23,455
2	นายปิยะ ภารพ	มัชฌิมาธิปไตย	14,909
3	นายอานนท์ บุรณวนิช	รวมใจไทยชาติพัฒนา	4,780
4	นายสากล ดวงแก้ว	รวมใจไทยชาติพัฒนา	7,090
5	นายวิชัย พุชนะ	ไทเป็นไท	1,199
6	นายคุณากร คุ่มสมบัติ	ไทเป็นไท	532
7	นางศศิประคอง นาคะปัท	ประชามติ	940
8	นายอรรถชัย ตรีประเสริฐ วุฒิ	ประชามติ	490
9	นายสุรพล ลิขิตปัญญาวัฒน์	ชาติไทย	3,813
10	นายวสุ บุรณศักดิ์ศรี	ชาติไทย	4,773
11	นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย	ประชาธิปไตย	51,201
12	พล.ต.ต.สมาน สุวัฒน์นะ	ประชาธิปไตย	41,148

13	ร.ต.ปรพล อติเรกสาร	พลังประชาชน	49,448
14	นายบรรฑูรย์ เกริกพิทยา	พลังประชาชน	34,863
15	นายเสน่ห์ เลาะห์พานิช	เพื่อแผ่นดิน	39,776
16	นายตระกูล จันทร์แจ่มใจ	เพื่อแผ่นดิน	998
17	นายสุวิจักขณ์ เอื้อจิระพงษ์ พันธ์	ไทยร่ำรวย	469
18	นายบัญชา วัชรธัญญทิพย์	ไทยร่ำรวย	439

เขตเลือกตั้งที่ 2

หมายเลข	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	นายธเนศวร์ คุวิจิตรสุวรรณ	มัชฌิมาธิปไตย	28,320
2	พล.ต.ต.มงคล เพชรวราภา	มัชฌิมาธิปไตย	7,552
3	นายองอาจ วงษ์ประยูร	ประชาธิปัตย์	45,524
4	นายวัชรพงศ์ คุวิจิตรสุวรรณ	ประชาธิปัตย์	52,024
5	นายสุรพงษ์ รัศมีทัต	ไทเป็นไท	1,144
6	นายณรงค์เวย์ย์ สงวนพรรค	ไทเป็นไท	997
7	นางวันเพ็ญ แซ่มสวัสดิ์	ชาติไทย	1,187
8	นายชนัดต์ นันทปัญญา	ชาติไทย	36,229
9	นายวีระพล อติเรกสาร	พลังประชาชน	61,487
10	นายฉัตรชัย ศิลาพร	พลังประชาชน	42,591
11	พล.ต.ทัฬหเทพ ยศทองเจิม	รวมใจไทยชาติพัฒนา	1,538
12	นายชวตล บุรณวนิช	รวมใจไทยชาติพัฒนา	4,076
13	นายภิญโญ สิงหารุ	ประชามติ	1,109

14	นายสุพจน์ สุภักคพาณิชวิทย์	ประชามติ	477
15	นางวรรณวิมล ศิลปะชัยเดช	ไทยร่ำรวย	557
16	นายสิทธิพงษ์ กิตติสถากุล	ไทยร่ำรวย	214

รายงานผลคะแนนเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

จังหวัดสระบุรี วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2554

เขตเลือกตั้งที่ 1

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	นายรังษี เสรีชัยใจมุ่ง	เพื่อไทย	24,357
2	นายบรรฑูรย์ เกริกทิพยา	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	6,062
10	นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย	ประชาธิปัตย์	25,878
16	นายเสน่ห์ เลาะห์พานิช	ภูมิใจไทย	18,104
36	นายวสันต์ พวงกุหลาบ	พลังคนกีฬา	169

เขตเลือกตั้งที่ 2

หมายเลข ประจำตัว	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	นายอรรถพล วงษ์ประยูร	เพื่อไทย	41,521
2	นายเฉลิม เปลื้องทุกข์	ชาติพัฒนาเพื่อ แผ่นดิน	343
10	นายพัทธโรจน์ กมลโรจน์ศิริ	ประชาธิปัตย์	15,126
12	นายเชิดชัย กลางสาทร	รักษ์สันติ	396
16	ร.ต.ปรพล อติเรกสาร	ภูมิใจไทย	28,339
36	นางสาวพัทรนันต์ สร้อยคำพา	พลังคนกีฬา	345
39	นายสากล ดวงแก้ว	เพื่อเกษตรกรไทย	280

เขตเลือกตั้งที่3

หมายเลข ประจำตัว	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	นายอาจอง บิณศิริวานิช	เพื่อไทย	27,639
2	นางวันเพ็ญ จันทาโลก	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	471
10	พ.ต.ท.ชาติชาย เจริญลาภ	ประชาธิปัตย์	18,354
16	นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ	ภูมิใจไทย	29,314
36	นายไพโรจน์ จริยะกุลเดช	พลังคนกีฬา	279

เขตเลือกตั้งที่4

หมายเลข ประจำตัว	ชื่อ-สกุลผู้สมัคร	สังกัดพรรค	คะแนน
1	นายองอาจ วงษ์ประยูร	เพื่อไทย	44,374
2	นายสุตใจ โพร้ด้า	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	378
10	นายกิตติศักดิ์ นิธิรัฐเจริญกุล	ประชาธิปัตย์	10,227
16	นายชนัดถ์ นันทปัญญา	ภูมิใจไทย	31,564
36	นายภูตะวัน เทียนกระจ่าง	พลังคนกีฬา	218

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวดวงกมล การไทย เกิดวันที่ 11 กรกฎาคม 2531 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจากโรงเรียนโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี จบปริญญาตรีสาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา จากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

